

Institutionen för skogens produkter och marknader

Hur uppfattas pcSKOG AB och pcSKOG-gård av privata skogsägare?

En undersökning av en programvara för
privatskogsbruket

*How are pcSKOG AB and pcSKOG-gård apprehended
by private forest-owners?
A study of a software for private forest estates*

Peter Svedberg

Institutionen för skogens produkter och marknader

Hur uppfattas pcSKOG AB och pcSKOG-gård av privata skogsägare?

En undersökning av en programvara för
privatskogsbruket

*How are pcSKOG AB and pcSKOG-gård apprehended
by private forest-owners?
A study of a software for private forest estates*

Peter Svedberg

*Examensarbete 20 poäng, D-nivå i ämnet skogshushållning
Peter Svedberg, skogsvetarprogrammet 98/02*

*Handledare SLU: Lennart Eriksson
Handledare pcSKOG AB: Christian Donaldson*

FÖRORD

Examensarbetet är utfört som avslutande arbete på skogsvetarprogrammet vid institutionen för skogens produkter och marknader, SLU, Ultuna. Examensarbetet är på D-nivå och omfattar 20 veckors studier (20 p).

Syftet med examensarbetet har främst varit att undersöka privata skogsägares erfarenheter av och attityder till planprogrammet pcSKOG-gård. Uppdragsgivare för arbetet har varit pcSKOG AB, som tillhandahållit information och resurser för en enkätundersökning samt intervjustudie.

Jag vill härmed tacka alla som har hjälpt mig att komma framåt och avsluta arbetet. *Helen Alstergren* för hjälp med utformning av enkäten och handledning i Excel tillsammans med *SkogD Anders Lindhagen*. *Forskare Matti Parikka* vill jag tacka för hjälpen med datorer och allt dagligt strul. Jag vill tacka *doktorand Fredrik Ingemarsson* för intressanta synpunkter och kritiska tänkande under diskussioner. Jag vill även tacka min handledare vid SLU, *docent Lennart Eriksson* för intressanta kommentarer och synpunkter på arbetet och för att "lyfta" min blick från detaljerna. Vid pcSKOG AB vill jag tacka *Birgitta Ohlsson* för hjälp med enkäterna. Jag vill även tacka min handledare *Christian Donaldson* för hjälp med adresser till skogsägare och utformning av enkät- och intervjuundersökningarna. *Tobias Härstedt* har korrekturläst och hjälpt mig att lyfta arbetet, tack så mycket!

Jag vill även tacka alla skogsägare som deltagit i undersökningarna, eftersom arbetet hade varit genomförbart utan era bidrag.

Till sist vill jag tacka *Ulrika* för allt stöd och för hjälpen med arbetet.

...och *Frida* för allt syre som har friskat upp tankarna och lyft humöret!

Uppsala den 20/2-03

Peter Svedberg

ABSTRACT

pcSKOG-gård is a computerised manager plan for private forest owners, developed by the pcSKOG AB. The program is based on forest stand data, joined with a map of the forest and GIS-applications. The purpose is to offer a program for private forest owners managing the forest and with the possibility of updating the actual status of the forest.

The company pcSKOG AB is the leading producer of programs for forest management and has developed the program since 1997. The program is currently the most common program used by private forest owners in Sweden.

The aim of this thesis, leading to MSc in forestry, is to investigate the purpose of the private forest owners when purchasing the pcSKOG-gård. The thesis also studies how private forest owners use the program, what they use it for and how the private forest owners state that the program has achieved to fulfil their expectations.

The thesis is also a market research concerning the knowledge and attitudes the private forest owners have about the program and associated services.

The study material has been collected during two phases. The first phase used the method of a questionnaire sent to a random selection of forest owners drawn from the company's customer directory. This phase was performed to collect quantitative data for statistical analyses and to try to find different categories among the private forest owners.

The second phase was an interview study, with the randomly selected private forest owners. The purpose of this part of the study was to try to investigate the forest owners' knowledge of pcSKOG-gård and the owners' attitudes concerning associated services from pcSKOG AB.

The study shows that the private forest owners in general are satisfied with pcSKOG-gård and the services that pcSKOG AB offers. The forest owners also believe that the program has met their expectations and that the purpose has been achieved.

Some of the private forest owners hold the opinion that pcSKOG-gård is hard to understand and use, but this is primarily because they lack computer skills. Therefore these forest owners suggest a development of the program to facilitate the use of it.

The study states that there are differences between forest owners due to gender, which the company should consider when marketing the program and offering services. The differences are for example due to the genus of the forest owners who live on the estate, their level of education and how important they state that the forest is for their economy.

Another conclusion to be drawn from the thesis is that social patterns are important to most private forest owners. Recommendation from their "forest contact" is what most forest owners stated as the information channel and the reason why they bought pcSKOG-gård.

The study indicates that there is a growing demand from the forest owners for developing the services concerning pcSKOG-gård. The demand can be met with education in the program or by service offers such as the updating process of the forest stands data and the associated forest map.

SAMMANFATTNING

pcSKOG-gård är ett skogsbruksplanprogram utvecklat för privatskogsbruket av pcSKOG AB. Dataprogrammet bygger på inventering av skogsbestånden och en digitaliserad kartdel med GIS-applikationer. Programmet har utvecklats för att erbjuda privata skogsägare en digital skogsbruksplan med möjlighet att uppdatera skogliga data.

I Sverige är pcSKOG AB det ledande företaget för digitala skogsbruksplaner. Programmet; pcSKOG-gård har utvecklats sedan 1997 och är idag det vanligast förekommande skogsbruksplanprogrammet bland privata skogsägare i Sverige.

Syftet med examensarbetet har varit att undersöka skogsägarnas syfte med införskaffandet av pcSKOG-gård. I studien undersöks även hur och vad de använder programmet för samt hur skogsägarna tycker att syftet med programmet har uppnåtts.

Studien är även en marknadsundersökning av skogsägarnas kunskaper och attityder till programmet och de kringtjänster som pcSKOG AB erbjuder.

Materialet för undersökningen har samlats in under två faser. Den första fasen bestod av en enkätundersökning ställd till skogsägare som slumpvis valts ut från företagets kundregister. Syftet med enkätundersökningen var att samla kvantitativa data för statistisk bearbetning och för att försöka påvisa olika kategorier bland skogsägarna.

Fas två bestod av en intervjustudie med slumpvis utvalda skogsägare. I syfte att försöka få bättre kännedom om skogsägarnas kunskaper om pcSKOG-gård och deras åsikter angående de tjänster som pcSKOG AB erbjuder till programmet.

Undersökningen visar att skogsägarna generellt är nöjda med pcSKOG-gård och den kringsservice som pcSKOG AB erbjuder. Skogsägarna anger även att programmet har motsvarat deras förväntningar och att syftet med införskaffandet av pcSKOG-gård har uppnåtts.

Några av skogsägarna anser att pcSKOG-gård är svårt att förstå och använda, vilket främst kan förklaras med deras bristande datorvana. Dessa skogsägare föreslår därför att programmet utvecklas till att bli mer användarvänligt.

Det framkommer i undersökningen att det finns skillnader mellan skogsägare beroende på kön. Detta bör företaget beakta vid marknadsföring av programmet och vid erbjudande av tjänster. Exempel på skillnader är fördelningen av manliga respektive kvinnliga skogsägare som bor på fastigheten, deras utbildningsnivå och vilken betydelse de anger att skogen har för ekonomin.

En annan slutsats är att sociala mönster är viktiga för flertalet av de privata skogsbrukarna. De flesta av skogsägarna uppger rekommendation från en ”skoglig kontakt” som informationskanal och skäl till köpet av pcSKOG-gård.

Undersökningen antyder att det bland skogsägare finns ett växande behov av utveckling av tjänster i anslutning till pcSKOG-gård. Behovet kan mötas genom utbildning i programanvändande eller genom att erbjuda hjälp med uppdatering av beståndsdata och kartmaterial i skogsbruksplanen.

INNEHÅLL

1. BAKGRUND	7
1.1 Företagshistorik	7
1.2 pcSKOG-gård	7
1.3 Samarbetspartners och större kunder	8
2. SYFTE	9
2.1 Syfte	9
2.2 Arbetshypotes	9
2.3 Avgränsningar	9
3. MATERIAL	10
3.1 Litteratur	10
3.2 Beskrivning av kvantitativ undersökning	12
3.3 Beskrivning av kvalitativ undersökning	13
4. METOD	14
4.1 Allmänt	14
4.2 Arbetsmetodik	14
4.3 Fas 1 enkätundersökningen	14
4.4 Fas 2 intervjuundersökningen	16
5. RESULTAT	18
5.1 Enkätundersökningen	18
5.2 Skogsägarna i enkätundersökningen	18
5.3 Varför skaffade skogsägarna pcSKOG-gård?	22
5.4 Skogsägarnas kunskap om pcSKOG-gård	24
5.5 Hur skogsägarna använde pcSKOG-gård	26
5.6 Kringservice	34
5.7 Skogsägarnas ändringsförslag för pcSKOG-gård	37
5.8 Kontrollfrågor	38
5.9 Intervjuundersökningen	40
5.10 Marknadsföring	40
5.11 Programanvändande	44
5.12 Kringservice	47
6. DISKUSSION	49
6.1 Enkätundersökningen	49
6.2 Skogsägarna i enkätundersökningen	50
6.3 pcSKOG-gård, vilket var skogsägarnas syfte och förkunskaper	52
6.4 Hur skogsägarna använder pcSKOG-gård	54
6.5 pcSKOG AB:s tjänstebud	55
6.6 Förslag från skogsägarna	56
6.7 Uppföljning och kontrollfrågor	56
6.8 Intervjuundersökningen	57

7. SLUTSATSER	58
7.1 Enkätundersökningen	58
7.2 Kommentarer till slutsatser från enkätundersökningen	59
7.3 Intervjuundersökningen.....	61
REFERENSER	62
BILAGOR	63
Bilaga 1 Frågeställning för enkätundersökningen	63
Bilaga 2 Följebrev till enkäten	64
Bilaga 3 Enkätformuläret	65
Bilaga 4 Påminnelsebrev	72
Bilaga 5 Sammanställning av enkätsvaren	73
Bilaga 6 Frågeställning inför intervjuundersökningen	96

1. BAKGRUND

De svenska skogsbolagen började tidigt lagra beståndsdata med hjälp av dataprogram i traktbanker. En traktbank består av data som beskriver skogstillståndet för olika trakter (avverkning eller skogsvård) och den används för beslut om skötselåtgärder och avverkningar. Traktbanker är idag utvecklade och kopplade till GIS (Geografiska Informations System).

GIS definieras enligt Malmström & Welling (1995, s 21) som: "Ett GIS är ett datorbaserat informationssystem med funktioner för inmatning, bearbetning, lagring, analys och presentation av geografiska data. I ett operationellt GIS ingår en eller flera databaser".

Inom privatskogsbruket används *skogbruksplanen* som ett hjälpmedel för skogsägaren att få översikt av skogen och som planeringsverktyg för de olika beståndens skötsel. Skogsstyrelsen beskriver skogbruksplanen som; "en beskrivning över en fastighet såväl i siffror och ord som på en karta. Den består av tre delar, en karta, en inventeringsdel och en del med åtgärdsförslag" (Andersson et. al., 1996, s 147).

Flertalet skogbruksplaner som produceras idag, levereras likt tidigare i en pappersversion, nu även i digitalform till skogsägare och har vanligtvis en kartfunktion (GIS) kopplad till programmet. Detta för att skogsägaren lätt ska kunna orientera sig i terrängen eller utifrån kartan kunna få beskrivning av tillståndet i respektive bestånd.

Digitaliserade skogbruksplaner med GIS applikationer har idag blivit ett vanligt hjälpmedel för privata skogsägare. Detta tack vare den tekniska utvecklingen som har lett till kraftfulla pc-datorer och lägre priser både på datorer och program.

pcSKOG AB är det ledande företaget i Sverige när det gäller att förse privata skogsägare med programvara för att digitalisera skogbruksplaner (www.pcskog.se, 2002).

Detta examensarbete har utformats i samarbete med pcSKOG AB i syfte att undersöka varför privata skogsägare införskaffar programmet och om skogsägarens syfte med programmet uppnåtts. I studien undersöks även hur kunderna klarar att använda programmet och funktionerna. Undersökningen ska även försöka fånga upp kundernas uppfattning om användarvänligheten och ta fram eventuella förslag på förändringar och förbättringar. Avslutningsvis studeras hur kunderna uppfattar den service som pcSKOG AB erbjuder.

1.1 Företagshistorik

pcSKOG AB grundades 1997 med syfte att utveckla och marknadsföra IT-stöd för skogs- och jordbruk. Utvecklingen av programvaran skedde tidigare under 15 år i bolaget Skogs- och Markbyrå, grundat 1972 och bolaget är idag delägare i pcSKOG AB (www.pcskog.skogomark.se, 2002). pcSKOG AB har idag 9 anställda. Huvudkontoret ligger i Lund och företaget har ett lokalkontor i Älvdalen (www.pcskog.se, 2002).

1.2 pcSKOG-gård

"pcSKOG AB är ett företag som har som affärsidé att erbjuda moderna IT-hjälpmiddel med tillhörande konsult- och utbildningstjänster för ett ekologiskt och hållbart skogsbruk" (pcSKOG AB, 2001, s 1). Företaget erbjuder dataprogrammet pcSKOG-gård (dataprogram för skogbruksplan) till privata skogsägare, vilket kompletteras med beståndsdata från en traditionell inventering av skogstillgångarna och digitaliserat kartmaterial (www.pcskog.se, 2002).

Programmet består av följande delar:

- **Plan** Plandelen innehåller bestånds- och avdelningsdata. Ägoslag, trädslags-sammansättning, ålder, huggningsklass, prioriteringsgrad, målklass, volym, etc. Det är även möjligt att i text beskriva fastighet, avdelningar, åtgärder och dess mål samt eventuella särskilda skötsel- eller naturvårdsåtgärder.
- **Karta** I kartan hanteras de digitala kartorna över fastigheten och den är baserad på Arc View, som har utvecklats av ESRI Inc., USA. Kartan innehåller funktioner för att organisera, analysera och presentera geografisk information från digitala skogskartor kopplat till bestånds och avdelningsregistret i Plan. I Kartan kan nya kartor och/eller detaljer redigeras utifrån digitala ortofoton eller kartor. Kartarealen är kopplad till planens beståndsregister och uppdateras automatiskt vid ändring av gränser.
- **GeoRef** För att koordinatsätta och skalsätta kartmaterialet och erhålla det rätta geografiskt läget för fastigheten samt riktiga proportioner och arealer används GeoRef. (*pcSKOG AB, 2001, s 2*)

1.3 Samarbetspartners och större kunder

pcSKOG AB utnyttjar programvara från ESRI och är auktoriserad utvecklare av programvaran. ESRI är den världsledande leverantören av programvara för GIS (www.esri.com).

För utveckling av programvaran har pcSKOG AB upprättat en samverkansgrupp med Mellanskog, Norra Skogsägarna, Norrskog, Södra Skog, LRF och SVO.

Bland kunderna finns tre av Sveriges största skogsbolag, Holmen, SCA och Stora Enso, som erbjuder pcSKOG-gård vid upprättandet av skogsbruksplaner åt virkesleverantörer.

Idre- och Älvdalens besparingsskogar har beslutat att förse alla sina medlemmar med nya skogsbruksplaner och programmet pcSKOG-gård (*Sjöström, pers. med., 2002*).

2. SYFTE

2.1 Syfte

Syftet är att undersöka skogsägarnas attityder till programmet pcSKOG-gård samt pcSKOG AB och att materialet ska kunna användas för utveckling av framtida programversioner. Exempel på förändringar kan vara användarvänlighet, innehåll och utformning samt metoder för marknadsföring av programmet.

Materialet undersöks även för att ta reda på om svaren som skogsägarna lämnar kan förklaras av faktorer som ålder, kön, storlek på skogsfastigheten eller sociala mönster. Om samband kan påvisas kan kunskaperna användas av pcSKOG AB för utformning av programmet, kringtjänster och vid kundkontakter.

2.2 Arbetshypotes

Arbetshypotesen är att skogsägare och deras användande av pcSKOG-gård varierar beroende på faktorer som ålder, datorvana, hur länge skogsägaren haft tillgång till programmet, skogsintresse, avkastningskrav, storlek på skogsinnehav etc (bakgrundsdata). Skogsägarnas ålder är exempel på en faktor som det troligen kan sättas i samband med datorvanan.

2.3 Avgränsningar

Arbetet begränsas till att bara omfatta privata skogsägare ur pcSKOG AB:s kundregister. Vidare har skogsägare med postadress *Älvdalen* medvetet utelämnats från undersökningen. Detta på grund av att pcSKOG AB nyligen har bedrivit en kampanj tillsammans Älvdalens besparingsskog. Detta resulterade bland annat i en studie av den skogliga aktiviteten i form av ett examensarbete vid SLU av Henrik Svensson (2002).

3. MATERIAL

3.1 Litteratur

Relevant litteratur om hur privata skogsägare använder skogsbruksplaner har varit mycket svårt att finna. Nedan följer utdrag från några jämförbara studier och uppgifter samt genomgång av litteratur som utgör grunden för metoddelen.

3.1.1 Älvdalens besparingskog

En nyligen genomförd studie av Henrik Svensson (2002) bland skogsägarna i Älvdalens besparingskog visar att innehav av digitala skogsbruksplaner ökar den skogliga aktiviteten. Nyinventering av skogstillgången ger skogsägaren information om skogsbeståndens tillstånd och utifrån skogsbruksplanens åtgärdsförslag fatta beslut om åtgärder i skogen.

Det framgår av studien att majoriteten av skogsägarna med tillgång till programmet använder sig av den nya skogsbruksplanen i pappersform istället för pcSKOG-gård som underlag för skogliga beslut. Skogsägarna är passiva vid användandet av pcSKOG-gård och använder programmet främst för att studera kartdelen eller åtgärdsförslagen för bestånden.

Visionen från pcSKOG AB är att skogsägarna aktivt ska använda pcSKOG-gård inför beslut om åtgärder i skogen samt själva klara att uppdatera planen vid förändringar. Nedan följer ett utdrag av svaren från studien av Svensson (2002):

- 75% av skogsägarna i studien är män och flertalet skogsägare (fler än 40%) hör till ålderskategorin 51-55 år.
- 90% av skogsägarna, som fick möjlighet, valde att kvittera ut programmet pcSKOG-gård.
- Från ovanstående grupp uppger 78% att programmet inte används eller att det enbart används för att "titta" på planen vid planering av skogsbruket.
- Färre än 20% av de svarande som kvitterat ut programmet, utnyttjar programmet för att aktivt studera utfallet vid olika åtgärder av sitt skogsbruk. Skogsägarna i studien har haft programmet under en kort period, vilket kan förklara den höga graden av passivt användande av programmet.

Svensson (2002) undersökte även hur många av skogsägarna som kvitterat ut programmet, som hade genomgått utbildning för användande av pcSKOG-gård. Nästan 36% av skogsägarna hade genomgått utbildningen som bekostades av Älvdalens besparingskog och utav dessa önskade 45% ytterligare klassvis utbildning i programanvändande.

3.1.2 Skogsägare i Mellanskog

Per Ericsson (2002) har bland Mellanskogs medlemmar undersökt intresset för gröna skogsbruksplaner och hur skogsägare som har köpt pcSKOG-gård använder sig av programmet. Skogsägarna i undersökningen har köpt sina skogsbruksplaner mellan åren 1997 och fram till 2002. Ericsson skriver i sitt examensarbete att:

- 59% av skogsägarna i enkätundersökningen anger att de är intresserade av att betala för uppdatering av skogsbruksplanen.
- 15% av skogsägarna med pcSKOG-gård anger att de använder programmet vid planering av skogsarbetet och ytterligare 38% utnyttjar ibland pcSKOG-gård vid planering.
- 12% av skogsägarna med pcSKOG-gård anger att de uppdaterar skogsbruksplanen med hjälp av programmet och 55% anger att de uppdaterar manuellt i pappersplanen.

3.1.3 Jämförelser av studierna

I Ericssons studie är det bara 17% av skogsägarna som har valt att köpa pcSKOG-gård till sin skogsbruksplan. Motsvarande andel bland skogsägarna i Älvdalens besparingsskog är 80%. Den höga siffran kan förklaras med att besparingsskogen bekostade programmen (Svensson, 2002). I båda studierna är andelen skogsägare som har och använder pcSKOG-gård för planering av skogsbruket ungefär lika stort, 18 respektive 15%.

Undersökningarna beskriver även skogens betydelse för skogsägarnas ekonomi och här anger Svensson (2002, 27) att "få tar ut mer än 10% av sin årsinkomst från skogen". I Ericssons (2002, bilaga 5:1) studie angav knappt hälften av skogsägarna att skogen hade *mycket stor* eller *stor* betydelse för ekonomin. En knapp tredjedel angav *varken stor eller liten* och en fjärdedel angav att skogen hade *liten* eller *mycket liten* betydelse för ekonomin.

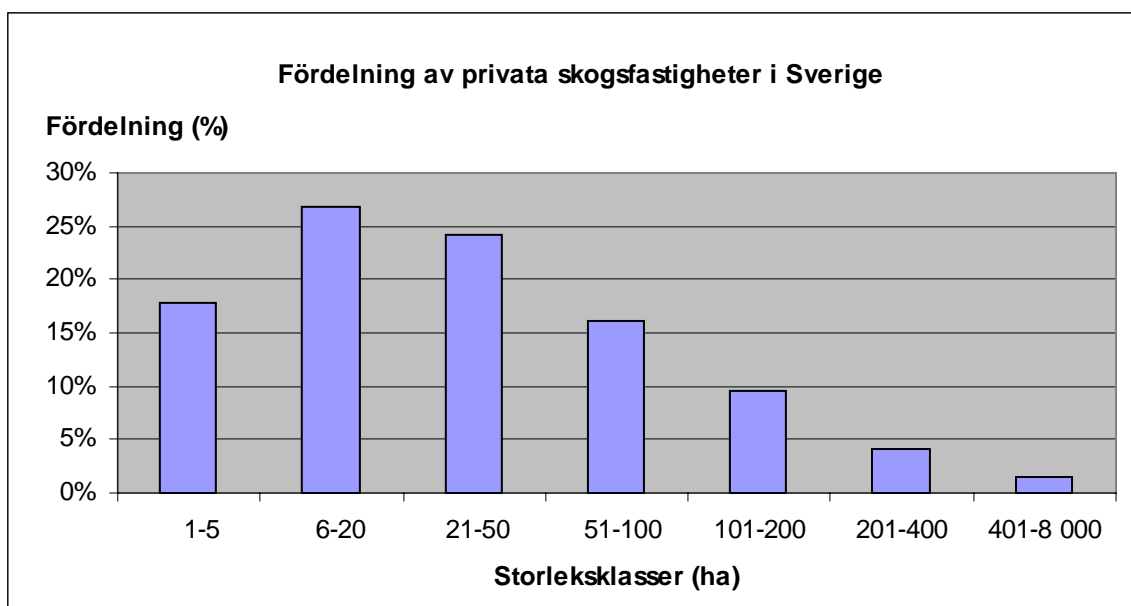
3.1.4 Sveriges skogsägare – officiell statistik

Skogsvårdsorganisationen (SVO) tillhandhåller bland annat statistik över privata skogsfastigheter från ≥ 1 ha upp till 8 000 ha skogsmark (Eriksson, pers. med., 2003).

- Det finns i Sverige (2001) 253 499 privatägda skogsfastigheter med mer än 1 ha skog. Antalet skogsägare är totalt 354 323 stycken (62% män och 38% kvinnor).
- Fördelningen mellan privatskogsägare som bor på fastigheten (åbor) respektive de som inte bor på fastigheten (utbor) är 72% åbor och 28% utbor.
- 26% av de privatägda skogsfastigheterna är anslutna till en skogsägareförening, totalt 90 323 stycken.
- Majoriteten av privatskogsfastigheterna i Sverige understiger 50 ha (69%).

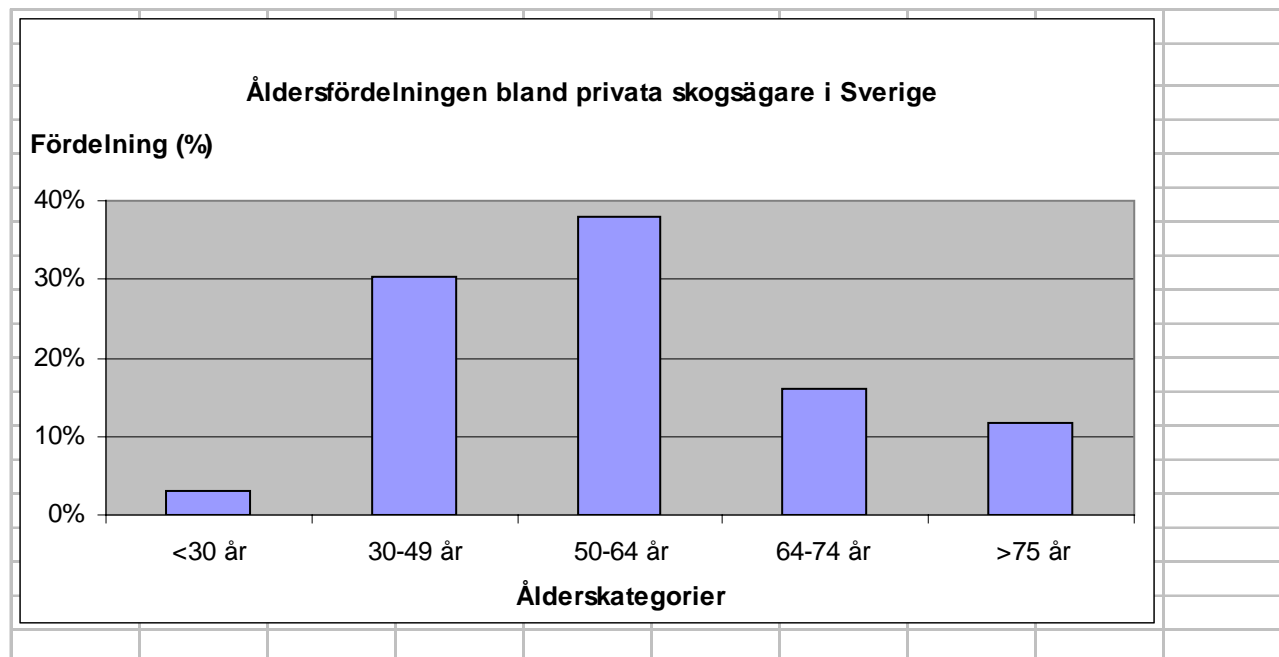
(www.svo.se/fakta/stat/, 2003)

I skogsvårdsorganisationens (SVO) material över privata skogsfastigheter framgår att fastigheter i storleksintervallet 6-20 ha har störst andel med 27% i Sverige. Därefter är trenden att antalet och andelen minskar med storleksklasserna. Exempelvis är andelen skogsfastigheter i storleksklassen 51-100 ha bara 16%, se figur 1. Karlsson, pers. med., 2003)

Figur 1. Storleken på privata skogsfastigheter i Sverige fördelade efter fastighetsstorlek, 1998 (%) (Karlsson, pers. med., 2003).

I figur 2 redovisas åldersfördelningen för Sveriges skogsägare enligt den statistik som SVO tillhandahåller. Skogsägarna i Sverige domineras av skogsägare i åldersklassen 50-64, vilka utgör 38%. Noterbart är att intervallerna för ålderskategorierna inte omfattar lika många år.

Figur 2. Åldersfördelningen bland Sveriges skogsägare per ålderskategori (%) (Karlsson, pers. med., 2003).

3.2 Beskrivning av kvantitativ undersökning

Kvantitativa variabler är numeriskt mätbara och kan bearbetas statistiskt och analyseras utifrån svarfs fördelning (Körner, 1996). De utgör underlag till att mäta hur mycket, hur stort eller mängden av något (Kvale, 1997).

Kvantitativa variabler kan delas upp mellan *diskreta* respektive *kontinuerliga* kvantitativa variabler. Exempel på diskreta kvantitativa variabler är antal pensionärer som deltar i någon aktivitet eller fördelning av svarsalternativ i en enkätundersökning. Kontinuerliga kvantitativa variabler är skalvärden, exempelvis ålder, längd eller vikt för personer i ett visst bostadsområde. (Körner, 1996)

3.2.1 Urvalsmetod

Om alla individer i en *population* undersöks, genomför man en totalundersökning. Vid enkätundersökningar är det vanligare med *stickprovsundersökningar*. En stickprovsundersökning sker genom slumpmässigt urval från populationen. Urvalsförfarandet innebär att urvalet skall vara representativt för populationen. (Ejlertsson, 1996)

3.2.2 Bortfall

Bortfall innebär att enkäter inte returneras till avsändaren eller inte besvaras. När en person inte vill delta i en undersökning och därmed inte returnerar enkäten skiljer han/hon sig från resten av populationen och kan inte ersättas, detta är exempel på *externbortfall*. När enkäten inte har besvarats fullständigt, vissa frågor lämnas obesvarade, benämns det *internbortfall*. Vid större bortfall ökar risken att man drar felaktiga slutsatser om populationen från undersökningen. (Ejlertsson, 1996)

3.2.3 Undersökningsvaliditet

Med *validitet* avses om undersökningen på ett relevant sätt förmedlar det som man ville undersöka (Ejlertsson, 1996). Validitet påverkas främst av frågeformuleringar i enkäten, om den som ska besvara frågan korrekt uppfattar vad frågeställaren avser.

3.2.6 Undersökningsreliabilitet

En upprepning av undersökningen behöver nödvändigtvis inte leda till att samma resultat uppnås beroende på de deltagande personernas skiftande bakgrunder, utbildningsnivå och attityder. Tidsaspekten innebär att en undersökning bara kan redovisa svarsdata för den undersökta gruppen vid just det tillfället. ”Det är detta som gäller – ”här och nu!” (Jansson, pers. med., 2002).

3.3 Beskrivning av kvalitativ undersökning

3.3.1 Allmänt om forskningsintervjuer

Den *kvalitativa forskningsintervjun* syftar till att skapa nyanserade beskrivningar av olika kvalitativa aspekter av den intervjuades livsvärld eller personens normer och värderingar. I kvalitativ forskning arbetar man med ord, istället för med siffror (Kvale, 1997).

För att erhålla kvalitativa data vid intervjuer använder man sig av *icke-standardiserad* intervju. Vid icke-standardiserad intervju är endast frågeområdena definierade i förväg och frågorna formuleras allteftersom intervjun framskrider för att klargöra och fördjupa tidigare svar från den intervjuade. (Ejlertsson, 1996)

Starrin & Renck (2000) anger att intervjuer som genomförs i syfte att ”...upptäcka eller identifiera okända eller otillräckligt kända företeelser, egenskaper eller innebörder...” är *kvalitativa intervjuer*.

Kvantitativa intervjuer utgår från i förväg definierade företeelser, egenskaper eller innebörder som besvaras med svarsalternativ som är samma för alla som deltar i undersökningen, vilket möjliggör analyser av fördelning och samband (Starrin & Renck, 2000).

3.3.2 Antal intervjuer

”Intervjua så många personer som behövs för att ta reda på vad du vill veta.” Med detta påstående av Kvale (1997) som utgångspunkt kan en intervjuare som har tur och låter slumpen styra urvalet av intervjuperson låta sig nöjas med en intervju. Omvänt kan man tänka sig ett oändligt antal intervjuer för att reda ut ett begrepp, attityd eller motsvarande hos intervjupersoner. Risken är då stor att man vid sammanställningen av intervjuerna tenderar att fastna för en kvantitativ studie då resultatet presenteras.

4. METOD

Studien genomfördes i två faser, först en *kvantitativ* del i form av en enkätundersökning. Här fanns även möjlighet för skogsägaren att med egna ord (*kvalitativ information*) kommentera programmet och lämna förslag till framtida utveckling.

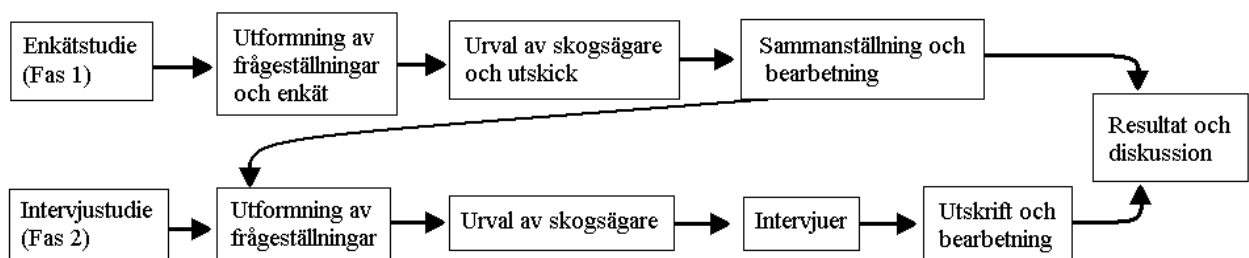
Fas två bestod av en *kvalitativ* undersökning i form av telefonintervjuer för att försöka få ytterligare och ny kunskap kring frågeställningarna om skogsägarnas användande av och uppfattning om programmet pcSKOG-gård respektive pcSKOG AB.

4.1 Allmänt

Samtliga personer som har bidragit med svar till undersökningen är kunder till pcSKOG AB. Svaren behandlades anonymt inför pcSKOG AB och i följebrevet till enkätstudien framhölls detta och att materialet skulle förstöras då studien avslutas.

4.2 Arbetsmetodik

Utformning av arbetsmetodik skedde i dialog med pcSKOG AB och handledare vid SLU, varefter olika förslag på frågeställningar och formuleringar diskuterades. Figur 3 ger en schematisk bild av arbetsmetodiken och hur den utvecklades under studien.

Figur 3. Beskrivande skiss av arbetsmetodik för examensarbetet

4.3 Fas 1 enkätundersökningen

Utkastet till enkäten med frågor skickades till ett antal personer för bedömning och för att erhålla förslag på förbättringar samt layout. I arbetet deltog studenter, skogstjänstemän, tjänstemän vid SLU, SkogForsk och SVO samt privata skogsägare. Utformningen av enkäten och formuleringar gjordes för att undvika ledande frågor och möjligheter att misstolka frågorna. Detta för att säkerställa undersökningens validitet.

Svarsalternativen i enkätstudien utformades som en *ordinalskala*, en femgradig skala från ”mycket dåligt” till ”mycket bra” med ett neutralt svarsalternativ i mitten (Ejlertsson, 1996) Metoden användes vid utformningen av enkäten och återges i figur 4.

Figur 4. Exempel på utformningen av svarsalternativen i enkätundersökningen som en ordinalskala.

En ordinalskala klassificeras av att svarsalternativen går att rangordna från lägsta till högsta värdet. Valet av en svarsskala med ett neutralt svarsalternativ motiverades med att den svarande inte skulle tvingas ta ställning för eller emot i en fråga, vilket skulle kunna ge en skev bild av det som skulle undersökas.

De återlämnade förslagen bearbetades och utformningen av enkätformuläret skedde i samarbete med pcSKOG AB utifrån frågeställningarna (se bilaga 1). Enkäten förväntades ge kvantitativa data för analys och klassificering av skogsägarna och programmet. Undersökningen skulle även generera bakgrundsdata för klassificering av skogsägarna i undersökningen.

4.3.1 Mål med enkätstudien

Målet med enkätstudien var att insamla kvantitativa data i sådan omfattning att materialet senare skulle kunna bearbetas statistiskt och analyseras. Målsättningen var att erhålla:

1. Mer än 50% av enkäterna skulle returneras eller
2. minst 200 returnerade enkäter för bearbetning.

Antalet (200 stycken) bedömdes inför studien vara tillräckligt stort för att statistiskt kunna bearbeta materialet och därmed vara det lägsta antalet returnerade enkätsvar som inte krävde ytterligare insamlingsansträngning.

4.3.2 Urvalsmetodik

Den första delen av arbetet genomfördes i form av en enkätstudie, där undersökningsgruppen har sökts genom slumpmässigt urval från pcSKOG AB:s kundregister. 504 skogsägare från kundregistret (av 3 500 kunder) har slumpmässigt valts ut med hjälp av datorn. Skogsägarna i kundregistret tilldelas ett kundnummer allteftersom de registreras som kunder (kronologisk ordning) hos pcSKOG AB.

Urvalsförfarandet skedde från kundregistret genom att söka ut de kundnummer som börjar med siffrorna "1", "2" och "3". För att öka spridningen angavs att 10 sidor med adresser per nummerserie skulle skrivas ut. Detta urval gav 720 (24 adresser*3 serier*10 sidor) adresser vilka användes till enkätutskicket (*Donaldson, pers. med., 2002*).

4.3.3 Utskicksförfarande

De utvalda kunderna erhöll ett följebrev (se bilaga 2), ett enkätformulär (se bilaga 3) samt ett portofritt svarskuvert för returnering av enkäten.

För att öka andelen inskickade enkätsvar var svarskuverten ställda till pcSKOG AB i Lund, som även beslutade att lotta ut "ett års fri avtalsservice" (värde 998 SEK) till fem skogsägare som besvarat enkäten.

Svarskuverten numrerades från 1-504 för att möjliggöra utskick med påminnelsebrev, lotta ut "ett års fri avtalsservice" och ge möjlighet att kategorisera skogsägarna inför fas två av arbetet. Numreringen för adresserna antecknades för att inte bryta mot datalagen och information om de svarande respektive vilka som inte besvarade enkäten delades inte med företaget.

Enkätundersökningen påbörjades med första utskick den 2002-03-26 (v.13) och följdes upp med ett utskick av påminnelsebrev (se bilaga 4) den 2002-04-24 (v.17) till ännu icke registrerade svarskuvert och registreringen fortsatte till vecka 22.

4.3.4 Bearbetning och analys av enkäter

De inskickade enkäterna registrerades och de angivna enkätsvaren fördes in i Excel för sammanställning och bearbetning. För bearbetning och analys av materialet har funktioner för statistisk analys och framställande av diagram som finns i Excel utnyttjats.

Vid analys av resultat från enkätstudien bör man vara uppmärksam på antalet svarande för respektive kategori. Detta eftersom det i vissa fall är få svarande som uppfyllde urvalskriterierna, till exempel är antalet kvinnliga skogsägare i undersökningen lågt. Det medför att varje individs svar får stort genomslag vid jämförelse av flera frågor.

4.4 Fas 2 intervjuundersökningen

För att införskaffa ytterligare kunskaper om skogsägarnas synpunkter på pcSKOG-gård och pcSKOG AB genomfördes en intervjustudie för att komplettera enkätundersökningen. Syftet med intervjustudien var att samla in ytterligare information från ett antal kunder om hur de använder programmet och hur de uppfattar pcSKOG AB:s kringsservice och marknadsföring.

Intervjuerna genomfördes som en kvalitativ studie för att komplettera den kvantitativa enkätstudien och erhålla ytterligare kunskap om kundernas synpunkter och erfarenheter.

4.4.1 Urval av intervjupersoner

Inför urvalet av intervjupersoner diskuterades om de borde sökas ut från enkätaterialet utifrån olika kategorier baserade på bakgrundsdata och/eller angivna svar. Bakgrundsdata eller bakgrundsfrågor finns med i enkätundersökningar för att man lätt ska kunna belägga och förklara skillnader mellan olika grupper som kan skönjas vid analys av resultatet från undersökningen, t.ex. för bortfallsanalys (*Ejlertsson, 1996*).

Tanken med att söka upp intervjupersonerna, övergavs med motiveringen att antalet, som bestämdes till 8-10 personer, inte skulle hinnas med under tidsperioden. Diskussion ledde till beslutet att intervjupersonerna på nytt kunde sökas från pcSKOG AB:s kundregister, utan hänsyn till enkätstudien. Via slumpmässigt urval från kundregistret erhöles 200 namn, adresser och telefonnummer för intervjuundersökningen.

Företaget ville veta om det fanns någon skillnad bland de angivna svaren beroende på om de intervjuade var "storstadsbor" eller boende i övriga landet samt kön. Storstadsbor definieras i undersökningen som personer boende i Göteborg, Malmö eller Stockholm. De söktes ut från adresslistorna med ledning av riktnumret, dvs. 08-Stockholm, 031-Göteborg och 040-Malmö.

4.4.2 Slumpens påverkan på intervjuresultatet

Intervjupersonerna söktes utifrån de utdrag från kundregistret som pcSKOG AB förmedlade. Redan här spelar både slumpen och kundernas inställning en roll för insamlandet av intervjumaterialet:

1. De kunder som inte svarade vid påringning kom inte med i undersökningen.
2. De kunder som förklarade att de inte var intresserade av att delta i en intervjuundersökning kom heller inte med i undersökningen.

I en kvantitativ undersökning skulle detta påverka resultatet, men i en kvalitativ studie är man intresserad av ny eller förbättrad kunskap kring undersökningens huvudsyfte. Detta innebär att det är den nya eller förbättrade kunskapen som intervjuaren erhåller under intervjuerna som är målet (*Starrin & Renck, 2000*).

4.4.3 Genomförandet av intervjuerna

Intervjuerna genomfördes per telefon och bandades för att senare korrekt kunna skrivas ut och återges för analysering. De personer som intervjuades informerades om syftet med intervjun och att den bandades, vilket de godkände. Intervjuerna utformades till samtal mellan intervjuaren och den intervjuade utifrån de frågeställningar som intervjun baserades på. Syftet med denna öppna icke-standardiserade intervjuform, var att de intervjuade själva utifrån sina egna upplevelser och erfarenheter med egna ord skulle besvara de frågeställningar som intervjuaren ledde samtalet mot. Intervjuarens uppgift var att leda samtalet kring de olika frågeställningarna beroende på hur intervjun utvecklades samt att tolka de svar som den intervjuade gav.

Praktiskt genomförande

Det praktiska urvalet av intervjupersoner skedde utifrån pcSKOG AB:s önskemål att undersöka om det fanns någon skillnad mellan de svaren beroende på var kunderna bodde. Ett visst subjektivt urval skedde från listan i avsikt att öka den kvinnliga andelen kunder bland de intervjuade, vilket endast blev två av elva intervjuade.

Intervjuerna genomfördes i etapper om två till tre, varefter korta sammanställningar och reflektioner kring intervjumetodiken och förfarandet gjordes. Avsikten med detta var att dra lärdom och utveckla förmågan att leda och analysera intervjuerna allteftersom samtalen fortskred.

5. RESULTAT

5.1 Enkätundersökningen

Totalt registrerades 202 enkätsvar, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 40% och det antalet bedömdes som tillräckligt stort för att kunna dra slutsatser från materialet.

Däremot ansågs antalet inskickade enkätsvar inte var tillräckligt stort för att statistiskt kunna säkerställa fördelningen av svarsalternativen (*Eriksson, pers. med.,*).

Bland enkätsvaren förekommer internbortfall, vilket innebär att en del enkätsvar inte är besvarade eller ofullständigt besvarade. Därför redovisas antalet (n) besvarade enkäter för respektive fråga och figur.

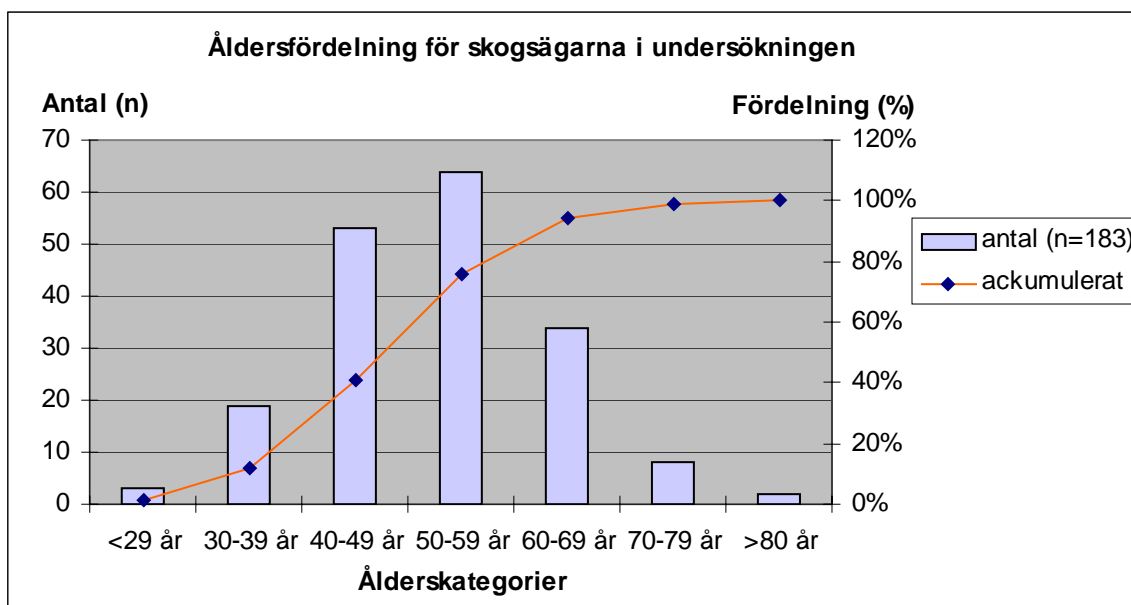
5.2 Skogsägarna i enkätundersökningen

5.2.1 Boendeform och åldersstruktur

Bland de inskickade enkätsvaren dominerade skogsägare födda på 40- och 50-talen och medelåldern utifrån ålderskategorierna var 47 år (se bilaga 5, fråga 24). I figur 5 återges åldersfördelningen för skogsägarna i undersökningen per ålderskategori.

Könsfördelningen för de svarande i enkätundersökningen var 12% kvinnor och 88% män (se bilaga 5, fråga 23a).

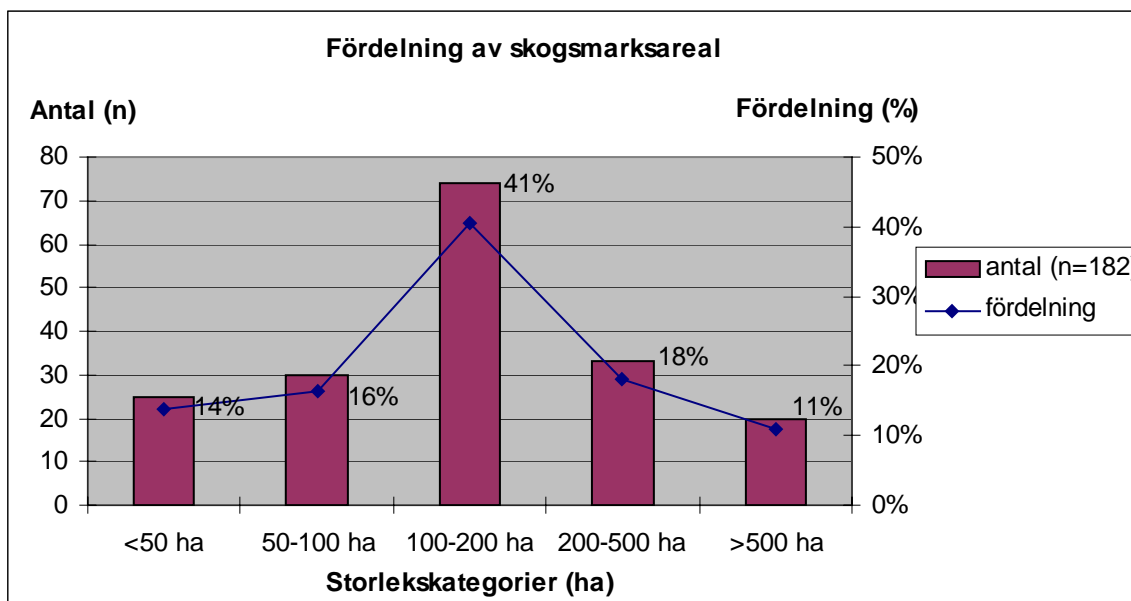
I undersökningen återfinns skogsägare från hela landet. Fördelningen mellan skogsägare som bodde på fastigheten, *åbor*, respektive de som inte bodde på fastigheten, *utbor*, var 59% respektive 31% i undersökningen (se bilaga 5, fråga 27).

Figur 5. Fördelning av skogsägarna per ålderskategori samt ackumulerad frekvens (n, %).

5.2.2 Skogsmarksareal och skogens betydelse för ekonomin

Den dominerande storleken på fastigheter var den mellersta storleksklassen, 100-200 ha (41%) och svarsalternativen följde en normalfördelning för de övriga klasserna. Det var få skogsägare representerade i undersökningen med små (<50 ha) respektive stora (>500 ha) skogsfastigheter, vilket framgår av figur 6.

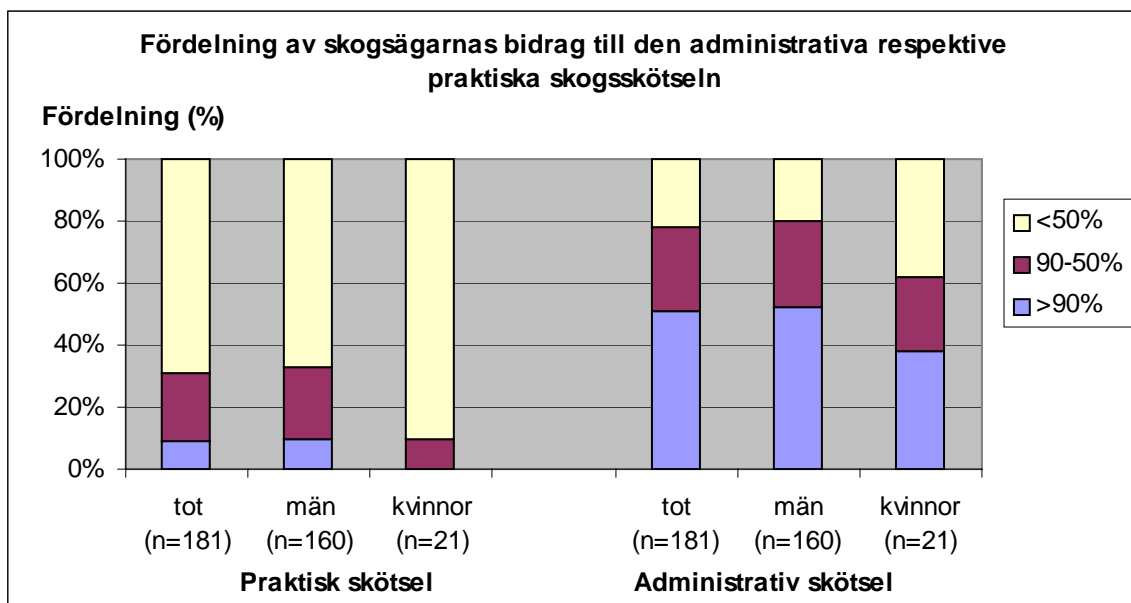
Figur 6. Skogsfastigheterna kategoriserade efter storlek och redovisade per antal och frekvens för respektive klass, (n, %).

Majoriteten av skogsägarna i undersökningen (54%) angav att mindre än 10% av årsinkomsten härrörde från skogen. Kvinnorna angav en lägre beroendegrad än männen av skogen som inkomstkälla (se bilaga 5, fråga 25).

5.2.3 Skogsägarnas arbetsinsats

Drygt hälften (51%) av skogsägarna angav att de utförde nästan allt administrativt arbetet med skogen. 27% angav att de utförde en betydande del av det administrativa arbetet och 22% att de utförde mindre än hälften av det administrativa arbetet själva.

Av det praktiska skogsarbetet var den egna insatsen betydligt lägre, 70% angav att de utfört mindre än hälften av arbetet själva. I figur 7 åskådliggörs fördelningen av den egna arbetsinsatsen. Både män och kvinnor angav en högre egen insats av administrativt än praktiskt arbete med skogen. Männen har generellt angett en högre andel eget arbete än vad kvinnorna i undersökningen (se bilaga 5, fråga 31a&b).

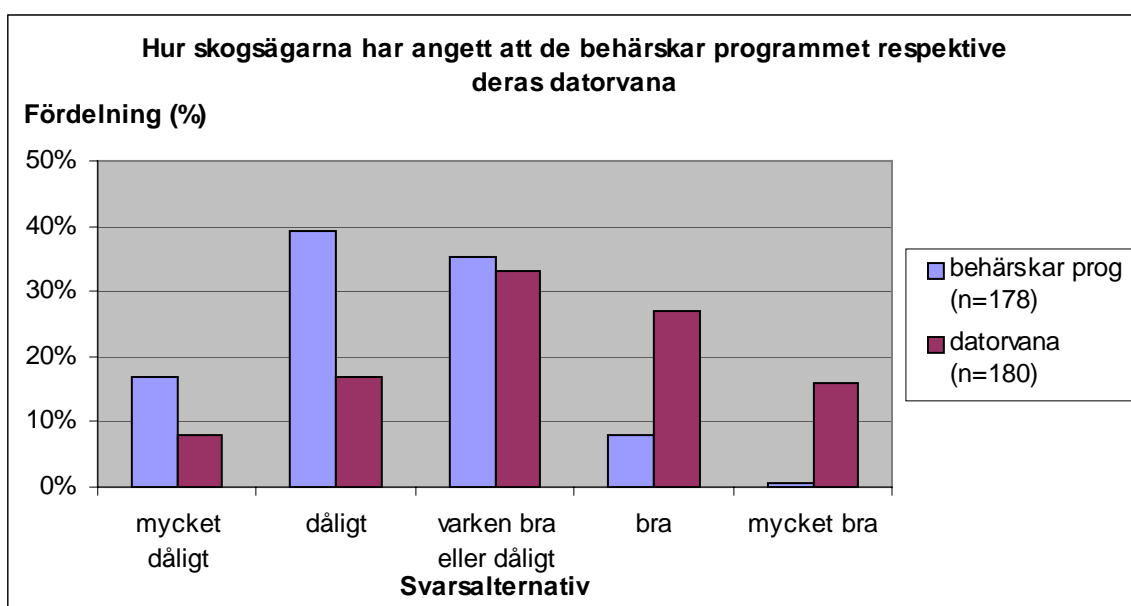

Figur 7. Skogsägarnas arbetsinsats fördelad på praktiskt och administrativt arbete med skogen (%).

5.2.4 Skogsägarnas datorvana och pcSKOG-gård

Skogsägarna har själva bedömt den egna datorvanan och hur väl de behärskade pcSKOG-gård, resultaten liknar två normalfördelningskurvor, se figur 8. Tre fjärdedelar av skogsägarna har bedömt den egna datorvanan enligt svarsalternativen; *varken bra eller dåligt* eller *bättre* (se bilaga 5, fråga 28).

När skogsägarna har bedömt hur väl de behärskar programmet blev resultatet sämre. Bara var tionde skogsägare angav att de behärskade programmet *bra* eller *mycket bra*. En tredjedel angav att de behärskade programmet *varken bra eller dåligt* och flertalet angav *dåligt* eller *mycket dåligt* (se bilaga 5, fråga 2).

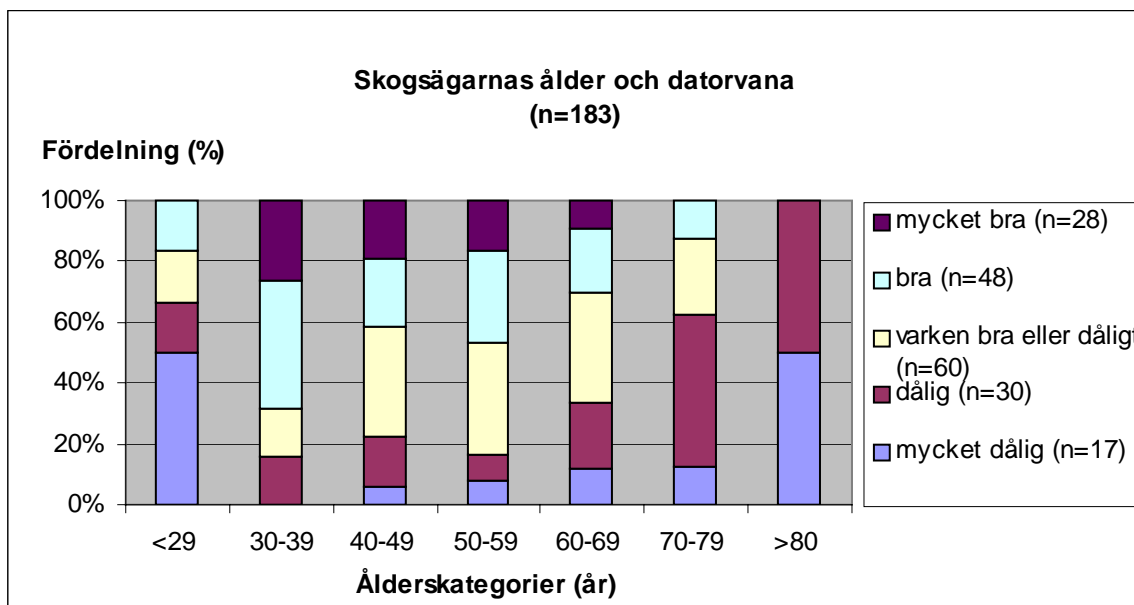

Figur 8. Skogsägarnas bedömning av hur väl de ansåg sig behärska programmet och den egna datorvanan (%).

Resultaten för frågorna visar på skillnader beroende på skogsägarnas kön. De kvinnliga skogsägarna har i högre grad angett att programmet behärskas *mycket dåligt* och *dåligt*. Även svarsalternativet *bra* var det en lägre andel kvinnor som angett. Resultatet för frågan om den egna datorvanan följer samma trend, de kvinnliga skogsägarna har högre andel som angav den egna datorvanan enligt, *varken bra eller dåligt* samt *mycket bra* (se bilaga 5, fråga 2&28).

Jämförelse mellan ålder och datorvana

Sambandet mellan skogsägarnas ålder och deras bedömning av den egna datorvanan undersöktes och resultatet redovisas i figur 9. Bortsett från den yngsta ålderskategorin <29 år, framgår det att skogsägarna i de yngre ålderskategorierna angav mer positiva svarsalternativ för den egna datorvanan, än äldre skogsägare (se bilaga 5, fråga 28).

Figur 9. Sambandet mellan skogsägarnas bedömning av den egna datorvanan per ålderskategori (%).

Internet

Graden av anslutning till Internet var mycket hög bland skogsägarna i undersökningen, 96% av männen och alla kvinnor i undersökningen hade tillgång till Internet. Skogsägarna besvarade frågan; vore det av intresse att få tillgång till skogsbruksplanen via Internet? Bara en tredjedel av skogsägarna angav att de tyckte att förslaget verkade intressant.

Av de kvinnliga skogsägarna var 80% negativa till förslaget, jämfört med 67% av de manliga kollegerna (se bilaga 5, fråga 29).

5.2.5 Medlemskap i skogsägareförening

Andelen av skogsägarna som var medlemmar i någon skogsägareförening undersöktes i enkäten, detta för att se om medlemskap var en faktor för kategorisering. Totalt har 63% av skogsägarna angett att de var medlem i någon skogsägareförening. Manliga skogsägare hade en högre grad av anslutning (2/3) till skogsägareföreningar än de kvinnliga skogsägarna, där knappt hälften i undersökningen angav att de var medlemmar (se bilaga 5, fråga 32).

5.2.6 Skogsägarnas sysselsättning

I en öppen fråga i enkätundersökningen ombads skogsägarna uppge sin sysselsättning och svaren varierade mellan arbeten som kräver lång akademisk utbildning, som veterinär, arkitekt, till chaufför och lantbrevbärare. De yrkesgrupper som var vanligast i undersökningen bland skogsägarna var; lant- och skogsägare, pensionärer, skogsarbetare och ingenjörer (se bilaga 5, fråga 23b).

5.3 Varför skaffade skogsägarna pcSKOG-gård?

Skogsägarna besvarade frågan varför de införskaffat pcSKOG-gård genom att välja ett eller flera alternativ i enkäten. De kunde även i öppen form beskriva varför programmet införskaffades och de främsta skälen till införskaffandet av programmet var:

1. *Förbättra planeringen av skogsskötseln.*
2. *Uppnå ökad kontroll på skogsinnehavet.*
3. *Programmet införskaffades i samband med upprättandet av skogsbruksplan.*

Varje kategori av svarsalternativen motsvarar ungefär 20% av de angivna svaren och fördelning mellan svarsalternativen återges i tabell 1 (se bilaga 5, fråga 4).

Tabell 1. Svarsalternativen till varför skogsägarna införskaffade pcSKOG-gård (%).

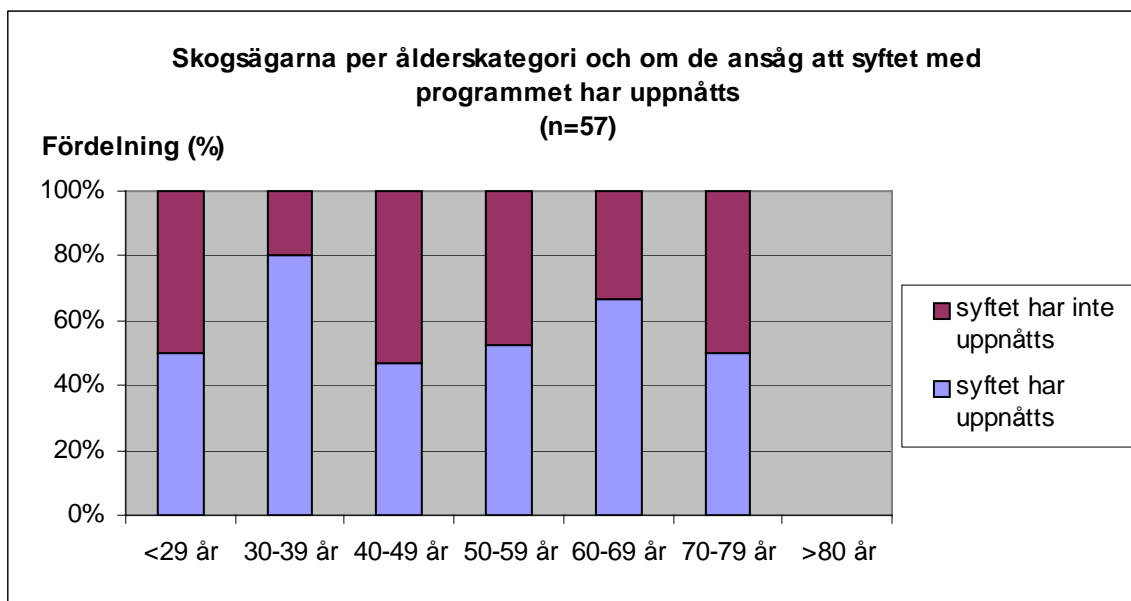
Svarsalternativ (n=694)	Fördelning
Förbättra planeringen av skogsskötseln	20
Programmet införskaffades i samband med upprättandet av skogsbruksplan	19
Uppnå ökad kontroll på skogsinnehavet	19
Intresse för datorer som arbetsredskap och hjälpmedel	13
Öka det ekonomiska utbytet från skogen	11
Intresse för planering av naturhänsyn och biotopvård	9
Rekommenderades att införskaffa programmet	5
Annan orsak till införskaffandet	4

5.3.1 Har pcSKOG-gård uppfyllt syftet som skogsägarna hade med införskaffandet?

Skogsägarna som besvarade frågan om programmet har uppfyllt syftet som fanns vid införskaffandet har till 56% angett att syftet eller syftena med programmet hade uppnåtts.

De kvinnliga skogsägarna har i större utsträckning än de manliga angett att syftet eller syftena inte hade uppnåtts (två tredjedelar). Bara 33% av de kvinnliga skogsägarna jämfört med 59% av de manliga skogsägarna angav att syftet eller syftena med programmet hade uppnåtts (se bilaga 5, fråga 4b).

Skogsägarnas ålder ansågs vara en faktor att jämföra mot hur de angav att syftet eller syftena uppnåtts. Generellt har hälften eller fler av skogsägarna i respektive ålderskategori angett att syftet eller syftena hade uppnåtts, resultatet presenteras i figur 10. Skogsägare i ålderskategorin 30-39 år avvek genom att till 80% ange att syftet eller syftena hade uppnåtts.

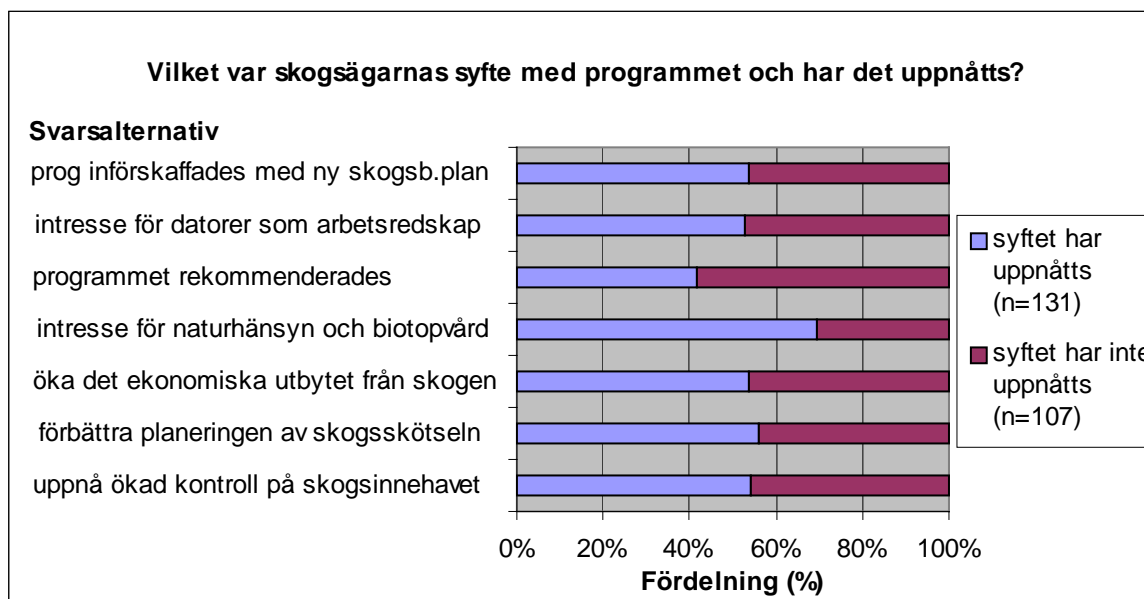
Figur 10. Fördelning av hur skogsägarna angav att syftet med programmet uppnåtts per ålderskategori (%).

5.3.2 Jämförelse mellan syftet för införskaffandet av programmet och om syftet uppnåtts

För att undersöka om skogsägarnas syfte med programmet återspeglade hur väl de angett att syftet med programmet har uppnåtts samkördes svaren för frågorna: Om syftet med införskaffandet av pcSKOG-gård och om syftet eller syftena har uppnåtts (se figur 11)?

Bland de skogsägare som angav att programmet införskaffades p.g.a. *intresse för planering av naturhänsyn och biotopvård* fanns en större andel som ansåg att *syftet eller syftena uppnåtts* (70%), jämfört med de andra svarsalternativen. Drygt hälften av skogsägarna angav att syftet med programmet hade uppnåtts oavsett svarskategori.

Avviker gör de skogsägare som angav syftet till; *rekommenderades att införskaffa programmet* har majoriteten angett att syftet inte har uppnåtts (58%).

Figur 11. Fördelning av hur skogsägarna angav att syftet med programmet uppnåtts för respektive syfte (%).

5.4 Skogsägarnas kunskap om pcSKOG-gård

En del av enkätstudien konstruerades för att ge svar på skogsägarnas kunskaper om pcSKOG AB och företagets produkter. Företaget ville undersöka hur marknadsföring når ut till skogsägarna, deras kunskaper om marknaden för planprogram, varför pcSKOG-gård valdes samt vilka försäljningskanalerna var.

5.4.1 Hur skogsägarna först fick kunskap om pcSKOG AB och pcSKOG-gård

Skogsägarna har framförallt angett *rekommendation* (43%) för hur de fick kunskap om pcSKOG AB:s produkter. Därefter har skogsägarna angett olika media som ursprung för kännedom om programmet; *via annons* (26%) och *via artikel* (11%). Först som fjärde svarsalternativ har *Internet* angetts av 6%.

De kvinnliga skogsägarna har i högre utsträckning angett *rekommendation* 62% och *Internet* 10%, än de manliga kollegerna (43% respektive 6%) (se bilaga 5, fråga 5).

5.4.2 Skogsägarnas kunskap om marknaden för planprogram

Skogsägarnas kunskap om andra planprogram var låg, bara 28% angav att de kände till något annat program. Forestman, Dataväxt, Topp-skog och Cartesia/LandInfo nämndes av skogsägarna i undersökningen (se bilaga 5, fråga 8).

5.4.3 Var köpte skogsägarna pcSKOG-gård?

På frågan vilken försäljningskanal som skogsägarna använde vid köpet av pcSKOG-gård svarade nästan en tredjedel av skogsägarna att de har köpt programmet av *pcSKOG AB* respektive av *skogsägareföreningar*. Ungefär var sjunde skogsägare angav *skogsvårdsstyrelsen*, se tabell 2. Nästan var tredje skogsägare angav *annan programförmedlare* som svarsalternativ och bland dessa dominerade Stora Enso och Älvdalens besparingskog i undersökningen.

De manliga skogsägarna har i huvudsak köpt programmet från pcSKOG AB eller en *skogsägareförening*. De kvinnliga skogsägarna har främst angett *skogsvårdsstyrelsen* som programförmedlare. Ungefär en tredjedel av både de manliga och de kvinnliga skogsägarna har köpt programmet av någon *annan programförmedlare*, se tabell 2 (se bilaga 5, fråga 6).

Tabell 2. Var köpte skogsägarna pcSKOG-gård, även uppdelat för manliga respektive kvinnliga skogsägare (%).

Programförmedlare	tot. (181)	män (161)	kvinnor (20)
pcSKOG	30	31	20
Skogsvårdsstyrelsen	15	14	30
Skogsägareförening	28	29	20
Andra programförmedlare	27	27	30

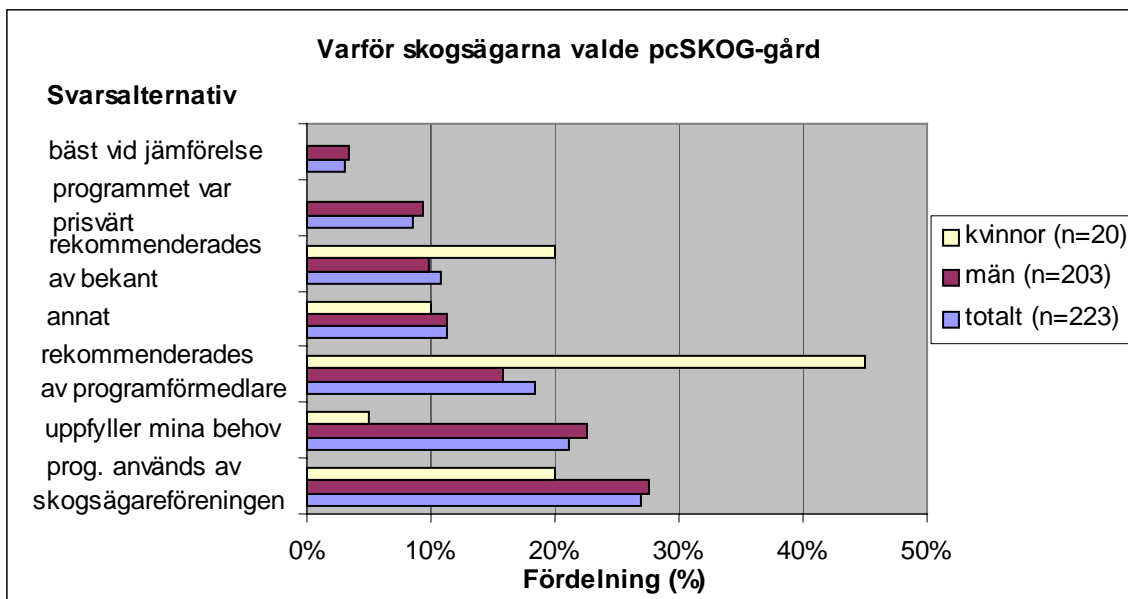
5.4.5 Varför skogsägarna valde pcSKOG-gård vid införskaffandet av planprogram

Flertalet av skogsägarna angav att programmet *används av skogsägareföreningen* som orsak till införskaffandet av pcSKOG-gård, resultatet återges i figur 12.

De manliga skogsägarna har därefter angivit *programmet uppfyller mina behov* och *programmet rekommenderades av programförmedlare* som orsak för införskaffandet.

Flertalet kvinnliga skogsägare har som främsta skäl angett att *programmet rekommenderades av programförmedlare* och därefter att programmet *används av skogsägareföreningen* som orsak för införskaffandet.

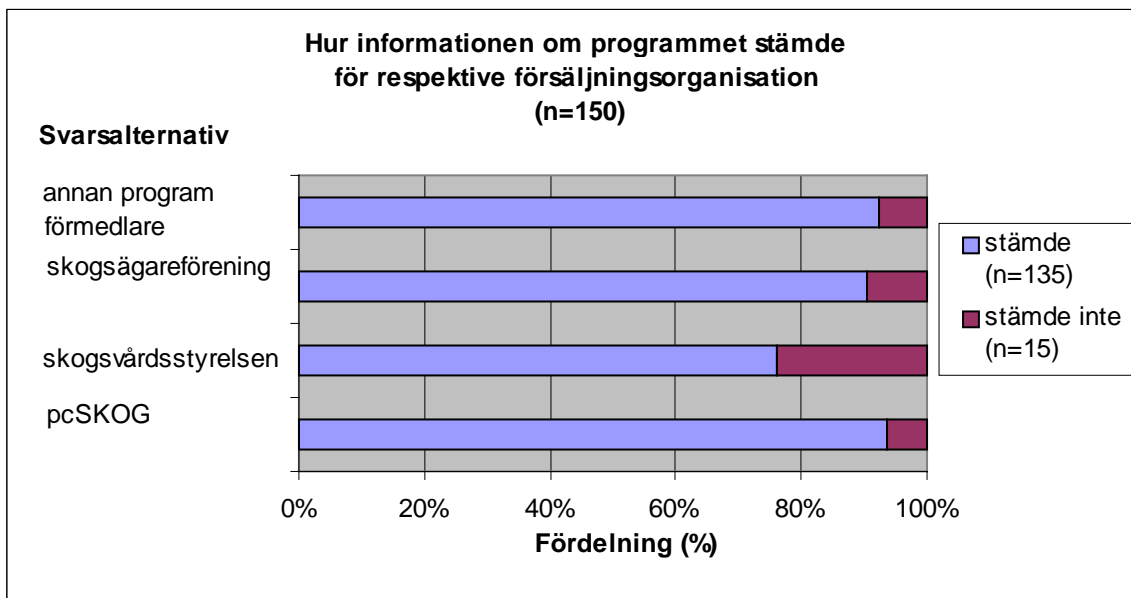
Generellt är det få av skogsägarna som angav svarsalternativen att programmet *rekommenderades av bekant* eller att *programmet var prisvärt*. Bara 3% angav att *programmet var bäst vid jämförelse* som orsak till införskaffandet (se bilaga 5, fråga 9).

Figur 12. Fördelningen av svarsalternativen varför skogsägarna valde pcSKOG-gård (%).

5.4.6 Information om programmet före köpet

Majoriteten av skogsägarna (90%) i undersökningen angav att den information som respektive programförmedlare lämnade inför köpet stämde. De skogsägare som har använt skogsvårdsstyrelsen som programförmedlare avviker, bland dessa skogsägare är det färre (76%) som angav att informationen som programförmedlaren gav före köpet, stämde (se bilaga 5, fråga 7). Resultaten presenteras i figur 13.

Figur 13. Fördelning av hur skogsägarna angav att informationen som respektive programförmedlaren gav om programmet före köpet stämde (%).

De skogsägare som angav att de inte tyckte att informationen som programförmedlarna gav inför köpet stämde uppmanades att kommentera varför och på vilket sätt informationen var felaktig. Nedan följer några av de skriftliga kommentarer som skogsägarna lämnade:

Nej, information gavs inte i tillräcklig omfattning.

Ja, programmet är möjligen något lätt.

Nej, programmet är mycket svårare.

Nej, jag behöver mer utbildning.

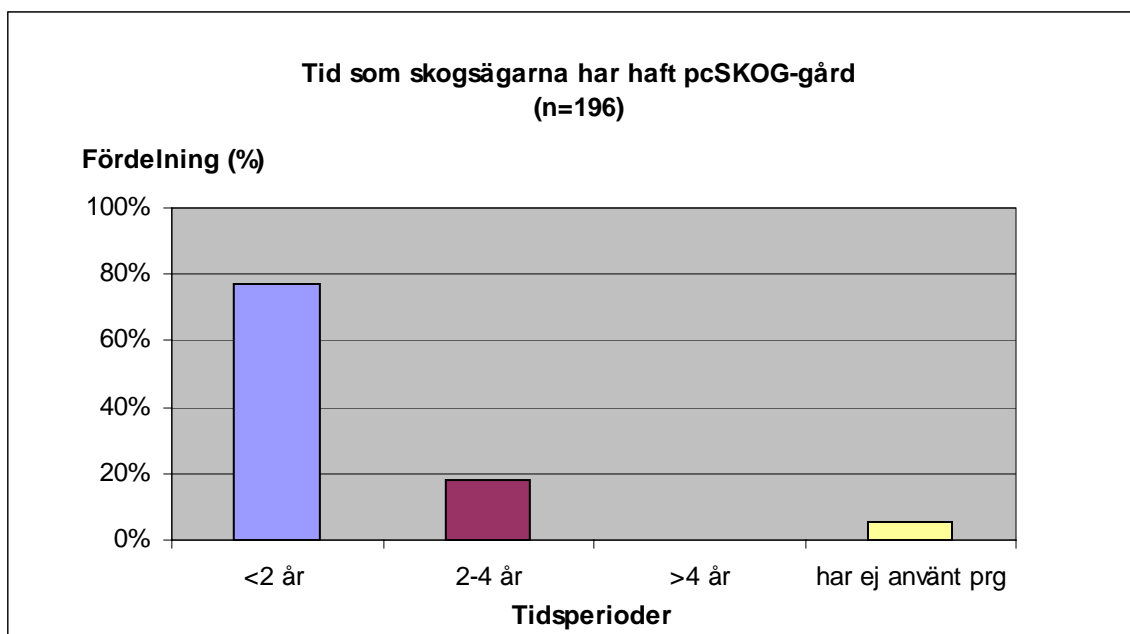
Nej, jag saknar datorkunskap för att kunna köra programmet.

5.5 Hur skogsägarna använde pcSKOG-gård

För att undersöka hur skogsägarna har använt pcSKOG-gård, besvarade skogsägarna frågor om hur länge programmet har använts, hur ofta och till vad. Hur väl har skogsägarna själva klarat att använda programmet och i vilken utsträckning har de använt sig av extern hjälp för att använda och hantera programmet?

5.5.1 Hur länge har skogsägarna använt pcSKOG-gård

Majoriteten av skogsägarna angav att de haft tillgång till pcSKOG-gård under kortare tid än två år. Knappt var femte skogsägare har haft programmet under två till fyra år och inte en enda skogsägare angav att de haft programmet under längre tid än fyra år. Några skogsägare angav att de inte använde programmet. I figur 14 redovisas fördelningen för hur länge skogsägarna angett att de har haft pcSKOG-gård (se bilaga 5, figur 1).

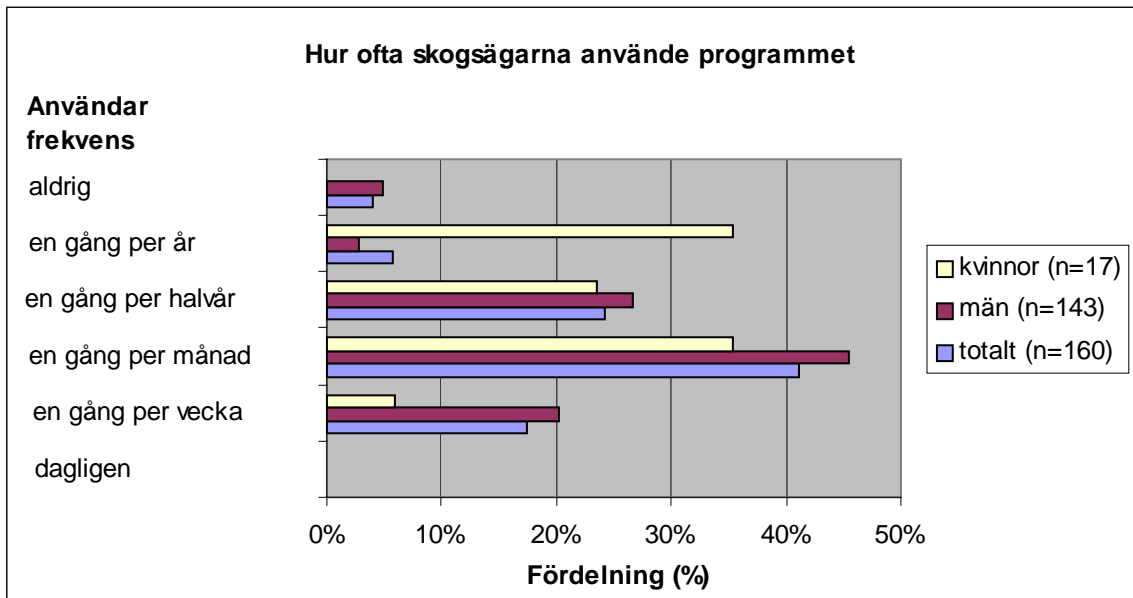

Figur 14. Fördelning som visar hur länge skogsägarna har haft pcSKOG-gård (%).

5.5.2 Hur ofta använder skogsägarna pcSKOG-gård?

För att undersöka hur ofta skogsägarna har använt programmet ställdes frågan; hur ofta använder du pcSKOG? Nästan hälften av skogsägarna angav svarsalternativet; *en gång per månad*, en fjärdedel angav; *en gång per halvår*. Nästan var femte skogsägare angav att de använde programmet *varje vecka* och lägst andel har svarsalternativet, *en gång per år* angivits till. Svarsalternativet *aldrig* angavs av 5% av skogsägarna och fördelningen av svarsalternativen åskådliggörs i figur 15 (se bilaga 5, figur 10).

De manliga skogsägarna angav att de använder programmet mer regelbundet än vad de kvinnliga skogsägarna har gjort. Sammanslagning av svarsalternativen *en gång i veckan* och *en gång per månaden* ger en tydlig skillnad mellan grupperna, två tredjedelar av de manliga jämfört med två femtedelar av de kvinnliga skogsägarna angav att de använder programmet så ofta. Fortsatt jämförelse med; *en gång per halvår* inkluderar nästan samtliga av de manliga respektive två tredjedelar av de kvinnliga skogsägarnas angivna svar.

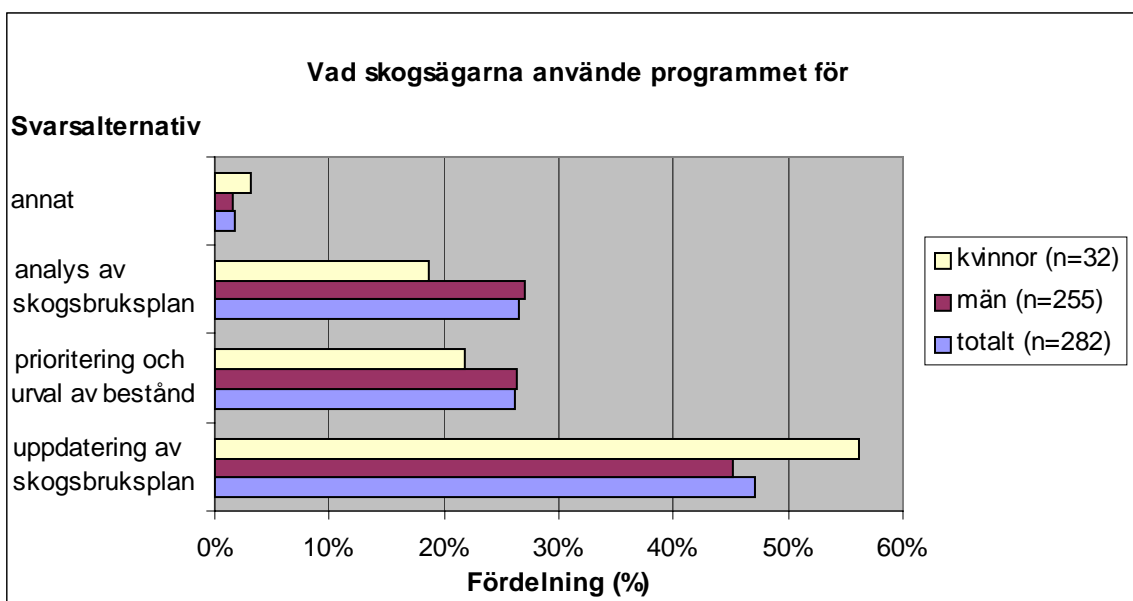

Figur 15. Visar fördelningen av skogsägarnas användarfrekvens av programmet (%).

5.5.3 Vad skogsägarna använder pcSKOG-gård till

Skogsägarna har främst angett svarsalternativet *uppdatering av skogsbruksplan* som användningsområde för programmet. *Prioritering och urval av bestånd* och *analys av skogsbruksplan* som angavs av ungefär var fjärde skogsägare per kategori (se figur 16).

Det finns en tydlig skillnad mellan de kvinnliga och de manliga skogsägarna, då de kvinnliga skogsägarna i högre grad har angett svarsalternativet; *uppdatering av skogsbruksplan* som användningsområde för pcSKOG-gård (se bilaga 5, figur 11).

Figur 16. Fördelning som visar vad skogsägarna använde programmet för (%).

Skogsägarna kunde även ange *annat* som svarsalternativ och nedan följer deras motiveringar:

Jag använder programmet för att tillverka jaktkartor.

Programmet används främst för att nå certifieringskrav.

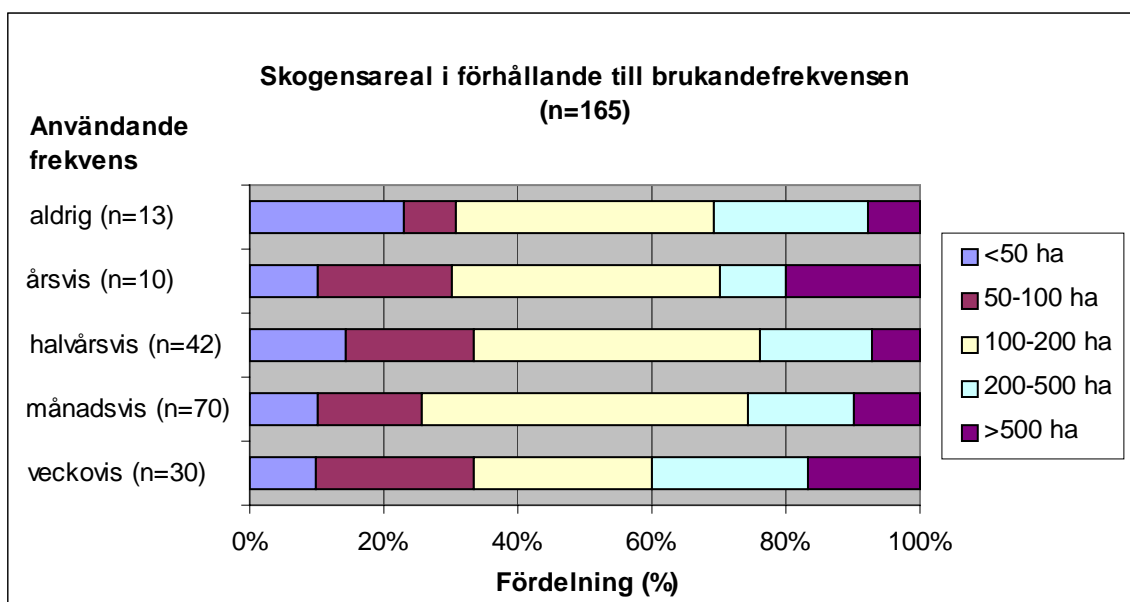
Programmet används för att hitta områdesgränser med hjälp av GPS.

Jag föredrar pappersplan.

För uppdatering av ekonomi, arbetstid och beståndsutveckling.

Användarfrekvens och storleken på skogsinnehav

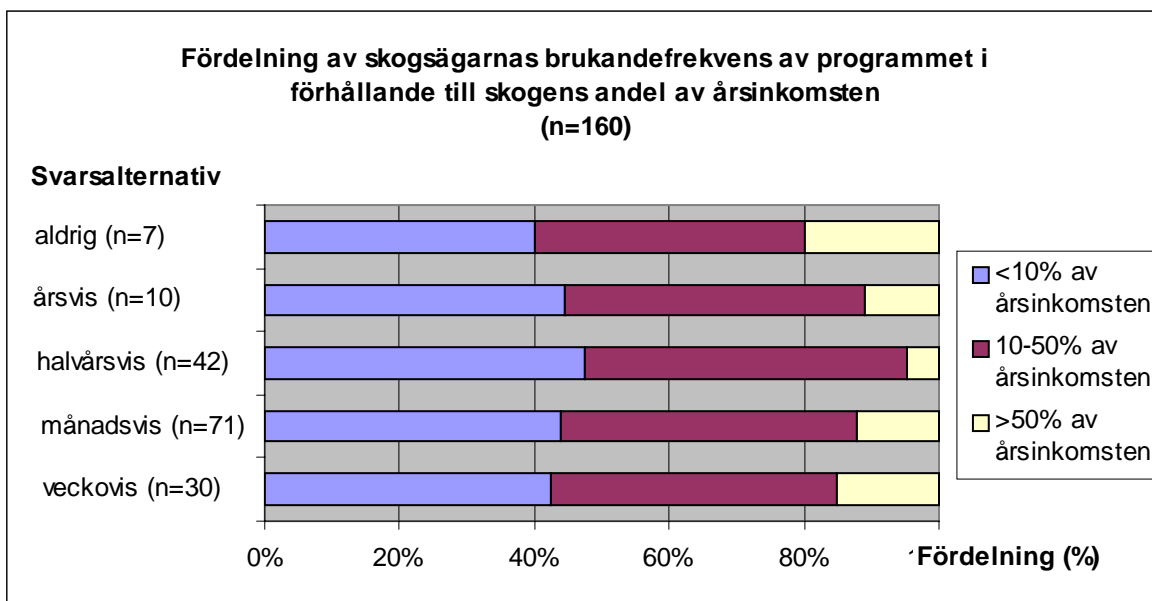
Det var främst skogsägare med stora skogsfastigheter som har angett att de använder pcSKOG-gård ofta. Av figur 17 framgår det att skogsägare som angett att de använder programmet *varje vecka* har 40% av fastigheterna i storleksklasserna 200-500 ha och >500 ha. Bland de skogsägare som angav lägre användarfrekvenser för programmet var andelen stora fastigheter lägre. Främst var det skogsägare med fastigheter på 100-200 ha (den dominerade storleksklassen) som varierade i användarfrekvens. Bland skogsägare som angav *aldrig* som svarsalternativ var andelen små skogsfastigheter högre.

Figur 17. Fördelningen av användarfrekvensen för pcSKOG-gård kategoriserade efter storleken på skogsfastigheten (%).

Användandet av pcSKOG-gård och jämförelse av skogsbrukets andel av årsinkomsten

I figur 18 åskådliggörs resultatet för kombinationen av skogsägarnas svar för hur ofta de använde pcSKOG-gård och hur stor del av årsinkomsten som kommer från skogsbruket. Majoriteten av skogsägarna angav att mindre än 10% av årsinkomsten kommer från skogen. Det är små skillnader mellan skogsägare beroende av användarfrekvenser och hur stor skogens betydelse var för ekonomin. Två femtedelar av skogsägarna angav att skogen bidrar med mindre än 10% av årsinkomsten oavsett användarfrekvens.

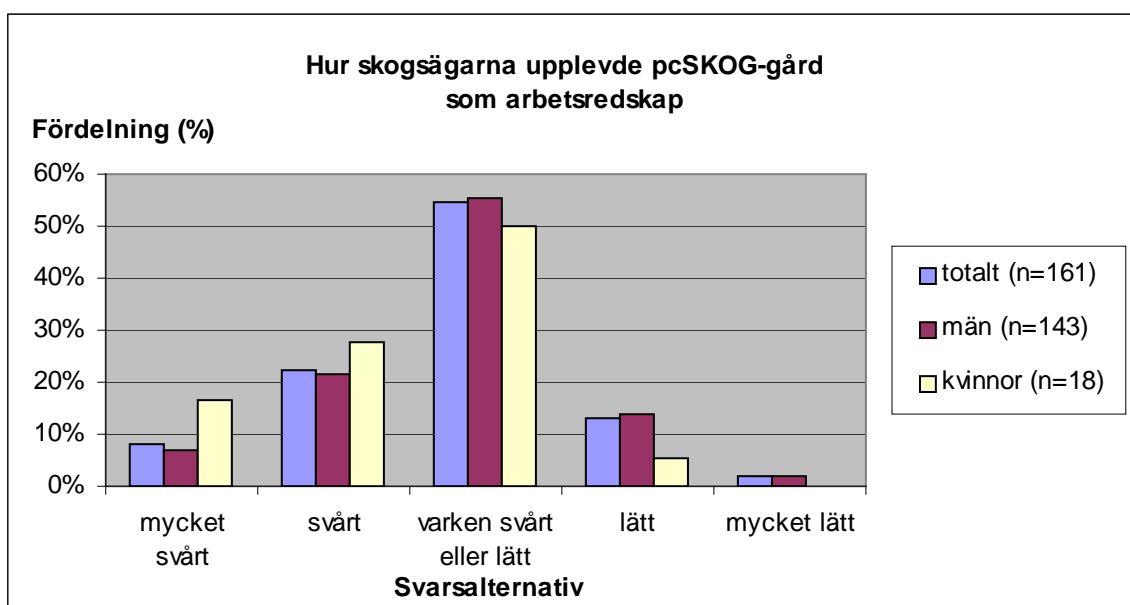
Figur 18. Förhållandet mellan användarfrekvens och skogens betydelse för skogsägarnas ekonomi (%).

5.5.4 Hur skogsägarna upplever pcSKOG-gård som arbetsredskap

Majoriteten av skogsägarna angav svarsalternativet *varken lätt eller svårt* på frågan hur de upplevde det att arbeta med programmet. Dubbelt så många skogsägare angav *mycket svårt* eller *svårt* för hur programmet var att arbeta med, jämfört med de som angav *lätt* respektive *mycket lätt*, se figur 19 (se bilaga 5, figur 14).

De kvinnliga skogsägarna angav en högre andel negativa svarsalternativ än de manliga kollegorna. Knappt hälften av de kvinnliga skogsägarna angav att programmet var *mycket svårt* eller *svårt* att arbeta med. Bara 6% angav att programmet var *lätt* och ingen angav *mycket lätt* som svarsalternativ.

För de manliga skogsägarna har nästan en tredjedel angett att det var *mycket svårt* eller *svårt* att arbeta med programmet och en knappt femtedel angav *lätt* eller *mycket lätt*.

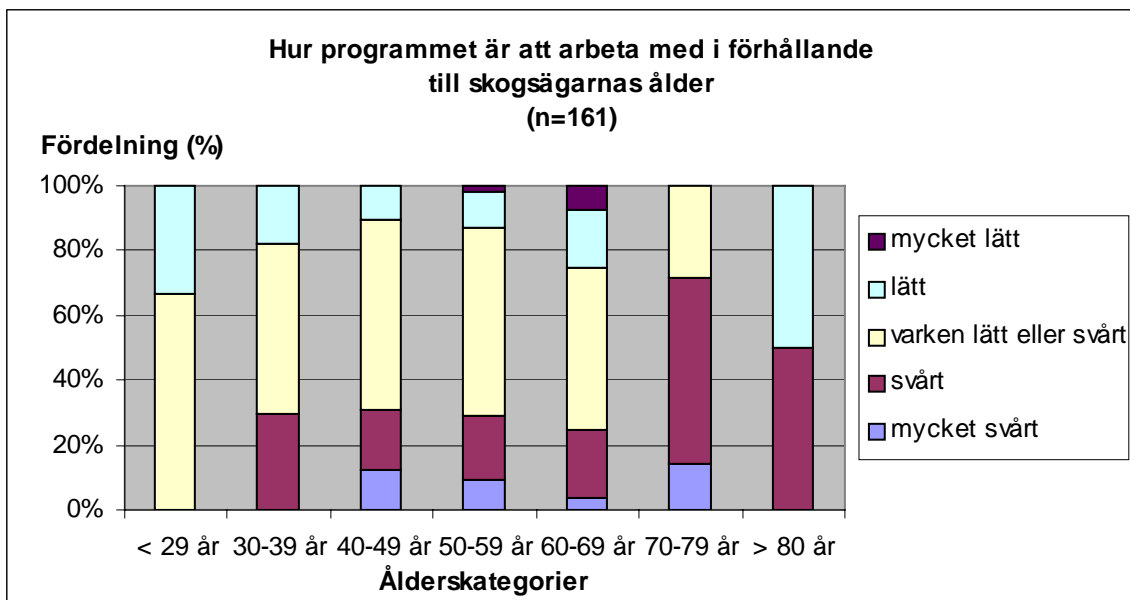

Figur 19. Fördelning av hur skogsägarna angav att det var att arbeta med pcSKOG-gård (%).

Åldern som faktor för användandet av pcSKOG-gård

Materialet undersöktes för att se om det fanns något samband mellan skogsägarnas ålder och hur de har angett att det är att arbeta med programmet.

Resultatet redovisas i figur 20 och där framgår att ungefär 70% av skogsägarna upp till 70-års ålder angav att programmet är *varken svårt eller lätt, lätt* eller *mycket lätt* att arbeta med. Skogsägare över 70 år byter mönstret och svarsalternativen *mycket svårt* och *svårt* ökar till 70 respektive 50% för de två äldsta ålderskategorierna.

Figur 20. Fördelningen av skogsägarna efter deras förmåga att arbeta med pcSKOG-gård per ålderskategori (%).

Skogsägarnas kommentarer om pcSKOG-gård som arbetsredskap

De skriftliga svaren som skogsägarna lämnade varierade kraftigt. Nedan följer ett urval av kommentarerna som skogsägarna lämnade:

Jag vågar inte jobba med programmet.

Programmet kräver utbildning för att kunna jobba med.

Kartdelen är mycket svår, borde vara bättre Windowsanpassad och kopplingen karta-plan är krånglig.

Det är för långa sökvägar.

Det finns funktioner som jag ej behärskar.

Saknar överskådligheten, svårt att hitta menyer, det finns många bra funktioner.

Trots att jag är en van datoranvändare tycker jag att det är svårt att få programmet att göra det som jag vill.

Normal inmatning och avläsning är ett rent nöje. När det krånglar blir man tokig!

Programmet ger bra översikt, lätt att ta fram uppgifter om bestånd.

5.5.5 Införsel av beståndsdata och digitalisering av karta

Skogsägarna svarade på hur information om skogsinnehavet förts in i programmet. Drygt tre fjärdedelar av skogsägarna angav att *leverantören av skogsbruksplanen både skrivit in beståndsdata och digitaliserat kartan.*

Knappt var femte skogsägare angav att de själva skrivit in beståndsdata i programmet och ett fåtal angav en *annan person* (se bilaga 5, fråga 12).

Något färre var de som angav att de själva digitaliserade kartan i programmet eller att en *annan person* hjälpte till med digitaliseringen av kartan.

7% av skogsägarna i undersökningen har angett att de *saknar karta* till programmet (se bilaga 5, fråga 13).

5.5.6 Förändringar i skogsbruket efter införskaffandet av pcSKOG-gård

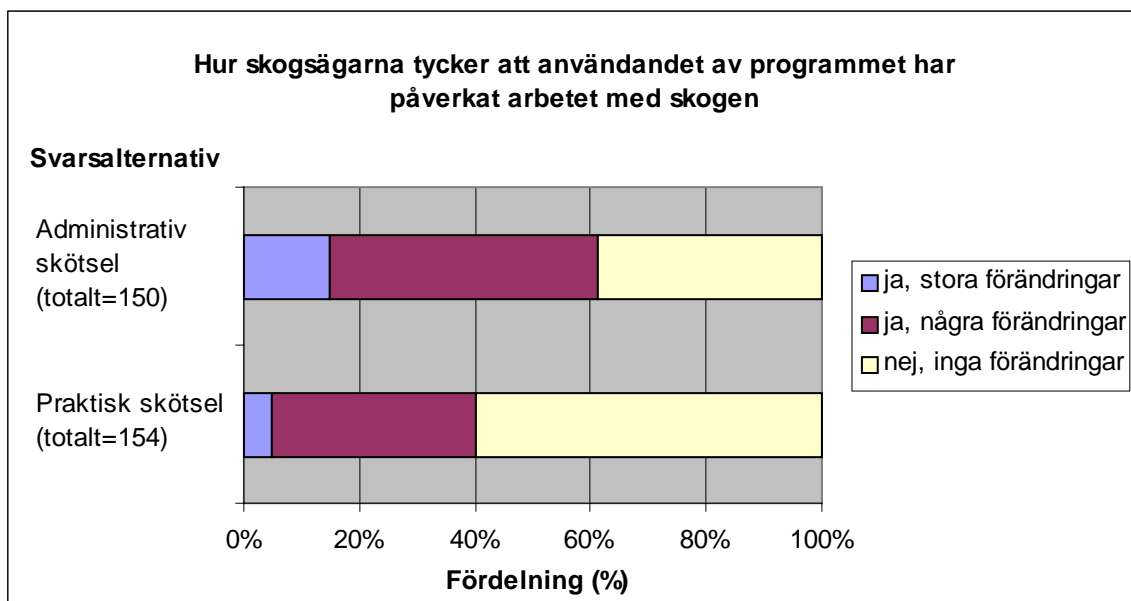
Skogsägarna besvarade frågan; om införskaffandet och användandet av programmet inneburit förändringar av skogsskötseln, praktiskt eller administrativt (se figur 21).

Störst var förändringen av den administrativa skötseln, majoriteten av skogsägarna angav; *ja, stora förändringar* eller *ja, några förändringar*. Två femtedelar angav att; *nej, inga förändringar* har skett av den administrativa skötseln (se bilaga 5, figur 15b).

De kvinnliga skogsägarna har i högre utsträckning än de manliga angett att *stora förändringar* har skett (se bilaga 5, figur 15a+15b).

För den praktiska skogsskötseln var det två femtedelar av skogsägarna som angav *ja, stora förändringar* och *ja, några förändringar* (se bilaga 5, figur 15a).

Bland de kvinnliga skogsägarna i undersökningen har nästan var femte angett att programmet inneburit *stora förändringar* av skogsskötseln, vilket är betydligt högre än för de manliga skogsägarna (se bilaga 5, figur 15a+15b).

Figur 21. Fördelning av påverkan som användandet av programmet haft på den administrativa respektive den praktiska skötseln av skogen (%).

Skogsägarna kunde även skriva ned sina synpunkter och erfarenheter på programmet och hur det används vid skogsskötseln. De flesta har angivit att programmet leder till bättre översikt av skogstillgångarna, förenklar ajourhållningen av skogsbruksplanen. Nedan följer ett antal kommentarer som skogsägarna skrivit i enkätstudien:

Fint att kunna ta fram och skriva ut uppgifter om skifte vid ansökan till skogsvårdsstyrelsen.

Programmet ger bättre kunskaper om fastigheten.

Skogsbruksplanen möjliggör snabb/lätt överblick över skogsfastigheten. Lätt att uppdatera till aktuell status.

Praktiskt; ändrade prioriteringar för åtgärdsobjekt. Administrativt; att alla åtgärder dokumenteras och att beståndsåtgärder uppdateras efter åtgärd.

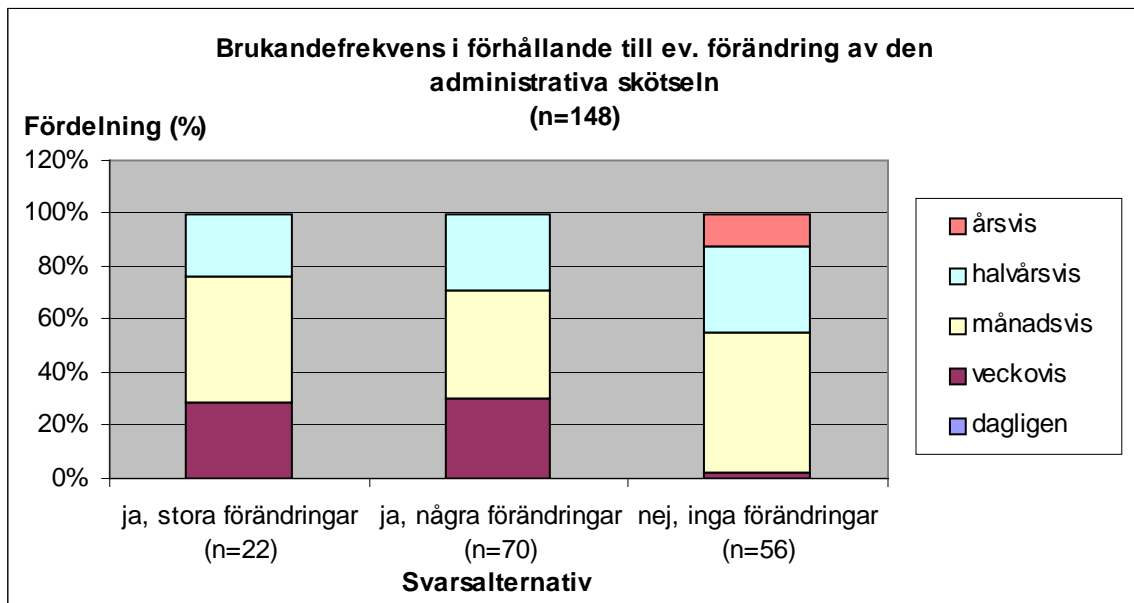
Skogsbruksplanen används för skogsskötseln och programmet är för svårt om man inte använder det regelbundet.

Brukandefrekvens och förändringsgrad av administrativ skötsel

För att undersöka om det fanns något samband mellan hur mycket skogsägarna använder pcSKOG-gård och förändringar av den administrativa skogsskötseln, så sammanställdes svaren för frågorna: Hur ofta använder du pcSKOG-gård och har programmet inneburit några förändringar av skogsskötseln?

I figur 22 framgår sambandet mellan skogsägarnas svar för hur den administrativa skötseln har förändrats sedan programmet införskaffades. Skillnaden mellan de skogsägare som angav; *ja, stora förändringar* och de som angav; *ja, några förändringar* är att i den senare gruppen är andelen som angav att de använder programmet *en gång per halvår* (lägre användarfrekvens) något högre (29% jämfört med 24%).

De skogsägare som ofta använde programmet har i högre grad angett att det bidragit till förändring av den administrativa skogsskötseln. Sambandet förstärks av skogsägare som har angivit *nej, inga förändringar*, för om programmets införskaffande har påverkat den administrativa skogsskötseln. Bland skogsägarna i den gruppen har nästan hälften angett att de använde programmet en gång per år eller halvår.

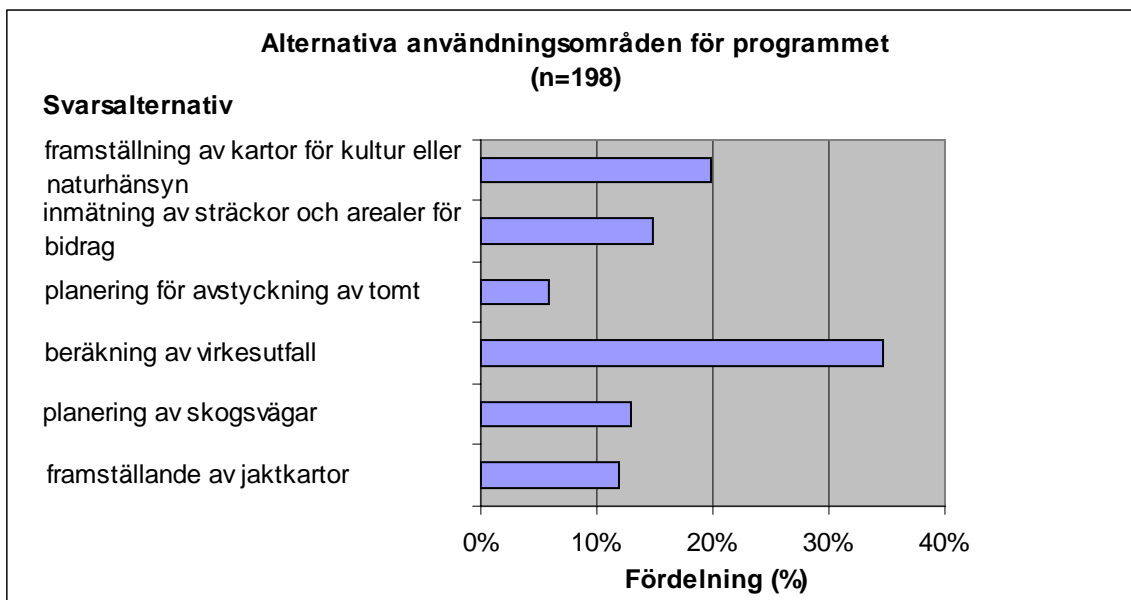

Figur 22. Fördelning av användarfrekvensen för programmet per kategori för hur skogsägarna angav att programmet har bidragit till att förändra skogsskötseln (%).

5.5.7 Andra användningsområden för pcSKOG-gård

Skogsägarna kunde markera ett antal svarsalternativ för; vilka ytterligare uppgifter som programmet har utnyttjats för? De kunde även själva under *annat utnyttjande* beskriva vad det kunde vara.

I figur 23 åskådliggörs resultaten och de två alternativ som flest skogsägare angav var; *beräkning av virkesutfall vid avverkningsingrepp* och *framställning av kartor för natur- eller kulturhänsyn*. Därefter har något fler än var tionde skogsägare angett något av följande svarsalternativ: *Inmätning av sträckor och arealer för beräkning av bidrag och ekonomi, planering av skogsbilvägar och dess sträckningar* och *framställande av jaktkartor med pass och skjutvinklar*. Det svarsalternativ som minst skogsägare angav var *planering för avstyckning från fastigheten eller försäljning av tomter* (se bilaga 5, figur 16).

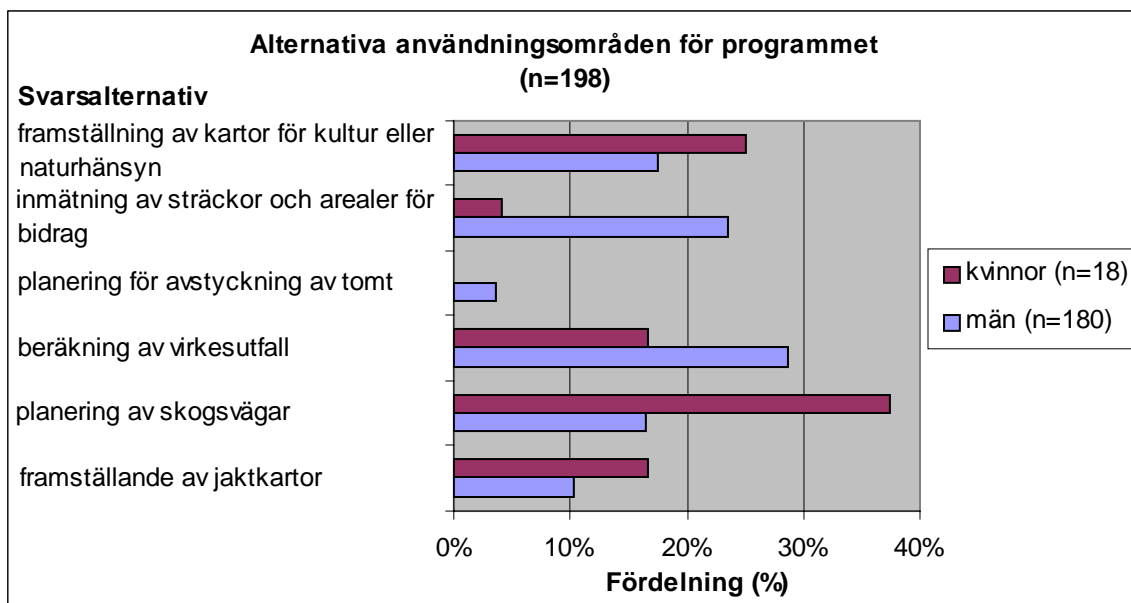
Figur 23. Fördelningen av alternativa användningsområden som skogsägarna angav för programmet (%).

Skillnader i användningsområde för kvinnliga respektive manliga skogsägare

Det finns skillnader mellan svarsalternativ som manliga respektive kvinnliga skogsägare har angett, vilka återges i figur 24. De kvinnliga skogsägarna har i högre utsträckning än sina manliga kolleger angett *planering av skogsvägar och dess sträckning* som det främsta alternativa användningsområdet.

Kvinnliga skogsägare har även i högre utsträckning än de manliga kollegerna angett att kartfunktionen användes i programmet. Exempelvis har kvinnorna angett att programmet användes för *framställande av jaktkartor med pass och skjutvinklar* och *kartor för natur- eller kulturhänsyn* i högre grad än de manliga skogsägarna.

De manliga skogsägarna har i högre utsträckning angett att programmet användes för ekonomiska beräkningar. Exempelvis att programmet användes för *beräkning av virkesutfall vid avverkningsingrepp* och *inmätning av sträckor och arealer för beräkning av bidrag och ekonomi*. *Planering för avstyckning från fastigheten eller försäljning av tomter* har bara angetts av manliga skogsägare.

Figur 24. Fördelning av angivna svarsalternativ för alternativa användningsområden av programmet för manliga respektive kvinnliga skogsägare i undersökningen (%).

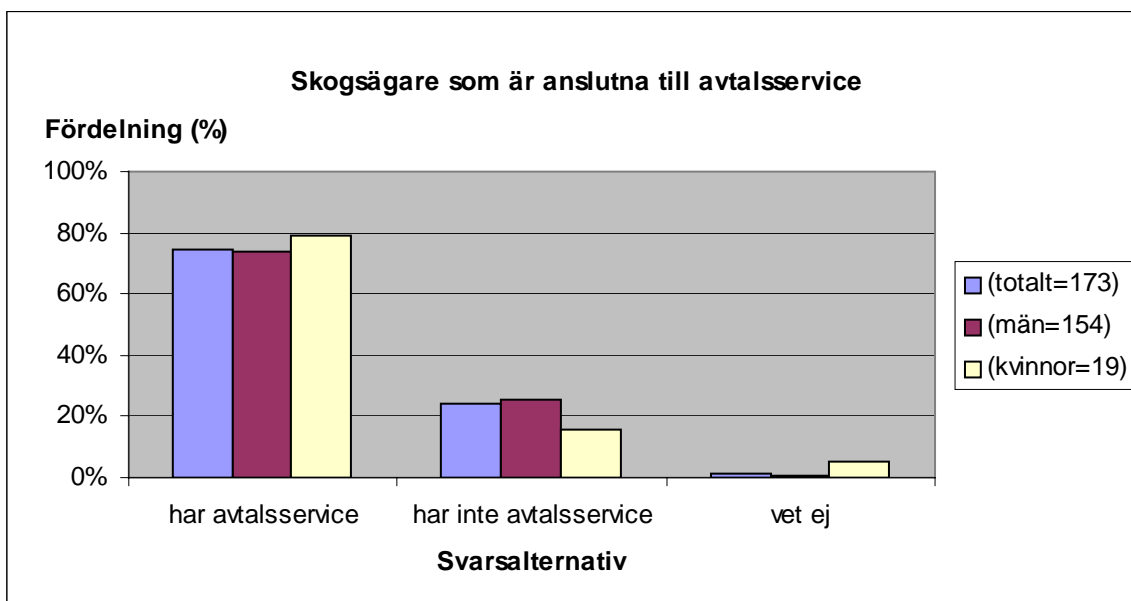
5.6 Kringservice

Frågor av marknadsföringskaraktär ställdes, för att undersöka hur skogsägarna uppfattade den service som pcSKOG AB erbjöd. Undersökningen behandlar även hur stor andel av skogsägarna som har genomgått någon utbildning i användandet av pcSKOG-gård. Hur de upplevde utbildningen och deras önskemål om ytterligare utbildning.

5.6.1 Skogsägarna och avtalsservice

Två tredjedelar av skogsägarna i undersökningen har anslutit sig till avtalsservice, en tjänst som pcSKOG AB erbjuder skogsägarna. Graden av anslutningen var något högre bland de kvinnliga skogsägarna.

En fjärdedel av skogsägarna angav att de inte har avtalsservice och 1% angav; *vet ej*, se figur 25 (se bilaga 5, figur 17a).

Figur 25. Skogsägarnas anslutning till avtalsservice (%).

Några av skogsägarna som inte hade avtalsservice har kommenterat varför de valt att avstå från tjänsten (se bilaga 5, figur 17b):

Tjänsten är dyr och svår att använda.

Jag klarar mig utan hjälp.

Jag använder programmet för sällan.

Jag har inte kunnat få hjälp.

Jag behöver personlig hjälp.

Jag ska beställa tjänsten.

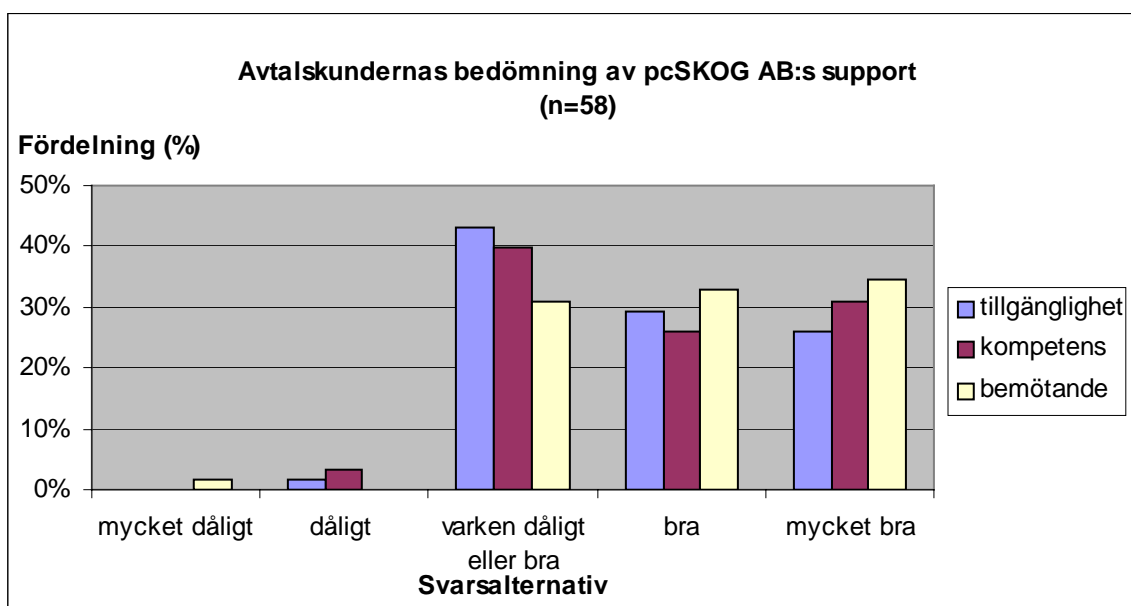
5.6.2 Hur skogsägare med avtalsservice upplever pcSKOG AB:s support

Skogsägare som hade avtalsservice ombads besvara frågor hur de upplevde den support som pcSKOG AB erbjöd. Tjänsten bedömdes av skogsägarna utifrån följande kriterier;

- tillgängligheten
- kompetensen
- bemötandet

som de upplevt vid kontakt med pcSKOG AB:s support. Resultaten redovisas i figur 26.

Nästan samtliga skogsägarna angav att de tyckte att pcSKOG AB:s support var *varken bra eller dålig*, *bra* eller *mycket bra*. Bara 2-3% av skogsägarna angav någon av kategorierna, *tillgänglighet*, *kompetens* och *bemötande*, som *dåligt* eller *mycket dåligt* (se bilaga 5, figur 18).

Figur 26. Fördelningen av hur skogsägarna angett tillgängligheten, kompetensen och bemötandet vid telefonkontakt med pcSKOG AB:s support (%).

Skogsägarna kunde även avge skriftliga kommentarer till vad de tyckte om pcSKOG AB:s support, vilka redovisas nedan:

Jag har inte använt tjänsten utan vänt mig till leverantören av planen eftersom jag är osäker på formuleringarna.

Har inte utnyttjat tjänsten eftersom jag befinner mig på jobbet när den är tillgänglig.

Jag anser inte att support via telefon är lösningen på problemet med hantering av programmet.

Det känns omöjligt att fråga på området eftersom min egen insats inte räcker till.

pcSKOG AB:s kontor i Älvdalen serverar mycket bra.

Jag är mycket nöjd med tjänsten, utmärkt hjälp när jag har kört fast.

5.6.3 Utbildning i pcSKOG-gård

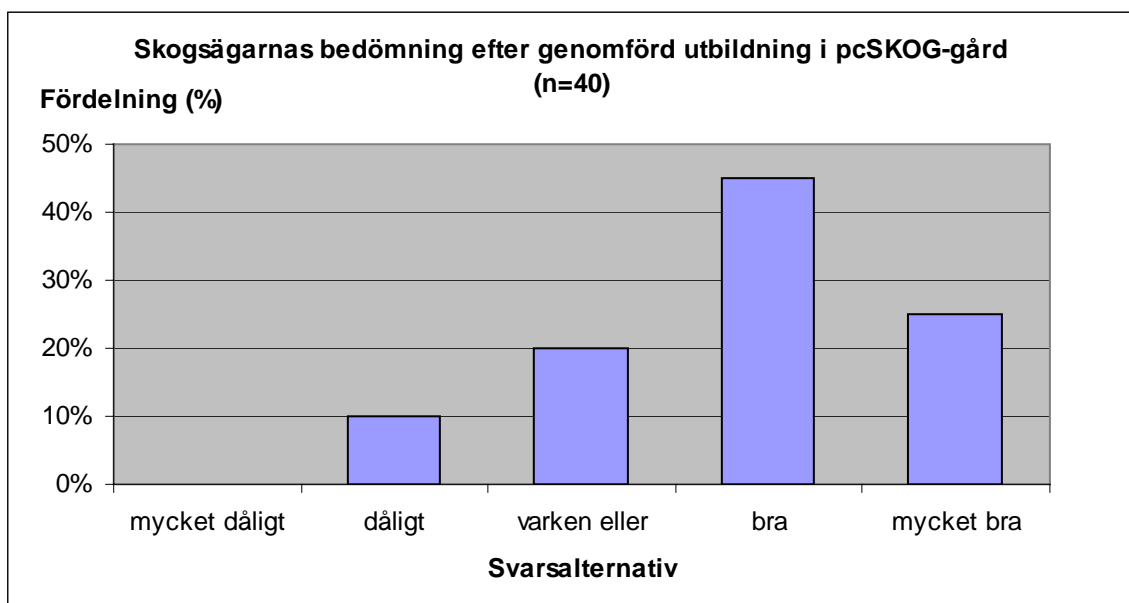
Nästan åtta av tio av skogsägarna angav att de inte genomgått någon form av utbildning för pcSKOG-gård. Bland de kvinnliga skogsägarna har var fjärde angett att de genomgått utbildning i programmet, vilket är en något högre andel än männen.

Av de skogsägare som hade genomgått utbildning i programmet var det en högre andel som hade avtalsservice än vad som var fallet för skogsägare som inte hade utbildat sig i pcSKOG-gård (se bilaga 5, figur 19).

Skogsägarnas bedömning av utbildningen

Majoriteten av skogsägarna angav att de tyckte att utbildningen var *bra* eller *mycket bra*. Var tionde angav att utbildningen var *dålig* och dubbelt så många angav att utbildningen *varken var bra eller dålig*, se figur 27.

De kvinnliga skogsägarna var något mer negativa i sin bedömning av utbildningen än de manliga skogsägarna. Andelen kvinnliga skogsägare som angav att utbildningen var *dålig* var dubbelt så hög. Det var även en lägre andel bland kvinnorna som angav att utbildningen var *mycket bra* (se bilaga 5, figur 20a).

Figur 27. Fördelning av skogsägarnas bedömning av utbildningen i pcSKOG-gård (%).

Av de skogsägare som har genomgått utbildning angav en klar majoritet att de var intresserade av ytterligare utbildning i pcSKOG-gård, se bilaga 5, fråga 20b.

Skogsägarna kunde avge skriftligt önskemål om ytterligare utbildning och följande önskemål angavs:

Repetitionsutbildning.

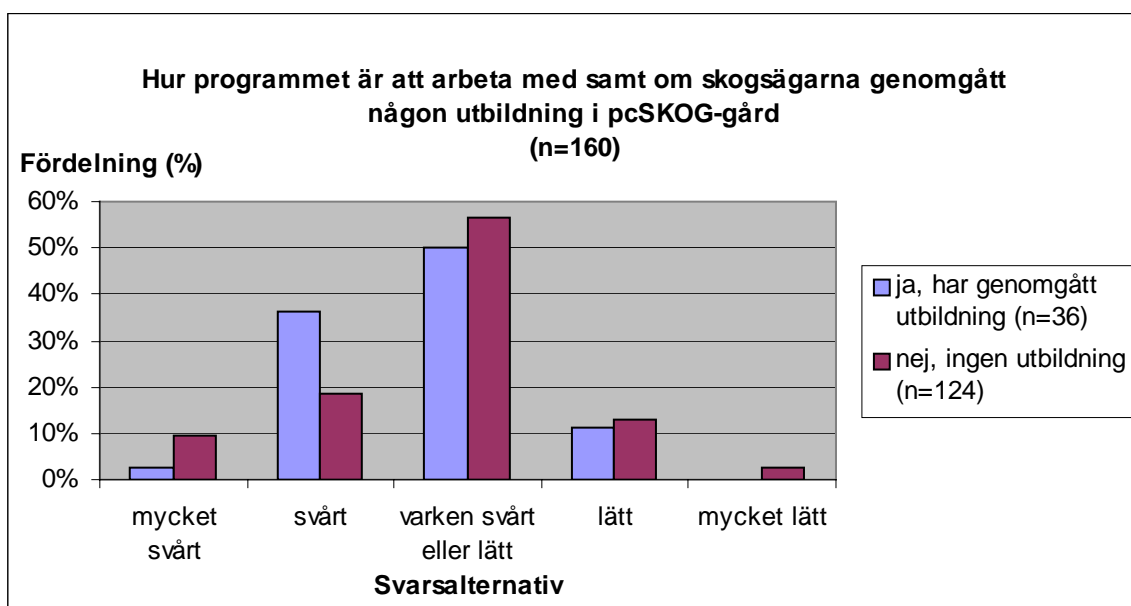
Kartanvändning.

Uppdatering och ajourhållning.

Betydelsen av utbildning för hur skogsägarna klarar att använda pcSKOG-gård

En jämförelse mellan skogsägare som har genomfört utbildning i pcSKOG-gård och skogsägare som inte har gjort det, med avseende på hur de angav att programmet var att arbeta med, redovisas i figur 28.

Flertalet av skogsägarna av båda kategorierna angav *varken svårt eller lätt* som svarsalternativ för hur det var att arbeta med programmet. Det var en högre andel skogsägare som hade genomgått utbildning som angav att programmet var *mycket svårt* eller *svårt* att arbeta med, jämfört med de skogsägare som inte hade genomgått någon utbildning.

Figur 28. Jämförelse av fördelningarna för hur skogsägarna har angett att programmet var att arbeta med beroende på om de har genomfört utbildning i pcSKOG-gård eller inte (%).

5.7 Skogsägarnas ändringsförslag för pcSKOG-gård

Skogsägarna kunde i *icke-standardiserad form* framföra synpunkter på programmet och några skrev vad de önskade förbättra eller vilka funktioner de saknade.

Skogsägarnas förbättringsförslag kategoriserades och redovisas i tabell 3. Framförallt efterlystes enklare manual, enklare förståelse för programmets funktioner och kopplingar.

Tabell 3. Redovisning av skogsägarnas förbättringsförslag per kategori (%).

Kategori (n=31)	Fördelning
Bättre manual	21
Enklare program	18
Förenkla redigering	18
Kartutskriften/A4	15
Koppling karta-plan	9
Förbättra tillväxtfunktioner	6
Starthjälp/demo i programmet	6
Bättre dokumentation	3
Fönsterstorlek bör medge läsning av hel textrad	3

5.7.1 Funktioner som skogsägarna saknade i pcSKOG-gård

Det var bara 22 skogsägare lämnade kommentar till frågan om programfunktioner som de ansåg saknas i pcSKOG-gård. Nästan hälften angav att de saknar någon form av funktioner för ekonomiska beräkningar i programmet. Därefter kommer önskemålet om en funktion för att kunna spara och dokumentera olika år och därmed kunna studera skogsinnehavets utveckling. Önskemål fanns även om att kunna överföra GPS-koordinater till programmet och en funktion för avverkningsberäkningar. I Tabell 4 nedan presenteras skogsägarnas önskemål:

Tabell 4. Skogsägarnas önskemål om ytterligare funktioner i pcSKOG-gård (%).

Kategori (n=22)	Fördelning
Funktioner för ekonomiska beräkningar	48
"Spara" olika år/funktioner	14
GPS koordinatöverföring	10
Avverkningskalkyler	10
Tidsplanering	5
Data export (ex virkesköpare och entreprenörer)	5
Wisards skulle underlätta	5
"SMÖR" i redovisningsdel	5
Kvalitetssäkring av arealuppskattning	5

(SMÖR -Skogs- och miljöredovisning)

5.8 Kontrollfrågor

I enkätundersökningen ställdes två kontrollfrågor, fråga 2 och 3 som senare i enkäten följdes upp med liknande frågor, 4b och 14. Syftet var att undersöka om skogsägarna under arbetet med att fylla i enkäten påverkades eller ändrade sin uppfattning om programmet eller de egna kunskaperna. Det skulle kunna leda till ändrade val av svarsalternativ och därmed förändrad fördelning av svarsalternativen.

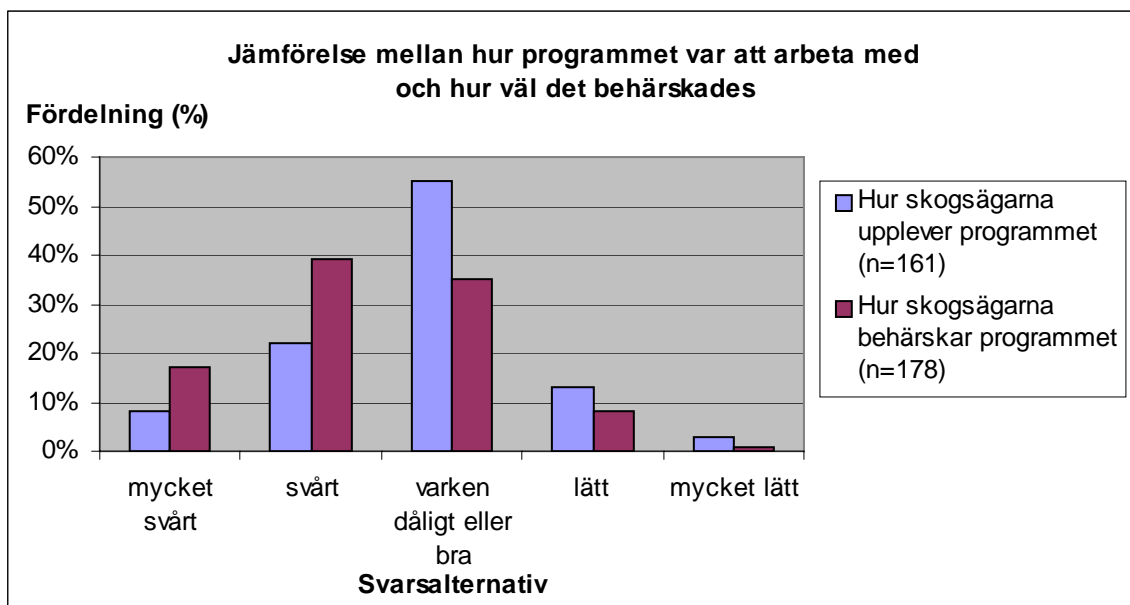
5.8.1 Jämförelse av svarsfördelningen för fråga 2 och 14

Skogsägarnas bedömning av hur väl de behärskade programmet jämfördes med de avgivna svaren för hur programmet var att arbeta med. Fördelningen av svarsalternativen för de två frågorna redovisas i figur 29.

Andelen skogsägare som angav positiva svarsalternativ var ungefär lika stort för båda frågorna. En tydlig skillnad var att skogsägarna var mer negativa i valet av svarsalternativ för hur programmet behärskades (vilket var den första frågan), än vad de angav för hur programmet var att arbeta med.

Svarsfördelningen för hur programmet behärskades, har en majoritet av skogsägarna angett *mycket svårt* eller *svårt* som svarsalternativ. Knappt en tredjedel av skogsägarna angav motsvarande svarsalternativ för hur programmet var att arbeta med.

Fördelningen av svarsalternativ för hur programmet var att arbeta med har en majoritet av skogsägarna angett som *varken lätt eller svårt*.

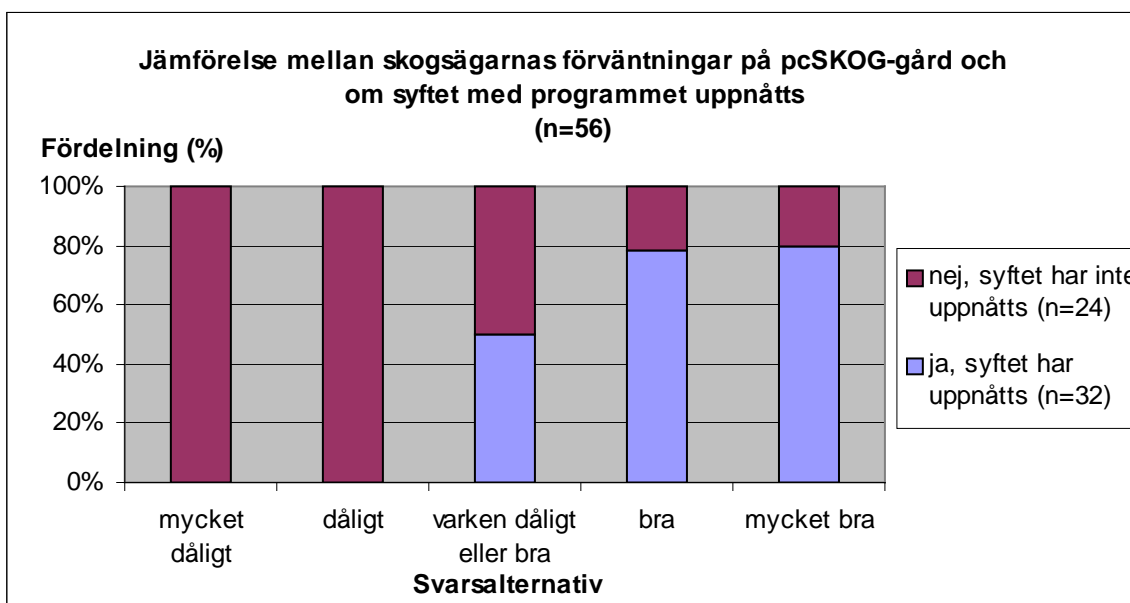
Figur 29. Jämförelse mellan svarsfördelningarna som skogsägarna angav för hur programmet behärskades och hur det var att arbeta med (%).

5.8.2 Jämförelse av svarsfördelningen för fråga 3 och 4b

Den andra kontrollfrågan behandlade om förväntningar på programmet motsvaras och om syftet hade uppnåtts. Nästan hälften av skogsägarna angav *varken bra eller dåligt* på frågan hur väl programmet motsvarat deras förväntningar. Två femtedelar av skogsägarna angav *bra* eller *mycket bra* som svarsalternativ (se bilaga 5, fråga 3).

I figur 30 jämförs svarsalternativen för hur skogsägarna har angett att syftet med programmet uppnåtts. De som angav *mycket dåligt* och *dåligt* för hur programmet motsvarat deras förväntningar, har samtliga angett att syftet med programmet inte har uppnåtts.

De skogsägare som har angett att syftet med programmet har uppnåtts återfinns som majoriteten av *bra* eller *mycket bra* för hur programmet motsvarat förväntningarna.

Figur 30. Fördelning mellan om syftet med programmet har uppnåtts eller inte kategoriserade efter hur programmet motsvarat skogsägarnas förväntningar (%).

5.9 Intervjuundersökningen

Intervjustudien utgick från tre frågeområden, marknadsföring, programanvändande och kringsservice. Meningen var att utveckla frågorna från enkätstudien och erhålla ny och fördjupad kunskap om skogsägarnas kunskaper och attityder om pcSKOG-gård och pcSKOG AB. Frågeställningarna och delar av intervjuvaren redovisas nedan (se bilaga 6).

5.9.1 Skogsägarna i intervjustudien

Intervjuerna genomfördes mellan den 24 till 26 augusti, 2002 med elva personer, nio män och två kvinnor. Utav dessa var fyra skogsägare bosatta i storstadsområden och storleken på skogsinnehavet varierade mellan 85 till drygt 500 ha.

5.9.2 Skogsägarna per kategori

Från intervjumaterialet med skogsägarna kan inga slutsatser dras om skillnader för syfte, programanvändande eller andra synpunkter beroende på om skogsägarna var boende i storstadsområde eller inte. Det går heller inte att påvisa några skillnader mellan manliga och kvinnliga skogsägare i intervjustudien.

Flera av skogsägarna hade avtalsservice, ingen har ännu genomgått någon utbildning i pcSKOG-gård och programanvändandet varierar från de som "tittar" i programmet likt en pappersplan till de som fullt ut bedömdes klara att utnyttja programfunktionerna.

5.9.3 Redovisningsform

Resultatet från intervjuerna redovisas utifrån de frågeställningar som diskuterades med skogsägarna. En kort redogörelse av de resultaten för respektive frågeområde inleder. Därefter följer utdrag av intressanta kommentarer från intervjuutskriftena.

För att enkelt redogöra vem utskriften avser är utdragen markerade med I för intervjuaren och S för skogsägaren i respektive intervju.

Nedan följer en vanlig reaktion av skogsägare inför förfrågan om intervju:

I –*Det är så att jag läser till jägmästare och gör mitt examensarbete som en marknadsundersökning åt företaget pcSKOG. Så jag undrar om jag får göra en intervju med dig via telefonen?*

S –*Ja, om en kan svara... Vi har ju inte haft det här programmet så länge å jag har väl inte varit riktigt insatt i hur...hur, vad en behöver, ska göra me´t heller...*

Uttalandet var typiskt vid rundringning för att intervjua skogsägare. Det krävdes en hel del lirande för att komma igång med intervjuerna och förklara att deras åsikter var unika och kunde vara intressanta för studien. "Jante-lagen" att inte framhålla sig själv eller egna åsikter var stark bland några av de äldre skogsägarna .

5.10 Marknadsföring

5.10.1 I vilka sammanhang har skogsägaren sett reklam för pcSKOG?

Skogsägarna nämnde främst att de sett reklam för programmet i artiklar i olika skogstidningar. Några av de intervjuade nämnde den skogligen kontakten och/eller programförmedlaren som informationskanal om programmet och har förövrigt inte tagit del av någon reklam. En skogsägare angav att han har sett reklam och förevisning av programmet på en mäsas. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Ja, jag har ju skogsbrukstidningarna, jag har ju tidningen Skogen, Södras medlemstidning och jag tror att jag har sett i ... i ... ja, dom två har jag sett det i.*

S –*Jag vet inte om de möjligen haft reklam i tidningen Land, för där finns ju en skogsbilaga.*

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Tja, i och med att jag har det så tänker jag väl inte på det. Det är mycket möjligt att jag har gjort i Skogen eller någon av de här tidningarna.*

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Jo, i tidskrifter som jag har, Skogen och sen får jag STORA:s vad heter den Excellent och så får jag SÖDRA:s, så det är lite allt möjligt.*

I –*Är det någon annan media som du har tänkt att pcSKOG skulle kunna göra reklam i?*

S –*Nä, jag vet inte. Tror nästa att det är den inspektor eller kontakt som man har som har den största betydelsen.*

I –*Den som man pratar med om skogen?*

S –*Ja, just det.*

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Jag var med och tittade på någon skogsdag, utåt Vaxholm till och då var det bland annat en demonstration av det där.*

5.10.2 Hur fick skogsägaren kunskap om pcSKOG-gård?

Flera av skogsägarna nämnde skogsägareföreningen som informationskanal för pcSKOG-gård och att erbjudanden var orsaken till köpet. En av skogsägarna framhöll hur viktigt det är för trovärdigheten att informationen kommer från en kontakt som skogsägaren har förtroende för. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Ja, jag är ju med i Södra, va. Och dom rekommenderade det här till mig, då.*

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Jaa, jag har ju fått det via Södra och det tycker jag är bra. Om man kan få det via någon som har det eller använder det, som kan tala om att det fungerar och är bra. Att bara läsa i en annons det tycker jag inte är lika bra, utan det bör vara från någon som själv använder det och som tycker att det är bra.*

S –*Ja, i alla fall träffa den personen som gör reklam. Jag vill gärna veta att det fungerar, att det inte bara är någon allmän grej ... reklam ... Jag är skeptisk till reklam, som du märker.*

I –*Har det skett vid mer än ett tillfälle att planläggare eller inspektor har pratat om programmet?*

S –*Njaa, det vet jag inte. Jag har inte varit med på så himla många sådana där träffar. Men det tror jag nog har varit uppe vid flera tillfällen. Det har ju kommit reklam erbjudanden då i sådana sammanhang som Södra har gjort. Så det är väl den vägen som jag har hört om det mer än en gång.*

I –*Ja. Innan du nappade på det här erbjudandet, hade du tidigare haft några funderingar på att köpa något planprogram, eller var det då som det kom upp?*

S –*Nej, det hade jag inte.*

5.10.3 I vilka sammanhang har skogsägaren saknat reklam för pcSKOG?

Skogsägarna har generellt inte uppgett någon situation eller tillfälle då de tyckte att reklam för pcSKOG AB borde ha förekommit. En skogsägare tycker inte att tillgängligheten till information och reklam är något problem. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Nej, inte vad jag har tänkt på. Om man är intresserad så finns det ju till gängligt informationservice. Nej, jag har inte tänkt på det.*

5.10.4 Varför valde skogsägaren pcSKOG?

Av intervjumaterialet framgår att skogsägarna inte aktivt valt pcSKOG-gård utan att köpet främst var ett resultat av rekommendation och kampanjer som de uppfattade som bra och prisvärt. I de flesta fall har programmet köpts i samband med att en skogsbruksplan har upprättats över fastigheten. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S –Ja, vi fick ju då en ny skogsbruksplan och då tyckte vi att det var lite roligt att få det även på dator. Så det var i samband med att vi fick en ny plan.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –Nja, jag hade en gammal plan, va. Och den höll jag ju på o kucklade med lite själv. Men sen vart det en kampanj för ett par år sedan som de hade STORA. Å då nappade jag på det här.

I –Du hade inte funderat på det tidigare att skaffa en digital plan?

S –Nja, jo, men vid min ålder vet du. Ska det vara så enkelt som möjligt.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –Det var nog en ren slump tror jag. Jag begärde ... det var nog så här att jag begärde en skogsvårdsplan från skogsvårdsstyrelsen och i samband med det så sa jag att det skulle var en fördel kanske att ha den på media data. Och då erbjöd de pcSKOG, så det var inte någon mer noggrann undersökning.

I –Så du har inte sonderat terrängen för vad som finns i övrigt?

S –Nej, det har jag inte.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –Jaa ja. Jag vet inte om jag hade något val, tänkte jag säga.

I –Jaså?!

S –Ja, nej, jag köpte det ju genom SCA och det var dom som gjorde´t där ... och då erbjöd dom det där till ett vettigt pris och det var därför jag köpte.

I –Ja, det förstår jag. Har du funderat på planprogram tidigare?

S –Jo, jag har ha´t funderingar på´t. Men det var erbjudandet som gjorde´t.

5.10.5 Levererades programmet färdigt från programförmedlaren?

Det framgår av intervju materialet att de flesta skogsägarna har fått programmet levererat komplett med beståndsdata och digitaliserad karta. En skogsägare angav att en trolig målgrupp för programmet borde vara yngre skogsägare som har behov av att kunna uppdatera skogsbruksplanen över tiden. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S –Jo, just precis. Jag beställde kartunderlag från NorraSkogsägarna och de har gjort förhandsgranskning på skrivbordet, så vi har fått det uppritat. Så det har jag börjat registrera nu.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –Nog tror jag att det är många, speciellt bland yngre skogsägare som skulle vilja ha ett eget program att kunna hantera planen i. Sen är det nog väldigt få som vill göra planen själva, har jag en känsla av. Utan det måste man ha hjälp med.

5.10.6 Diskuterar skogsägaren skog med sina grannar?

Skogsägarna verkade inte vara benägna att berätta för grannar att de har programmet eller diskutera skogsskötsel i någon större utsträckning. Programmet och skogsskötsel diskuteras i sociala situationer där det är naturligt, inte annars.

Under intervjuerna var det inte någon skogsägare som hade någon uppfattning om varför grannarna inte hade pcSKOG-gård. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S – Det har inte direkt varit så mycket med det. Men senast häromkvällen samlades vi älgjägarna och markägarna tillsammans på skogsdag som vi höll i. Och ja som sagt, det är många här som skaffar programmet via Norra Skogsägarna.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S – Ja, det händer.

I – Har dina grannar också pcSKOG eller annat digitaliserad plan...

S – Näe, inte vad jag känner till, inte att det finns bland grannarna heller. Men jag vet ju dom som har andra program som vi pratar om.

5.10.7 Hur fick skogsägaren programmet presenterat för sig?

Det framgick att det var stora skillnader för hur programmet har presenterats för skogsägarna. Några uppgav att de inte fått någon information förutom den som följde med programmet i användarmanualen. De som fått information har främst fått den muntligt av inspektor eller planläggare som redogjort för programmet. En skogsägare har fått information om programmet via demo-cd. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S – Ja, det ... den här killen som gjorde den här plan åt mig. Det gick ju till så att, jag var med på sån där utlottning så jag vann den här plan. Å då, den där killen som gjorde 't han hade den där pcSKOG. Och jag tyckte att det såg väldigt bra ut och då tänkte jag att en sån där ska jag ha. Så det var därför det blev som det blev.

I – Ja, så du var inne på kontoret och han visade på datorn.

S – Ja, han kom hem med den och visade på en sån där bärbar.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S – Ja, jag fick det ju inte speciellt mycket presenterat för mig utan jag fick ju en papperskopia eller en pärm då, av skogsvårdsstyrelsen. Och sen fanns då samma skogsbruksplan med på data media och ska jag vara riktigt ärlig så har jag inte kört den.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S – Och så jag snackade med dom som jag har kontakt med och dom sa att det var ett bra program.

I – Tycker du att du fick en bra presentation av programmet av Södra innan du köpte det?

S – Ja, jag pratade ju lite med folk, för dom har ju utvärderat skogsbruksplaner och sånt här. Har man fått gå igenom för att samtidigt köpa det här pc ... eller pcSKOG. Så att han som gjorde skogsbruksplanen åt mig, han jobbade ju med programmet då, va. Så han sa ju möjligheter och talade om de olika varianterna och det som ingick i det hela, va. Så det var då som jag slog till, va. Jag har ju inte haft det mer än ett år, va. Här nu. Så jag har inte gjort så mycket av det hela, men det är ju en annan sak.

I – Så han visade dig på datorn?

S – Nej, jag har faktiskt inte blivit visad på datorn, utan det var bara liksom vad han sa om möjligheter vad fanns att hantera och jobba med det. Jag har inte fått någon handledning

alls via datorn. Utan jag har bara köpt det och installerat det. Och sen med utgångspunkt från det gått in i det.

5.11 Programanvändande

5.11.1 Vad använder skogsägaren programmet för?

Det framkom under intervjuerna att flera skogsägare ännu inte startat programmet utan använder sig av skogsbruksplanen i pappersform för att studera åtgärdsförslag. Det var även flera som redigerar skogsåtgärderna i pappersplanen istället för att (försöka) göra det i programmet.

Brukandet av pcSKOG-gård varierade även för de skogsägare som använde sig av programmet. Det fanns de som bara "tittar" på åtgärdsförslagen till de som uppdaterar skogstillståndet efter ingrepp och skötselåtgärder.

En skogsägare använde planen som diskussionsunderlag med skogsägareföreningen inför avverkningar och skötselåtgärder.

En annan skogsägare angav att programmet används för att lämna aktuella uppgifter till skattemyndigheten om areal, volymer och tillväxt. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S –Ja, jag använder det ... regelbundet.

I –Vad använder du det för?

S –Ja, det är för planering, uppföljning och uppräknig varje år. Jag måste ju hugga något så när planenligt och vidta åtgärder varje år, av olika slag.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –Nej, det är ju så här att vi är ju av den passiva sorten när det gäller skogsbruk. Det är ju inte vår sysselsättning, utan vi har ju andra jobb och vi lejer bort nästan allt jobb på Södra. Så det är ofta dom som tar initiativ för att göra något i skogen, så på så sätt så ... jobbar vi inte själva med vad som ska göras i skogen.

I –Så planen är ett diskussionsunderlag med Södra?

S –Ja, det kan man väl säga. Och framförallt för att uppdatera då.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –Ja, det e ju ett sätt att lämna ifrån sig uppgifter till skattemyndigheten då och då om tillväxt och olika arealer och det växlar ju hela tiden. Så det är ju ett sätt att vara uppdaterad vad som händer när man avverkar, vad som händer med tillväxten o över huvud taget. Jag sysslar ju inte med det här på heltid, utan jag har det ju bara lite vid sidan av, va. Därför är det ju ett sätt för mig att vara uppdaterad, när det gäller att veta vad jag har och inte har.

5.11.2 Har skogsägaren arbetat med pcSKOG-gård och hur tycker skogsägaren att det är att arbeta med programmet?

Användandet av pcSKOG-gård varierar från de skogsägare som ännu inte har använt programmet, via de som har tittat i det och till skogsägaren som tyckte att det var enkelt att arbeta med.

Andra exempel för hur skogsägare använde skogsbruksplanen var att uppdatera i pappersformatet eller ordna hjälp via den skogliga kontakten, för att uppdatera i planen. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S –Jaa, det är rätt så enkelt tycker jag.

I –*Har du uppdaterat programmet efter någon skötselåtgärd?*

S –*Ja, det har jag gjort och jag tror att det gick bra.*

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Nja, mina allmänna datakunskaper...sätter stopp.*

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Jag klarar att öppna upp och titta på de olika bestånden för värden av skogen. Men det är tur att man har en papperskopia.*

5.11.3 Har brukandet av programmet påverkat skogsskötseln?

Framför allt har skogsägarna angett att möjligheten att uppdatera och hålla skogsbruksplanen ajour som den största förändringen. Översiktligheten samt möjligheten att studera de enskilda beståndens ålder och åtgärdsförslag var andra fördelar som skogsägarna nämnde. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Ja, det är ju liksom mera lättöverskådligt nu tycker jag.*

I –*Så du hade ingen pappersplan tidigare?*

S –*Jo, det hade jag men det var en gammal, med pärmar. Men det är enklare nu.*

5.11.4 Vilket var skogsägarens syfte med programmet och har det uppnåtts?

Skogsägarna har i huvudsak skaffat programmet i syfte att öka kontrollen och överskådligheten av skogen. De tycker att syftet med programmet har uppnåtts.

En skogsägare låter förstå att syftet var att få en ny skogsbruksplan och att programmet var en bonus jämfört med den gamla pappersplanen. Programmets användningsområde som värderingsunderlag och som material för värdering nämns också.

Programmet kan även ha ett egenvärde i sig för den enskilde skogsägaren.

En skogsägare nämnde att Skogssällskapet vill använda det egna programmet istället för pcSKOG-gård för skötseln av fastigheten. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S –*I och för sig har jag ju sagt att jag känner min skog som min egen byxficka, inte har jag det största gagnet av ’t Men jag tycker att det skulle vara trevligt att ha. Det är ju ett värde i det också tycker jag.*

Skogsägaren fortsätter:

S –*Man kan ju visa och sen om man ska certifiera och såna grejer så har man ju sitt material klart. Man ju ett bra underlag för värderingar och annat.*

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Ja, det tycker jag för att det var min tanke bakom så som det har blivit, att jag skulle ha det lättillgängligt och överskådligt. Så det tycker jag faktiskt.*

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Ja, jo, det måste jag väl säga att jag är lite speciell med min skogsskötsel... Det är ju som skogsgubbe. En har ju jobbat med sågverk. När jag vart pensionär har jag gett mig fanken på att sköta ’t efter alla regler, men efter två år har jag inte kommit ikapp än...*

I –*Nä, men vill du sköta skogen för att få fram fin gammelskog eller vill du få fram timmer av bra kvalitet eller har du något eget som du vill dana fram?*

S –*Nja, jag vill väl lämna till eftervärlden en ... en hyfsad skogsfastighet.*

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –Huvudsyftet var att få bättre koll på vad som fanns och möjligheter. Och följa upp det på ett riktigt sätt.

5.11.5 Har programmet ökat barnens intresse för skogen?

Det var få skogsägare som har pratat om programmet eller visat det för eventuella barn. De flesta skogsägare tyckte inte att idén med att visa programmet var intressant. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S –Ja, ha ha ha. Barnen ja, det är ju dom som är snabba i datorn. Vi har en 17-åring som gärna sitter där, så han är ju lite involverad i det där.

I –Tyckte han att det var spännande att se skogen på ett annorlunda sätt?

S –Jo, det är nog lättare via datorn än ute i bushen. Men det är ju ett bra hjälpmedel.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –Nej, de har inget intresse. Kanske säljer de bara jag har vänt upp blicken. Närå, det har skett ytterst lite, men det kommer. Vi har talat om att vi ska gå igenom det.

5.11.6 Har skogsägaren funderat på förändringar av programmet?

I intervjuerna framkom inte några förslag på förändring av programmet. Genomgående har skogsägarna angett att de var för dåliga på datorer eller inte behärskade programmet tillräckligt väl för att komma med några förslag. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

I –Har du haft några funderingar kring eventuella förändringar av programmet?

S –Nä, det vet jag inte. Jag måste lära mig programmet först.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –Nä, det är lite svårt. Jag har inte hunnit jämföra med vissa saker och jag har inte sett något annat program heller, va. Så jag har inte direkt något som jag kan jämföra med, va. Så det vågar jag inte ha någon uppfattning om, så här.

5.11.7 Tycker skogsägaren att han/hon kan rekommendera programmet?

De flesta av skogsägarna var positiva och kan mycket väl rekommendera programmet till andra skogsägare. Några utvecklade resonemanget och började beskriva programmet och de fördelar som de känner till. En skogsägare nämnde äldre personers vanligen dåliga kunskaper om datorer som ett hinder för att rekommendera programmet. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S –Jag säger ju till alla att en plan är ju mer eller mindre ett måste och själva programmet för att kunna gå in och ha glädje och nytta av det snabbt. Och sen inom citationstecken ”leka lite med det”, se olika modeller och utfall.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –Ja, det tycker jag nog. Det här verkar vara lämpligt. Om inte ... jag har ju inte så där jättestora marker, jag har ju en 500 hektar skog. För om du kommer upp i flera tusen hektar, kanske du måste ha andra hjälpmedel ... Men för min del räcker det här ... det är det hjälpmedel som jag tycker att man behöver.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S –Nej, jag har väl inte rekommenderat nån, utan jag tycker att om det är någon som frågar sådär så säger jag att; jag tycker det är bra ja

5.11.8 Använder skogsägaren programmet till något annat?

I några av intervjuerna nämnde skogsägarna alternativa användningsområden för programmet, som framställande av jaktkartor, vilket hittills ingen hade försökt göra. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S – Jo, jaktkartor. Det har jag nog funderat på, men det har inte blivit mer än funderingar.

5.12 Kringservice

5.12.1 Har skogsägaren avtalsservice (varför/varför inte)?

Flera av skogsägarna visste inte riktigt om de hade tjänsten, men resonerade sig fram till att så nog var fallet. Det var bara två skogsägare som varit i kontakt med pcSKOG AB:s support. Bland de skogsägare som inte hade tjänsten angavs orsaken vara att de inte använde programmet, att de klarade sig själva utan hjälp eller inte var intresserade av fler programversioner.

En skogsägare resonerade kring behovet av nya versioner och ajourhållning av skogsbruksplanen för fastigheter där ägaren har ekonomiska krav på skogen. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S – Nej, det har jag inte. Det har jag inte tyckt behövts, hittills. Kan hända att man kör fast och upptäcker att man behöver det. Men det har inte uppstått än...

Utdrag från intervju med skogsägare:

S – Ja, det är många som har större fastigheter och som leva på det här och de vill ju hela tiden ligga i fas och se vad som komma skall och vad de har, va. Då förstår jag det mer, va. Och göra det på ett enkelt sätt och då är det ju uppdatering som gäller. Och kanske ett avtal som gäller där. Men som sagt var, för min del så klarar jag mig med det här. Att ha ramarna för det hela och tillväxttakten finns med där och det räcker liksom.

5.12.2 Har skogsägaren genomgått någon utbildning i användande av pcSKOG-gård?

Skogsägarna verkar inte vara särskilt intresserade av att utbilda sig i programmet, några angav att den skogliga kontakten kommer att ordna med utbildning.

De intervjuade har inte genomgått någon utbildning, utan angav att användarmanualen har hjälpt dem att komma igång med programmet. Ytterligare några har ännu inte börjat använda programmet men trodde att användarmanualen kommer att vara tillräcklig för att komma igång med programmet. Om det visar sig att programmet är för svårt uppger skogsägaren att hjälp kan ordnas eller försöka gå en utbildning. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S – Nä, utan det har jag bara läst mig till och det tycker jag fungerar bra. Från början är det väl inte så lätt, men det gick ganska bra ändå.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S – Nej, inte mer än att man kan ta kontakt med de som har programmet. Jag har ju möjligheten att fråga dom i Södra, så kanske då kan jag fråga.

I – Jo, det tror jag också. Så du har en inspektör eller konsult på Södra som du kan rådfråga?

S – Nej, han är sån där förman, som jag har kontakt med där, va. Så det är bara till att ringa och snacka med dom om det är något, dom brukar ställa upp.

Utdrag från intervju med skogsägare:

S – Nej, men jag tror att man kanske behöver sätta sig på skolbänken en och en halv dag. Och det tror jag att jag ska göra när det blir tid.

I –*Har du pratat med någon om det, någon på Södra kanske?*

S –*Nej, inte än. Det är så pass nytt ... men jag tror att jag behöver utbildning, jag ska sätta mig och läsa igenom ordentligt med manualen, va. Se om man kan ta sig lite tid att sitta och traggla så kanske man lär sig lite grann.*

5.12.3 Kommentarer från intervjuerna om behovet av utbildning

Utdragen nedan illustrerar den frustration som skogsägare kan känna när de vet vilka fördelar programmet kan innebära för skogsskötseln men inte klarade att använda det. En skogsägare visade på medvetenhet om behovet av utbildning för att uppdatera den egna skogsbruksplanen. Nedan följer utdrag från intervju med skogsägare:

S –*Du förstår, jag bytte mark och då fick jag deras uppskattning på CD ... (tystnad)*

I –*Så du vill ha in deras värden (avbryts)*

S –*Diskett, men jag klarar inte av det! Jag hade stora ambitioner i början, men det sista ... de gav ut en ny handledning och det var då jädrigt bra.*

6. DISKUSSION

6.1 Enkätundersökningen

Svarsfrekvensen för studien nådde inte upp till målet om mer än 50% returnerade svarskuvert, men antalet, 202 returnerade enkäter (40%) bedömdes vara tillräckligt för att resultatet skulle vara relevant och uppfylla syftet med studien (*Lindhagen, pers. med., 2002*).

Antalet svar bedömdes dock inte vara tillräckligt stort för att fördelningen av svarsalternativen statistiskt skulle kunde säkerställas (*Eriksson, pers. med.,*), varför det inte har undersökts.

Några ytterligare påminnelse brev skickades inte ut till skogsägarna, på grund av tids- och ekonomiaspekter för examensarbetet.

6.1.1 Jämförelse med andra studier

Svarsfrekvenser över 40% är ovanliga och tyder på ett engagemang från gruppen som har besvarat enkäten (*Lindhagen, pers. med., 2002*).

I det perspektivet kan svarsfrekvensen jämföras med de som Svensson (2002) och Ericsson (2002) har uppgett för sina studier, 63 respektive 52%. I de båda studierna var skogsägarna positiva till programmet och kringverksamheten, vilket både Svensson och Ericsson har angett som orsak till de höga svarsfrekvenserna.

Skogsägarna i undersökningen representerade ett vitt spektrum av kunskaper inom skogsbruk, datoranvändande och förmåga att använda pcSKOG-gård, vilket speglas tydligt vid sammanställningen av resultaten från enkätstudien. Skillnader kan till stor del relateras till skogsägarnas ålder och kön.

Vid analys av resultaten från enkätstudien bör antalet svarande för respektive kategori beaktas. Till exempel var antalet kvinnliga skogsägare lågt vilket medför att varje individ ger ett stort genomslag i undersökningen, främst vid jämförelse av flera frågor.

6.1.2 Bortfallsanalys

Bortfallsanalys av materialet för att undersöka om det fanns någon påvisbar orsak eller samband till varför en viss kategori av skogsägare inte returnerade enkätsvaren, har inte gjorts. Orsaken till detta var att det i pcSKOGS AB:s kundregister inte fanns bakgrundsdata om skogsägarna som skulle kunna ha använts.

6.1.3 Utformning av enkäten

Valet av enkät med svarsalternativ utformade med ett neutralt svarsalternativ (*varken svårt eller lätt*), visade sig vara var en missbedömning. Ordinalskalan borde bestått av fyra svarsalternativ, vilket hade tvingat skogsägarna att tydligare markera sitt ställningstagande, för eller emot för varje fråga.

Bedömningen blir att det neutrala svarsalternativet har markerats av en hög andel skogsägare som inte tagit ställning och framför allt inte är kritiskt eller negativt inställda till frågan. Svarsalternativet kan därför anses ange att skogsägarna var tillfreds med eller ansåg att svaret motsvarar ett "ok" för frågan.

Utformningen av enkäten och formulering av frågorna ansågs i övrigt på ett riktigt sätt uppfylla målet att generera kvantitativa data för bearbetning och analys. Det bearbetade materialet ansågs ge en riktig bild av skogsägarna och deras inställning till pcSKOG AB och deras synpunkter på och kring pcSKOG-gård.

6.1.4 Älvdalens besparingsskog

I materialet förekommer uppgifter och kommentarer som påvisar att det förekommer skogsägare som var medlemmar i Älvdalens besparingsskog. Att skogsägare med anknytning till Älvdalens besparingsskog förekommer i undersökningen beror på att det endast var skogsägare med postadress "Älvdalen" som undantogs från enkätundersökning. Utbor, skogsägare som inte var bosatta på fastigheten i Älvdalen, kunde därför komma med och förekommer i materialet, trots att detta inte var avsikten.

6.2 Skogsägarna i enkätundersökningen

6.2.1 Köns- och åldersfördelning

Könsfördelningen bland skogsägare i undersökningen resulterade bara i 12% kvinnliga skogsägare, vilket är lägre än skogsvårdsorganisationens officiella statistik 38% (www.svo.se/fakta/stat/, 2003).

Den låga andelen kvinnor bland skogsägarna i undersökningen kan tyda på att det främst är manliga skogsägare som införskaffar pcSKOG-gård. Resultatet visar att det kan finnas en potentiell kundgrupp för pcSKOG-gård bland kvinnliga skogsägare. En del av skillnaden kan troligen även hänföras till att det är vanligast att mannen i familjen är den som registrerar sig som kund hos pcSKOG AB.

Skogsägarna i undersökningen hade en jämn åldersfördelning och medelåldern var 47 år (baserat på ålderskategorierna). I undersökningen har inte samma ålderskategorier använts som SVO har för sin statistik över Sveriges privata skogsägare. Åldersfördelning i undersökningen var förskjuten mot lägre ålderskategorier än vad som var fallet för samtliga skogsägare i Sveriges. Antagligen beror detta på att yngre skogsägare är mer investeringsbenägna och har en större vana av och intresse för datorn som arbetsredskap. För yngre skogsägare som nyligen förvärvat fastighet, kan införskaffande av skogsbruksplan och program motiveras genom att det blir enklare att lära känna skogen.

6.2.2 Skogsmarksarealen

Medelstorleken på skogsfastigheterna i undersökningen var 100-200 ha skogsmark, vilket är betydligt större än vad medelstorleken för privata skogsfastigheter var i Sverige. Det kan förklaras med att större fastigheter genererar ett större värde och att behovet av hjälpmedel för skogsskötseln är större. Skogsägarens intresse och behov av skogsbruksplan och planprogram ökar troligen med storleken på fastigheten.

Bland de kvinnliga skogsägarna angav att mer än 20% av fastigheten var större än 500 ha, vilket var dubbelt så hög andel mot vad männen angav.

6.2.3 Skogens ekonomiska betydelse

Majoriteten av skogsägarna i undersökningen (54%) angav att skogen bidrog med mindre än 10% till årsinkomsten. Drygt en tredjedel angav att skogen bidrog med mellan 10-50% av årsinkomsten och var tionde skogsägare angav att skogen bidrog med mer än 50% av årsinkomsten.

Resultatet är samstämmigt med Svenssons (2002) resultat bland skogsägarna i Älvdalens besparingsskog. "Skogsägarna äger skog av fler anledningar än ekonomiska och får tar ut mer än 10% av sin årsinkomst från skogen." I Ericssons (2002) studie, angav skogsägarna att skogen hade en större betydelse för ekonomin. Drygt en tredjedel av skogsägarna angav att skogen hade stor eller mycket stor betydelse för ekonomin. Skillnaden kan bero på att skogsägarna i Erikssons studie var medlemmar i en skogsägareförening och följaktligen mer aktiva i sitt brukande. Vilket borde medföra ett ökat beroende av skogen utkomst från skogen.

Jag antar att detta förhållande till skogen som ekonomisk tillgång, är relevant för privata skogsägare i Sverige och att ekonomi inte är huvudskälet till skogsägandet. I Svenssons (2002, s 29) undersökning framgår att skogsägarna ser sig "...som förvaltare och inte som aktiva brukare av skogen."

6.2.4 Boendeform

Majoriteten av skogsägarna i undersökningen var åbor, även om andelen var lägre än vad som framgår av SVO:s statistik över privata skogsägare. Den högre andelen utbor i undersökningen kan bero på att utboskogsägare har ett större behov av skogsbruksplan och planprogram för skötseln och ajourhållningen av skogen. Detta kan ha bidragit till att utböarna i högre grad var representerade i kundregistret.

6.2.5 Skogsägarnas insats i skogsarbetet

Skogsägarna i studien utförde en större del administrativt än praktiskt arbete med skogen. Generellt kan sägas att det idag finns skogsägare som inte är särskilt aktiva med det praktiska skogsarbetet. Resultatet var heller inte särskilt förvånande eftersom samtliga har införskaffat pcSKOG-gård, vilket tyder på att skogsägarna bör vara intresserade av åtminstone den administrativa skötseln av skogsbruket. Det administrativa arbetet är inte fysiskt påfrestande och kan utföras oavsett skogsägarens boendeform, ålder, kön etc.

6.2.6 Anslutning till skogsägareförening

Drygt hälften av skogsägarna angav att de var medlemmar i någon skogsägareförening, vilket är betydligt över riksgenomsnittet. Enligt SVO var var fjärde privatskogsägare medlem i någon skogsägareförening. Skillnaden borde ligga i att skogsägareföreningarna aktivt rekommenderat och förmedlat skogsbruksplaner och pcSKOG-gård till medlemmarna, vilket genererat en högre andel skogsägare som är medlemmar i skogsägareförening i kundregistret. Troligen finns även en positiv attityd till pcSKOG-gård, bland medlemmar i skogsägareföreningarna. Vilket kan ha resulterat i nya kunder och innebär att andelen anslutna skogsägare var högre än riksgenomsnittet.

6.2.7 Skogsägarna och datorn

Majoriteten av skogsägarna i undersökningen tyckte att den egna datorvanan var tillfredställande och nästan alla hade tillgång till Internet. Detta i kombination med viljan att skaffa planprogrammet kan tolkas som att skogsägare som skaffat pcSKOG-gård är framåt och villiga att testa och använda datorn som arbetsredskap. Med tanke på åldersfördelningen bland skogsägarna var resultat positivt och det kan påverka fler skogsägare som funderar på att införskaffa pcSKOG-gård.

Skogsägarna var inte speciellt intresserade av att få tillgång till skogsbruksplanen via Internet. Troligen beror det på att skogsägarna vill "känna" äganderätten till skogsbruksplanen, att den fysiska pappersplanen finns i hemmet och inte är ersatt av någon "cyberplan". Bland de kritiska kommentarerna om programmet var det flera som kunde tolkas som att skogsägarna nog tror att programmet är bra. Men de verkade vara väldigt försiktiga och rädda för att göra fel i programmet och därmed råka förstöra planen.

6.2.8 Skillnader mellan könen

Det fanns skillnader i hur manliga respektive kvinnliga skogsägarna har besvarat frågorna i undersökningen.

Den grundläggande skillnaden var boendeformen. Två tredjedelar av männen bodde på fastigheten, jämfört med kvinnorna där det omvända förhållandet gällde.

En annan skillnad mellan de manliga och kvinnliga skogsägarna var graden av egen arbetsinsats. Männen arbetade mer, både praktiskt och administrativt med skogen.

En större andel av de kvinnliga skogsägarna angav att skogen inte var särskilt viktig för ekonomin och bland kvinnorna fanns även en större andel med stora skogsfastigheter. Detta ledde till slutsatsen att de kvinnliga skogsägarna i studien var mindre beroende av skogen för sin försörjning än männen. Kvinnorna i undersökningen har även angett större datorvana än männen.

När det gäller medlemskap i skogsägareförening var det en betydligt större andel av männen än kvinnorna som var medlemmar, vilket är naturligt då en större andel män är åbor. Tradition och det sociala mönstret är troligen orsak till att männen är medlemmar i en skogsägareförening i större utsträckning än de kvinnliga skogsägarna.

6.3 pcSKOG-gård, vilket var skogsägarnas syfte och förkunskaper

6.3.1 Vilket var skogsägarnas syfte med programmet?

Den främsta orsaken till att skogsägare införskaffade pcSKOG-gård var att öka kontrollen och förbättra skötseln av skogsinnehavet. En första investering kan vara att införskaffa skogsbruksplan och planprogram för ajourhållning. Ökade kunskaper och bättre kontroll av skogsinnehavet innebär även möjligheter för skogsägaren att öka det ekonomiska utbytet från skogen samt möjlighet att simulera olika åtgärder och utfall via datorn.

Andra intressen som angavs som orsak till införskaffandet var; datorer eller planering för naturhänsyn och biotopvård. Det visar att det personliga engagemanget kan vara viktigt för köpbeslutet, oavsett syfte.

Rekommendation var en annan viktig orsak till inköpsbeslutet som visar hur viktigt det är med en förtroendefull relation mellan skogsägaren och den person som konsulteras i frågor som berör det egna intresset; skogen.

6.3.2 Har syftet med programmet uppnåtts?

Majoriteten av skogsägarna angav att syftet med programmet har uppnåtts, vilket måste anses som positivt. Framförallt är det bland de skogsägare som angav personliga intressen som orsak till införskaffandet av programmet, som de högsta andelarna nöjda skogsägare återfinns.

Kvinnorna i undersökningen skiljer sig från männen genom att i majoritet ange att syftet med införskaffandet av programmet inte har uppnåtts. Resultatet var förvånande då kvinnorna har angett att de har en högre datorvana än männen. Kanske beror det på att kvinnorna angav att de inte arbetar lika mycket med den administrativa delen av skogsbruket som männen. Därmed är de inte lika insatta i vad arbetet innebär, vad programmet automatiskt uppdaterar och vad som krävs av egen arbetsinsats.

6.3.3 Marknadskunskaper och hur skogsägarna fick kunskap om pcSKOG AB:s produkter

Skogsbruksplaner i digital form är en ganska ny marknad i Sverige. Kunskapen bland skogsägarna om utbudet av planprogram var låg, färre än var tredje skogsägare angav att de kände till något annat planprogram än pcSKOG-gård.

Svaren på hur skogsägarna fick kunskap om pcSKOG AB:s produkter visar hur viktigt det är med kontakter ut till skogsägarna. Flertalet skogsägare har angett att det var via rekommendation som de fick kunskap om pcSKOG AB:s produkter (vilket även majoriteten av de kvinnliga skogsägarna angav). Förvånansvärt få angav media, annonser, artiklar och Internet som informationskanal.

Företaget har försökt sprida pcSKOG-gård till privatskogsägare via flera programförmedlare som skogsvårdsstyrelserna, skogsägareföreningarna och flera skogsbolag. De skogligen organisationerna är en riktig väg för att nå ut till skogsägarna med produkten – pcSKOG-gård. Den personliga kontakten hade större betydelse för skogsägarna än vad media, Internet och

mässor har. Kanske beror det på att skogsägarna i undersökningen tillhör en traditionell kår, som föredrar personliga kontakter.

Gissningsvis tillhör pcSKOG AB:s kunder de mer aktiva när det gäller brukandet av skogen och inhämtandet av kunskaper, råd och nya skötselmetoder för skogen. Det borde innebära att det var enklare att förmedla information och kunskap om programmet till dessa skogsägare än vad det blir att nå ut med information till mindre aktiva skogsägarna.

6.3.4 Programförsäljare

Programmet har främst inhandlats via pcSKOG AB, skogsägareföreningar och skogsvårdsstyrelsen. Övriga programförmedlare var främst de stora skogsbolagen som erbjuder tjänster liknande skogsägareföreningarna.

De kvinnliga skogsägarna har angett skogsvårdsstyrelsen som programförmedlare i dubbelt så hög grad som de manliga kollegerna. Valet av programförmedlare kan bero på vilket förtroende och relation skogsägaren har med de olika aktörerna på marknaden. Troligen spelar sociala mönster in, kvinnor använder sig i större utsträckning av myndigheter (skogsvårdsstyrelsen) än män. De har istället angett skogsägareföreningar och pcSKOG AB som programförmedlare, vilket stämmer med att männen i högre utsträckning angav att de var anslutna till någon skogsägareförening.

Enkätsvaren indikerade att pcSKOG AB har lyckats utveckla ett bra samarbete med aktörer inom svensk skogsnäring, som framställer skogsbruksplaner och förmedlar pcSKOG-gård. Att företaget själv står för en tredjedel av programförsäljningen, tyder på att namnet är välkänt bland privata skogsägare i Sverige.

6.3.5 Varför valdes pcSKOG-gård av skogsägarna?

Skogsägareföreningarnas inflytande över skogsägarna i undersökningen var stor, då flertalet svarade att det var föreningens inverkan som bidrog till valet av pcSKOG-gård.

De manliga skogsägarna har i hög grad angett skogsägareföreningar som orsak till val av program för skogsbruksplan. Andra orsaker till valet var främst svarsalternativ som utgår från dem själva och kan föras fram i den sociala gruppen som argument för valet av pcSKOG-gård.

Kvinnorna i studien har framförallt angett att de har blivit rekommenderade programmet av någon (skogsvårdsstyrelsen) och även att det används av skogsägareföreningar.

6.3.6 Information om programmet före köp

Samtliga programförmedlare som skogsägarna angav, uppges vara mycket duktiga på att informera skogsägarna om pcSKOG-gård inför köpet. Förvånande var att skogsvårdsstyrelsen var den programförmedlare i undersökningen som skogsägarna ansåg vara sämst då det gäller att informera kunden korrekt om programmet inför köpet. Andelen var hög, men avviker jämfört med övriga programförmedlare. Skogsvårdsstyrelsen är den rådgivande myndighet som skogsägarna kan vända sig till för råd och stöd. Därmed kanske skogsägarna satte större tilltro till deras råd och var mer kritiska när de bedömde hur informationen överensstämde med deras egen uppfattning om programmet.

Att klara att informera och övertyga om programmets fördelar utan att skogsägaren bygger upp förväntningar som sedan inte infrias är viktigt och svårt. Detta oavsett om det beror på programmet eller skogsägarens oförmåga att hantera datorn, vilket kan ge programmet ett negativt rykte.

Bland de negativa kommentarer som skogsägarna lämnat framkommer det framförallt att programmet var svårare än vad programförmedlaren beskrev det och/eller skogsägaren uppfattade det.

6.4 Hur skogsägarna använder pcSKOG-gård

6.4.1 Införande av beståndsdata och karta i programmet

De flesta programmen levererades med färdiga skogsbruksplaner till skogsägarna och det är troligen få skogsägare som själva klarar att utföra momenten. Programmet riskerar därmed få rykte att vara besvärligt innan det fungerar, vilket kan vara negativt för pcSKOG AB.

Det indikerar att programmen framöver bör levereras med en komplett skogsbruksplan inskriven samt med digital karta.

6.4.2 Programanvändning och användarfrekvens

Majoriteten av skogsägarna i undersökningen angav att de använder programmet ofta och regelbundet, minst en gång per månad.

Programmet bör användas regelbundet för att skogsägaren inte ska tycka att det är besvärligt att arbeta med, vilket annars kan bli ett hinder för användandet.

Knappt hälften av skogsägarna angav att uppdatering av skogsbruksplanen är det främsta användningsområdet. Svartalernativet indikerar att skogsägarna har klarat av att uppdatera både beståndsdata och den digitaliserade kartan för skogsinnehavet.

Den fjärdedel av skogsägarna som angav analys av skogsbruksplan är förmodligen duktiga datoranvändare och kan använda programmets funktioner för att studera olika skötselåtgärder och avverkningsalternativ.

Prioritering och urval av bestånd var svårare att definiera och angavs av en fjärdedel av skogsägarna. De kan vara drivna användare av programmet som klarar att använda programmets sökfunktioner för prioritering och urval av bestånd.

Svartalernativet och kan även tolkas som passivt användande av programmet, att skogsägaren inte aktivt förändrar något i planen. Det räcker att ”klicka” och titta för att beståndsdata och den digitala kartan ska visas, varifrån urval av bestånd kan göras. Programmet används i detta fallet på samma sätt som en traditionell skogsbruksplan av papper, men med mer lättillgänglig data för det aktuella beståndet.

Det senare alternativet ger en första inblick i programmet och fungerar ”tittandet” kanske skogsägaren med tiden våga tränga djupare in i programmet och pröva olika funktioner. För de skogsägare som inte kommer längre i användandet av pcSKOG-gård bör pcSKOG AB och programförmedlarna utveckla supporttjänsten till att även omfatta uppdatering. Detta för att erbjuda skogsägarna möjlighet till aktuell ajourhållning av planen och förstärka varumärkets ställning bland skogsägarna.

6.4.3 Hur är pcSKOG-gård att arbeta med?

Svaren visar att skogsägarna tyckte att pcSKOG-gård, varken är lättare eller svårare än ett dataprogram behöver vara. Den tesen styrks av tidigare resonemang om skogsägarnas datorvana och att nästan alla skogsägare i undersökningen hade tillgång till Internet. Detta tyder på att datakunskaperna bland skogsägarna i studien var tämligen hög och programmet kan anses få ”godkänt” för hur det är att arbeta med.

6.4.4 Har programanvändandet påverkat skogsskötseln?

Skogsägarna tyckte inte att användandet av pcSKOG-gård har inneburit några förändringar av den praktiska skogsskötseln. Däremot har majoriteten angett att den administrativa skötseln har påverkats.

Att skogsägarna främst har nämnt förändringar i det administrativa arbetet var väntat. Detta eftersom det är enklare att inse hur programmet kan användas och vilka förändringar det bidrar med för den administrativa skötseln.

6.4.5 Ytterligare användningsområden

De manliga skogsägarna har främst angett att programmet används för ekonomiska beräkningar (virkesutfall och arealbidrag). Kvinnorna har huvudsakligen använt programmet för de möjligheter som följer med kartfunktionerna, t.ex. planering av skogsbilväg och dess sträckning.

6.5 pcSKOG AB:s tjänsteutbud

6.5.1 pcSKOG AB:s avtalsservice

Tre av fyra skogsägare hade tecknat avtalsservice med företaget och deras bedömning av pcSKOG AB:s support är mycket smickrande för företaget. Majoriteten av svaren angavs med värden på den positiva delen av ordinalskalan. Fram för allt har bemötandet från personalen fått bra kritik, det tyder på att personalen som betjänar supporten månar om kunderna och anstränger sig för att lösa deras problem. Den ansträngningen som gör att skogsägaren upplever kontakten som positiv, är förmodligen värd väldigt mycket för relationen och bidrar till att programmet får ett gott rykte.

De skogsägare som inte anslutit sig till avtalsservice har framförallt angett att de klarar sig utan tjänsten. Andra angav att det är dyrt och svårt med telefonsupport (vad som egentligen var svårt framgår inte) eller att den egna datakunskapen var för dålig.

Den kritik som skogsägarna uttryckte visar att det finns kunder som inte klarar att använda programmet av en eller annan orsak. Att hjälpa alla skogsägare som har problem via support är kanske inte möjligt, men det är viktigt att kunderna informeras om programmet och avtalsservice på ett riktigt sätt.

pcSKOG AB bör tillsammans med programförmedlare utveckla möjligheten att erbjuda skogsägaren hjälp med programmet, lokalt från programförmedlare eller annan resurs. Detta för att stärka programmets ställning och rykte bland skogsägarna. Ett annat exempel är den satsning som pcSKOG AB:s genomför tillsammans med Älvdalens besparingsskog med ett kontor i Älvdalen.

6.5.2 Utbildning i pcSKOG-gård

Ett fåtal av skogsägarna i studien har genomgått utbildning i pcSKOG-gård och majoriteten av dessa tyckte att utbildningen var bra eller mycket bra. Intressant är att nästan alla de som har genomgått utbildning önskar ytterligare utbildning i programanvändande.

Motsvarande siffra för Svenssons (2002) undersökning i Älvdalen, där en högre andel av skogsägarna har genomgått utbildning i programanvändande, var att knappt hälften av skogsägarna i den studien angav att de önskade klassvis utbildning som tidigare.

Om skogsägarna vill lära sig mer om pcSKOG-gård, dess möjligheter och funktioner eller om det finns ett stort behov att befästa kunskaperna i data- och programanvändandet framgår inte av undersökningen. Generellt kan antas att skogsägarna vill repetera och öva upp den egna förmågan att använda programmet för att klara att sköta ajourhållningen av planen.

Nytan av utbildning i pcSKOG-gård för användandet av programmet

Det visade sig att de skogsägare som har genomgått utbildning generellt tyckte att programmet var svårare att använda än de som inte har genomgått någon utbildning.

Resultatet är förvånande eftersom de skogsägare som har genomgått utbildning borde ha lärt sig mer om programmet. En möjlig förklaring av resultatet kan vara att det främst varit skogsägare med sämre datakunskaper som i större utsträckning deltagit i utbildningen. De har då blivit visade en mängd funktioner i programmet, vilka de inte behärskade och därmed uppfattade programmet som svårarbetat och krångligt.

Den andra kategorin bestod troligen av skogsägare med bättre datorvana som har valt att pröva programmet och klarade sig utan instruktioner eller med hjälp av pcSKOG:s support.

6.6 Förslag från skogsägarna

6.6.1 Förslag på förändringar

Förslagen från skogsägarna handlade nästan uteslutande om att programmet borde vara lättare att använda och att manualen borde vara mer lätt överskådlig. Andra förslag var hjälp med programmet under uppstartsfasen, i form av en demo-cd.

6.6.2 Förslag på förbättringar

Förslagen från skogsägarna om ytterligare programfunktioner dominerades av efterfrågan på ekonomiska funktioner i programmet. Därefter följde mer specifika önskemål om möjligheter för data- och koordinatöverföring mellan dator och GPS.

En intressant synpunkt kommer från en skogsägare som efterfrågade ”kvalitetssäkring av arealuppskattningen”. Skogsägaren ansåg att arealuppgifterna i programmet inte var tillförlitliga eftersom de utgår från koordinatsättning av det digitaliserade materialet och sällan stämmer (enligt hans erfarenheter) med de arealuppgifter som Lantmäteriet har över fastigheter.

Arealuppskattningen i programmet är en uppgift som skogsägaren lätt kan kontrollera (och troligen gör/känner till) med lantmäteriets uppgifter. Lantmäteriet som en statlig institution ges stor tilltro för de uppgifter som anges. Om arealuppskattningen i pcSKOG-gård avviker från Lantmäteriets uppgifter kan programmets trovärdighet ifrågasättas, även om det är Lantmäteriet som uppger felaktiga uppgifter.

Skogsägarna bör därför informeras och förstå att det kan förekomma avvikelser som inte har någon betydelse för programmets funktionalitet.

6.7 Uppföljning och kontrollfrågor

6.7.1 Sambandet mellan hur väl programmet behärskas och dess användarvänlighet

Skogsägarna tog tydligt ställning när de besvarade frågan; hur programmet behärskas. På frågan hur programmet är att arbeta med, var andelen som angett det neutrala svarsalternativet högre. Andelarna av positiva svarsalternativ var ungefär lika stort för de båda frågorna.

Det tyder på att det fanns en grupp skogsägare som tyckte att de kan och behärskade programmet och inte ändrat sina svar. Det är positivt att fördelningen av skogsägare som angav negativa svarsalternativ för den första frågan, senare har valt att ange det neutrala svarsalternativet. Förhoppningsvis tyder detta på att skogsägarna under arbetet med att fylla i enkäten har påverkats eller förstått att de kan och förstår de frågor som ställs om pcSKOG-gård och fått en positivare självbild under arbetet. Alternativt kan skogsägarna ha tröttnat på att besvara frågorna och valt det neutrala alternativet.

6.7.2 Hur programmet motsvarar skogsägarnas förväntningar och syfte

Sammanställning av frågorna visar på ett klart samband mellan hur skogsägarna angav att syftet med programmet uppnåtts och hur väl det motsvarat skogsägarnas förväntningar.

De skogsägare som angav positiva eller negativa svar till endera frågan har följaktligen angett motsvarande svar för den andra.

6.8 Intervjuundersökningen

6.8.1 Marknadsföring

Det framkom av intervjuundersökningen att det var få av skogsägarna som aktivt hade undersökt marknaden för skogsbruksplanprogram. Det förefaller som att flertalet har blivit informerade om programmet och att rekommendation från någon skoglig organisation var orsaken till köpbeslutet.

Generellt levererades programmet komplett med beståndsdata och digitaliserad karta till skogsägarna.

Av intervjumaterialet framgår att ”Jante-lagen” var stark bland skogsägarna. Dels har de inte pratat (”skrutit”) om programmet bland grannar eller bekanta och de vill inte komma med förslag till varför (vara illojala mot) grannar inte har införskaffat programmet.

6.8.2 Programanvändande och kringsservice

Skogsägarna var medvetna om möjligheten att använda programmet för att uppdatera skogstillgångarna. En del klarade det själva, andra hade hjälp och några redigerade i pappersplanen. De skogsägare som inte kunde eller ville lära sig programmet har eller kommer att behöva hjälp med uppdatering. Den tjänsten bör utvecklas av de skogliga organisationerna och pcSKOG AB för att möta skogsägarnas förväntningar på service kring programmet.

Från intervjumaterialet angav flera skogsägare att de först vill pröva att själva lära sig programmet med hjälp av användarhandledningen. Svaren och resonemanget ovan medför att erbjudandet om utbildning i programmet bör återkomma till skogsägaren. Lokalt kan de skogliga organisationerna informera och i kampanjer erbjuda utbildning i programmet.

Skogsägarna angav att de inte hade några förslag på förändringar av programmet och de flesta angav att det berodde på att de har använt programmet för lite, vilket kan tyckas vara konstigt eftersom några tidigare hade angett att programmet var lätt att arbeta med.

Av intervjumaterialet framgår att skogsägarna var positiva till programmet och att de kan rekommendera det till andra. Programmet är införskaffat för ajourhållning av skogsbruksplanen, i syfte att förenkla skötseln och överskådligheten.

7. SLUTSATSER

7.1 Enkätundersökningen

7.1.1 ”pcSKOG-gård skogsägaren”

Majoriteten av skogsägarna som deltog i undersökningen är män runt 47-års ålder som bor på skogsfastigheter om 100-200 ha. Han arbetar inom skogs- och jordbrukssektorn, skogen är inte särskilt viktig som ekonomisk resurs (för tillfället), utan sköts i syfte att förvalta skogstillgången. Skogsägaren är medlem i skogsägareföreningen och har tillgång till Internet.

7.1.2 Hur och varför köpte skogsägarna pcSKOG-gård

- Flertalet av skogsägarna har blivit informerade om programmet via rekommendation. Detta och att skogsägareföreningen använde programmet angavs vara huvudskälet till valet av pcSKOG-gård.
- Skogsägarna har huvudsakligen köpt programmet från pcSKOG AB, skogsägareföreningen eller skogsvårdsstyrelsen.
- De främsta orsakerna till införskaffandet av pcSKOG-gård var att förbättra planeringen av skogsskötseln, öka kontrollen över skogsinnehavet eller att programmet införskaffades i samband med att en ny skogsbruksplan upprättas över fastigheten.
- Majoriteten av skogsägarna angav att syftet med inköpet av programmet har uppnåtts.

7.1.3 Användandet av pcSKOG-gård

- Majoriteten av skogsägarna tyckte att programmet varken är lätt eller svårt att arbeta med. De använde programmet en gång i månaden och då främst för att uppdatera skogsbruksplanen.
- Drygt hälften av skogsägarna tyckte att användandet av pcSKOG-gård har bidragit till förändringar av den administrativa skogsskötseln. Två av fem angav att brukandet av programmet bidragit till förändringar av den praktiska skogsskötseln.
- Alternativa användningsområden för programmet som skogsägarna angav var att beräkna virkesutfall, framställa olika typer av kartor eller för att mäta sträckor och arealer.
- Majoriteten av programmen levererades med beståndsdata och digitaliserad karta.

7.1.4 Kringservice

- Tre av fyra skogsägare hade avtalsservice och de var nöjda eller mycket nöjda med tjänsten.
- Var femte skogsägare har genomgått utbildning i pcSKOG-gård, utbildningen har fått bra kritik och skogsägarna önskade ytterligare utbildning.

7.1.5 Skogsägarnas förändringsförslag

- Skogsägarna önskade att programmet och användarmanualen ska bli enklare.
- De önskade att framtida versioner ska innehålla ekonomiska funktioner.
- Intresset för att skogsbruksplanen ska finnas tillgänglig via Internet var mycket lågt.

7.2 Kommentarer till slutsatser från enkätundersökningen

Skogsägarna var generellt nöjda med pcSKOG-gård och den service som företaget erbjuder till kunder med avtalsservice. Programmet uppfyller både skogsägarnas syften och förväntningar.

Det finns skogsägare som angav att programmet är svårt eller att det finns andra hinder som gör att de inte kan använda programmet. Detta är ett (litet) problem som företaget bör beakta för att inte uppfattas som arrogant och därmed riskera att pcSKOG AB och dess produkter får dåligt rykte bland skogsägare.

Det framgår av undersökningen att sociala aspekter som skogsägareföreningar och den skogliga kontakten är viktiga för skogsägare. Rekommendation är en viktig orsak för information om produkten och för köpsbeslutet. Skogsägarna i undersökningen är en heterogen grupp, även om flertalet bor på fastigheten och arbetar inom jord- eller skogsbruket. Det sociala mönstret är starkt med medlemskap i skogsägareförening. Relationen mellan skogsägaren och ”skogsfolk” som konsulteras för skogliga frågor är viktig. I undersökningen framkommer att det förtroende som kontakten innebär är en viktig informations- och påverkanskanal för företag och organisationer som vill nå ut till skogsägare.

Inom marknadsföring används uttrycket ”brand image” (produktens mervärde) och det består av tre delar, vilka beskrivs av Riezebus (2003) som:

1. Kundens upplevelse av produkten.
2. Den marknadsföring som nått kunden.
3. Den sociala påverkan/attityder som produkten förmedlar.

Skogsägarna i studien har visat hur viktigt det är att produkten upplevs ha ett mervärde för kunder när det gäller att tillägna sig information om och för inköpsbeslutet. pcSKOG-gård uppfattas av skogsägarna som en bra produkt och hjälpmedel. De attityder som skogsägarna har för produkten är positiva (även om programmet av en del uppfattas som svårt). Det är värdet av att ha tillgång till pcSKOG-gård och de möjligheter som skogsägarna känner till att programmet kan användas för, som genererar den positiva inställningen. Detta även om skogsägaren är medveten om att han/hon kan behöva hjälp för att klara uppdateringar etc. i programmet.

pcSKOG AB har lyckats nå ut till skogsägare och använt sig av de befintliga relationer som finns i skogssverige för marknadsföring. Det är många skogsägare och framförallt de kvinnliga som angett rekommendation (som troligen kommer från någon person som skogsägaren har en relation till), som viktigt för information om pcSKOG-gård och inköpsbeslutet.

Skogsägarna i undersökningen avviker från den statistik som SVO har över privata skogsägare och skogsfastigheter i Sverige. Detta är något som företaget kan använda när de utformar kampanjer för att nå nya målgrupper av skogsägare. Exempelvis är andelen kvinnliga skogsägare lägre bland pcSKOG AB:s kunder, liksom andelen mindre skogsfastigheter. I kundgruppen finns en högre andel utbor i jämförelse med SVO:s statistik. Utboskogsägarna kan erbjudas andra typer av information och möten, än vad som är fallet med de mer regionala skogsägareföreningarna. Detta för att stimulera, uppmuntra skogsägande, ta del av gruppens önskemål och synpunkter samt stärka företagets goodwill.

Det framgår av studien att det finns flera skillnader mellan manliga och kvinnliga skogsägare. Skillnaderna bör beaktas vid marknadsföring och förmedling av programmet och de tjänster som pcSKOG AB och programförmedlare erbjuder. Andelen kvinnliga skogsägare är

betydande i Sverige, samtidigt som de avviker från de manliga skogsägarna i ett antal hänseenden och därmed utgör de en intressant målgrupp för företaget.

Kännetecknande för de kvinnliga skogsägarna i undersökningen är att de i större utsträckning är utbor. De är mindre beroende av skogen för sin utkomst och har en större andel stora fastigheter än männen. Kvinnorna utför i förhållande till männen markant mindre del av både det praktiska och det administrativa arbetet med skogen. De är i lägre grad än männen anslutna till skogsägareföreningen och anger i högre grad skogsvårdsstyrelsen som kontakt för skogliga frågor.

Bedömningen blir att kvinnorna (troligen) är högutbildade, bosatt på annan ort och att skogsinnehavet innebär att skötseln är inriktad mer mot förvaltning av skogstillgången än som en inkomstkälla. De vänder sig i större utsträckning till skogsvårdsstyrelsen, för råd och hjälp med skogen och skogsskötseln.

7.3 Intervjuundersökningen

7.3.1 Skillnader per kategori för skogsägarna

Skillnader i syfte, programanvändande eller andra synpunkter på programmet och pcSKOG AB har inte kunnat göras av intervjumaterialet utifrån kategorisering av skogsägarna. De uppdelningar i kategorier som gjordes för urvalet av intervjupersoner var:

- Om skogsägarna var boende i storstadsområde eller inte.
- Om det fanns skillnader mellan manliga och kvinnliga skogsägare.

Resultaten beror på att det i materialet inte framkommit några kvalitativa data av avgörande karaktär. Ett alternativ vore att utforma studien som en kvantitativ studie, vilket är lämpligare för kategorisering och möjliggör statistisk bearbetning och analys av kundkategorier.

7.3.2 Intervjun som undersökningsmetod

Problemet med att samla in kvalitativa data under intervjuundersökningen var att skogsägarna generellt inte har varit aktiva. Med aktiva menas att skogsägarna inte aktivt har sökt kunskap om planprogram, använt programmet eller tagit del av den kringsservice som pcSKOG AB och programförmedlarna erbjuder.

Detta medförde att de intervjuades skogsägarna inte bidrog med nya synpunkter eller fördjupade kunskaper om programanvändande och framförallt inte hade några konkreta förslag att delge för utveckling av programmet. De hade även få förslag för hur pcSKOG AB kan nå ut med information till andra skogsägare och kritik eller förslag för utveckling av kringsservice.

En annan anledning till att skogsägarna som intervjuades inte bidrog till fler kommentarer av kvalitativ karaktär kan vara att de inte haft programmet under någon längre tid. Först när skogsbruksplanen i pappersformat blir inaktuell blir incitamentet starkare att uppdatera planen i pcSKOG-gård. Skogsägaren kan då antingen försöka med ”try and error-metoden”, genomgå en utbildning eller ordna med extern hjälp.

Resultaten hade förmodligen varit annorlunda om skogsägarna för intervjustudien hade selekterats fram utifrån kriterier som; god datorvana, avancerade skogliga och administrativa kunskaper samt att de skulle ha haft programmet under en längre tid.

En slutsats som kan dras från studien är att information och kampanjer påverkar skogsägare till att införskaffa programmet, något som de inte hade tänkt från början. Skogsägarna blir påverkade av informationen och om priset inte verkar avskräckande är köpet ett faktum.

Nedanstående citat från en skogsägare får avsluta detta examensarbete:

–Ja, då är det bara att sätta sig och försöka. Då tackar jag för tipset. För det måste ju vara framtiden att ha det på detta viset?!

REFERENSER

Internet

Donaldson, Christian., Webmaster, 2002-11-10, www.pcskog.se

ESRI Inc., 2002-11-26, www.esri.com

Karlsson, Stefan., Webmaster, 2003-01-14, www.svo.se/fakta/stat/default.htm

Ljungberg, Tommy., Webmaster, 2002-11-10, www.pcskog.skogomark.se

Personliga meddelanden

Donaldson, Christian., 2002-03-06, Webmaster, pcSKOG AB, Bytaregatan 4, 222 21 Lund, 046-15 95 60.

Eriksson, Lennart., 2003-02-13, 2003-03-26, Docent, Institutionen för Skogens Produkter och Marknader, SLU. Tfn. 018-67 12 79.

Jansson, Andreas., Maj 2002, Jägmästare 97/02.

Lindhagen, Anders., Maj 2002, Skoglig doktor, Institutionen för Skogens Produkter och Marknader, SLU. Tfn. 018-67 38 40

Karlsson, Stefan., 2003-01-15 Webmaster, Skogsvårdsorganisationen, stefan.karlsson@svo.se

Sjöström, Åke., 2002-12-05, VD, pcSKOG AB, Bytaregatan 4, 222 21 Lund, 046-15 95 60.

Böcker

Andersson, Royne. et. al., 1996, *Grundbok för skogsbrukare*, Skogsstyrelsen, Jönköping, s 147.

Ejlertsson, Göran., 1996, *Enkäten i praktiken*, Studentlitteratur, Lund, 134.

Ericsson, Per., 2002, *Skogsägares intresse för uppdatering av Gröna planer*, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för skogens produkter och marknader, Uppsala, s 26.

Kvale, Steinar., 1997, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Studentlitteratur, Lund.

Körner, Svante., & Wahlgren, Lars., 1996, *Praktisk statistik*, Studentlitteratur, Lund.

Malmström, Bo., & Welling, Anders., 1995, *Introduktion till GIS*, Trycksam, Gävle, s 21.

Trost, Jan., 1997, *Kvalitativa intervjuer*, Studentlitteratur, Lund.

pcSKOG AB, 2001, *Användarhandledning Plan & Karta ver 1.4*, Kristianstads Boktryckeri AB, Kristianstad, 2000.

Riezebus, R., 2003. *Brand Management. A theoretical and practical approach*. Prentice Hall, Pearson Education Ltd. Essex, UK.

Svensson, Henrik., 2002, *Skogsbruksplanens betydelse för aktiviteten hos privata skogsägare i Älvdalen*, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för skogens produkter och marknader, Uppsala.

Kapitel i böcker

Starrin, Bengt., & Renck, Barbro., 2000, Den kvalitativa intervjun, i Svensson, I-G. & Starrin, B. (eds), *Kvalitativa studier i teori och praktik*, Studentlitteratur, Lund, s 54.

BILAGOR

Bilaga 1 Frågeställning för enkätundersökningen

Syfte

- Vilket behov föranledde köpet av programmet?
- Har programmet svarat mot de förväntningar skogsägaren hade på programmet?

Marknadsföringsfrågor

- Hur fick skogsägaren kunskap om pcSKOG?
- Vilka andra alternativ övervägdes och varför valdes pcSKOG framför konkurrenter?
- Var köpte skogsägaren programmet?
- Hur väl anser kunden att informationen om programmet som pcSKOG eller återförsäljaren har uppgivit stämmer?

Avtalsservice

- Har kunden avtalsservice? Varför inte?
- Vad anser kunden om pcSKOGs support?
- Har kunden genomgått någon utbildning i pcSKOG gård?
- Vad anser kunden om utbildningen?
- Har kunden intresse av ytterligare utbildning?

Användandet

- Hur länge har skogsägaren haft programmet?
- Hur väl anser skogsägaren att han/hon behärskar programmet?
- Har införskaffandet och användandet av programmet inneburit några förändringar i skogsskötseln (praktiskt/administrativt)?
- Vad använder skogsägaren programmet för?
- Vem skrev in beståndsdata respektive digitaliserade kartan till programmet?
- Hur ofta används programmet?
- Hur tycker skogsägaren programmet är att arbeta med?

Övriga användningsområden

- Vilka användningsområden förutom rent skogliga har programmet använts för?

Förbättringar

- Har skogsägaren önskemål om förändringar av programmets funktioner?
- Saknar skogsägaren någon programfunktion?

Kundkategorisering

- Ålder
- Kön
- Sysselsättning
- Skogsbrukets andel av årsinkomsten (%)
- Skogsinnehavets storlek
- En eller flera fastigheter
- Geografisk belägenhet (kommun), åbo eller utbo
- Grad av självverksamhet (administrativt/praktiskt)
- Medlem i skogsägareförening
- Dator färdighet och tillgång till internet
- Hur stor andel av arbetet med skogen utför skogsägaren?

ENKÄTUNDERSÖKNING

Bäste skogsägare

Jag heter Peter Svedberg och studerar till skogsvetare (tidigare jägmästareutbildning) vid SLU, Ultuna. Under vårterminen 2002 påbörjar jag mitt examensarbete, i vilket jag skall undersöka hur skogsägare med digitaliserad skogsbruksplan i pcSKOG-gård Plan & Karta utnyttjar och upplever programmet.

Examensarbetet är utformat i samarbete med pcSKOG och resultatet skall användas vid analys av planprogrammet och utveckling av kommande versioner samt service kring programmet. Arbetet inleds med en enkätundersökning bland ca 500 slumpvis utvalda skogsägare ur pcSKOGs kundregister som brukar pcSKOG-gård Plan & Karta. Enkätsvaren från undersökningen kommer att behandlas anonymt i rapporten och inför pcSKOG.

Bland de inkomna svaren kommer pcSKOG att lotta ut 5 stycken ägare av pcSKOG-gård Plan & Karta, som vinner ett års fri avtalsservice!

Ni deltar naturligtvis frivilligt i undersökningen och jag hoppas att Ni vill ta er tid och hjälpa mig genom att besvara enkäten så snart som möjligt. För att Ert bidrag skall ingå i undersökningen ber jag Er returnera enkäten med det portofria svarskuvertet senast fredagen den 12/4.

Koden på svarskuvertet används för registrering av de inskickade svaren samt för att spåra de skogsägare som vinner fri avtalsservice. Efter avslutad undersökning kommer enkätmaterialiet att förstöras.

Om Ni har några frågor eller funderingar ber jag Er kontakta:

	telefon	e-adress	fax
Peter Svedberg	070-17 76 636	petersvedberg@hotmail.com	
Lennart Eriksson	Handledare vid Institutionen för skogshushållning, SLU 018-67 12 79	Lennart.Eriksson@sh.slu.se	018-67 38 00
Christian Donaldson	Handledare vid pcSKOG 046-15 95 60	christian.donaldson@pcskog.se	

Med vänliga hälsningar

Peter Svedberg

Bilaga 3 Enkätformuläret

Enkätundersökning pcSKOG-gård Plan & Karta

1. Hur många år har programmet använts?

< 2 år 2-4 år > 4 år

2. Hur väl behärskas programmet?

Mycket dåligt Mycket bra

3. Hur väl motsvarar programmet uppställda förväntningar?

Mycket dåligt Mycket bra

4. Vilket var syftet med införskaffandet av pcSKOG-gård & karta?

Stämmer:

- uppnå ökad kontroll på skogsinnehavet

- förbättra planeringen av skogsskötseln

- öka det ekonomiska utbytet från skogen

- intresse för planering av naturhänsyn och biotopvård

- rekommenderades att införskaffa programmet

- intresse för datorer som arbetsredskap och hjälpmedel

- programmet införskaffades i samband med upprättandet av skogsbruksplan

- annan orsak till införskaffandet: _____

- har syftet/syftena uppnåtts? _____

5. Hur fick du först kunskap om pcSKOGs produkter?

Via rekommendation

Via annons

Via artikel

Via Internet

Mässa

Annat sätt: _____

6. Var köpte du pcSKOG-gård?

pcSKOG

Skogsvårdsstyrelsen

Skogsägareförening

Programförmedlare

7. Anser du att den information om programmet som säljaren gav före köpet stämde?

Ja

Nej

Om nej, varför inte? _____

8. Känner du till andra program för skogsbruksplaner?

Ja

Vilka, _____

Nej

9. Varför valde du pcSKOG-gård, vid införskaffandet av skogsbruksplanprogram?

Rekommenderades av bekant

Rekommenderades av programförmedlare

Används av skogsägareföreningen

Bäst vid jämförelse

Programmet uppfyller mina behov

Programmet var prisvärt

Annat skäl: _____

10. Hur ofta använder du pcSKOG?

Dagligen

Varje vecka

En gång per månad

En gång per halvår

En gång per år

Annat: _____

11. Vilka uppgifter använder du programmet för?

Uppdatering av skogsbruksplan Prioritering och urval av bestånd Analys av skogsbruksplan

Annat: _____

12. Vem skrev in beståndsdata i programmet?

Jag själv Leverantör av skogsbruksplanen Annan person

13. Vem digitaliserade kartan i programmet?

Jag själv Leverantör av skogsbruksplanen
Annan person Saknar karta

14. Hur är programmet att arbeta med?

Mycket svårt Mycket lätt

Varför? _____

15. Har införskaffandet och brukandet av programmet inneburit förändringar av skogsskötseln?

	Ja, stora förändringar	Ja, några förändringar	Nej, inga förändringar
Praktiskt	☐	☐	☐
Administrativt	☐	☐	☐

Kommentar: _____

16. Vilka ytterligare uppgifter har programmet utnyttjats för?

	Ja	Nej	Vet ej hur
- framställande av jaktkartor, ex. med jaktorn, pass och skjutvinklar	☐	☐	☐
- planering av skogsvägar och dess sträckning	☐	☐	☐
- beräkning av virkesutfall vid avverkningsingrepp	☐	☐	☐
- planering för avstyckning från fastigheten eller försäljning av tomter	☐	☐	☐
- inmätning av sträckor och arealer för beräkning av bidrag och ekonomi	☐	☐	☐
(Ex. sträckor för bidrag, ersättning för vägar, stenmurar, arealuppskattning av våtmarker, naturresevat och ledningsgator)			
- framställning av kartor med egen inriktning t.ex. kultur- eller naturhänsyns markeringar (torpargrunder, fångstgropar, källor, enskilt träd)	☐	☐	☐
-annat utnyttjande: _____			

17. Har du?

Ja Nej Om nej, varför inte? _____

18. Om du har avtalsservice, hur upplever du möjligheten till support via pcSKOGs stödtelefon?

- **Tillgängligheten** Mycket dålig Mycket bra
- **Kompetensen** Mycket dålig Mycket bra
- **Bemötandet** Mycket dåligt Mycket bra

Kommentar: _____

19. Har du genomgått någon utbildning i pcSKOG-gård?

Ja Nej Om ja, i vilken regi? _____

20. Hur upplevde du utbildningen?

Mycket dålig Mycket bra

Är du intresserad av ytterligare utbildning?

Ja Nej Önskemål: _____

21. Vilka programfunktioner anser du behöver förbättras i pcSKOG-gård?

22. Vilka programfunktioner anser du saknas i pcSKOG-gård?

23. Bakgrundsfrågor:

Man Kvinna Sysselsättning: _____

24. Vilken ålderskategori tillhör du?

Yngre än 29 30-39 40-49 50-59
60-69 70-79 Äldre än 80

25. Hur stor andel av årsinkomsten kommer från skogsbruket (%)

Mindre än 10 % 10-50 % Mer än 50 %

26. Areal skogsmark?

Mindre än 50 ha 50-100 ha 100-200 ha 200-500 ha Mer än 500 ha

27. Bor du på fastigheten?

Ja Nej I vilken kommun är fastigheten belägen?

28. Hur vill du beteckna din datorvana?

Mycket dålig Mycket bra

29. Har du tillgång till Internet?

Ja Nej

30. Vore det av intresse att få tillgång till skogsbruksplanen via Internet?

Ja Nej Varför: _____

31. Hur stor del av arbetet med skogen utför du?

Praktiskt Mer än 90 % 90-50 % Mindre än 50 %

Administrativt Mer än 90 % 90-50 % Mindre än 50 %

32. Är du medlem i någon skogsägareförening?

Ja Nej

Lämna gärna synpunkter och önskemål på pcSKOG-gård och avtalsservice nedan.

Tack för hjälpen!

ENKÄTUNDERSÖKNING -BREV 2

Bäste skogsägare

Jag heter Peter Svedberg och skickade före påsk ett brev och enkätformulär till Er, vilket Ni ombads besvara samt returnera till den 12:e april. I brevet beskrev jag syftet och bakgrunden till undersökningen som ska ligga till grund för mitt examensarbete vid institutionen för skogshushållning vid SLU och sker i samarbete med pcSKOG.

Jag har ännu inte erhållit Ert svarskuvert och ber därför att Ni så snart som möjligt fyller i enkäten och returnerar den med det portofria svarskuvertet som Ni erhöll med det första brevet. Om Ni redan skickat in Ert svar till undersökningen hoppas jag att Ni har överseende med detta brev.

Deltagandet i enkätundersökningen sker helt **frivilligt**, men Ert svar är ett viktigt bidrag till undersökningen som kommer att användas vid utveckling av dataprogrammet och de tjänster som pcSKOG erbjuder.

Bland de inkomna svaren kommer pcSKOG att lotta ut 5 stycken ägare av pcSKOG-gård Plan & Karta, som vinner ett års fri avtalsservice!

Ert svar kommer naturligtvis att behandlas **anonymt** i rapporten och inför pcSKOG. Efter avslutad undersökning kommer enkätmaterialiet att förstöras.

Härmed är det min förhoppning att Ni vill hjälpa mig med undersökningen och snarast skicka in Ert bidrag i det portofria svarskuvertet som Ni erhöll med det första brevet.

Om Ni har några frågor eller funderingar ber jag Er kontakta:

	telefon	e-adress
Peter Svedberg	070-17 76 636 018-67 38 48	petersvedberg@hotmail.com
Lennart Eriksson	Handledare vid Institutionen för skogshushållning, SLU 018-67 12 79	Lennart.Eriksson@sh.slu.se
Christian Donaldson	Handledare vid pcSKOG 046-15 95 60	christian.donaldson@pcskog.se

Med vänliga hälsningar

Peter Svedberg

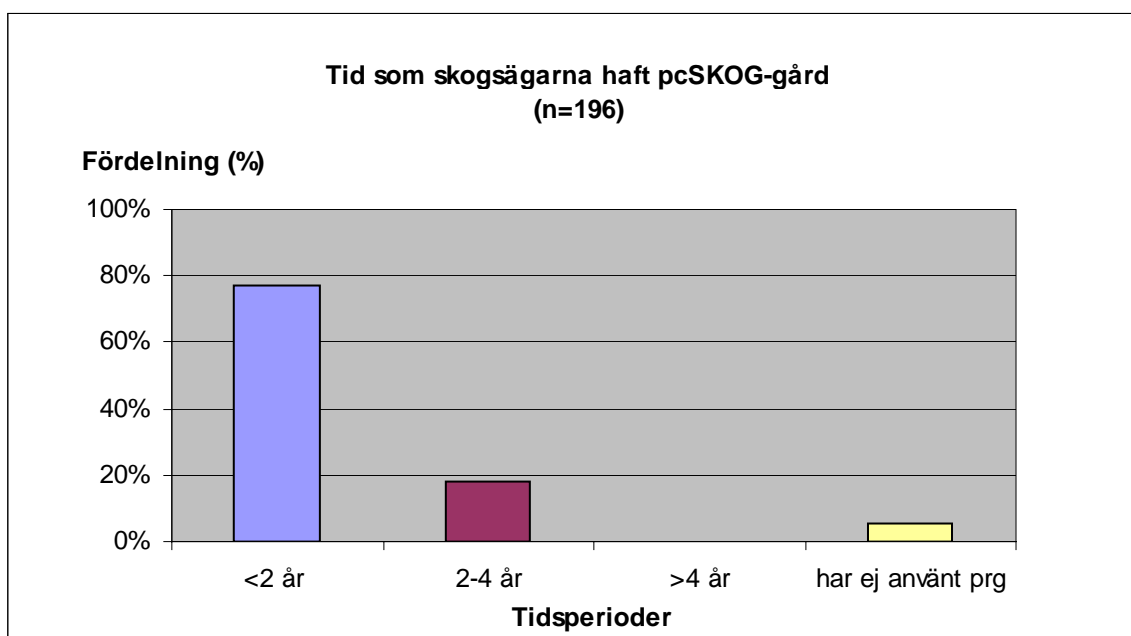
Bilaga 5 Sammanställning av enkätsvaren

Nedan följer en sammanställning av resultatet från enkätstudien, i form av en figur med fördelningen av svarsalternativen som skogsägarna angav och för de frågor som det varit möjligt en statistisk redogörelse av enkätsvaren.

För varje fråga redovisas antalet skogsägare som har besvarat frågan (n=antalet) och i några fall redovisas antalet svar för respektive fråga

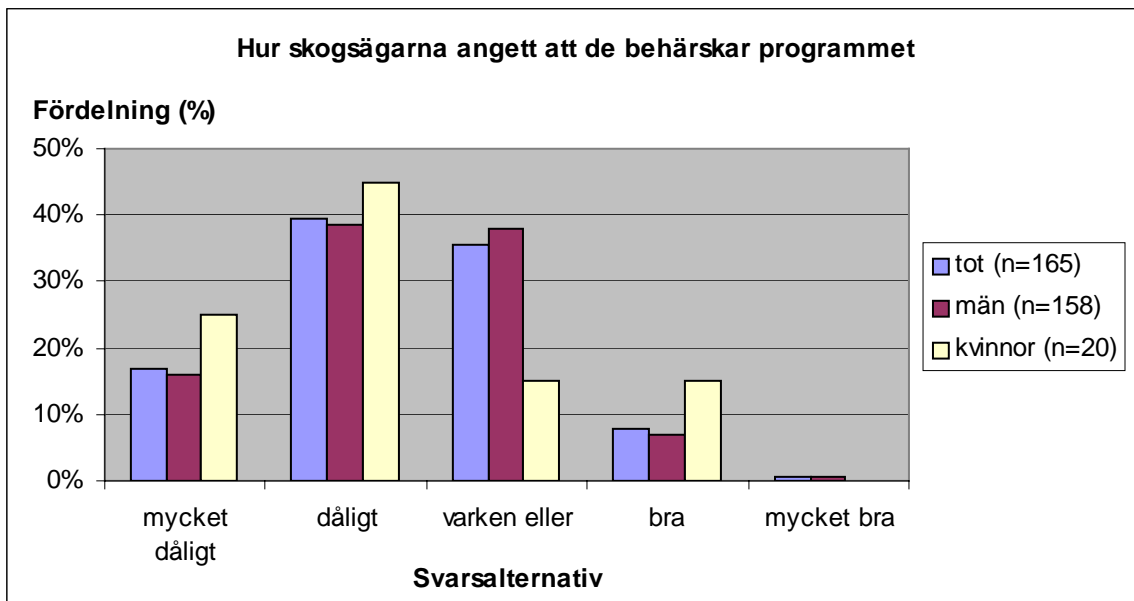
De redovisade värdena gäller hela populationen (för respektive fråga) och beskriver medel-, medianvärdena och standardavvikelse för svarsalternativen. Konfidens beskriver med 95% sannolikhet att skogsägarna inte avviker från medelvärdet med ett större värde än populationens standardavvikelse.

Fråga 1. Hur många år har programmet använts?

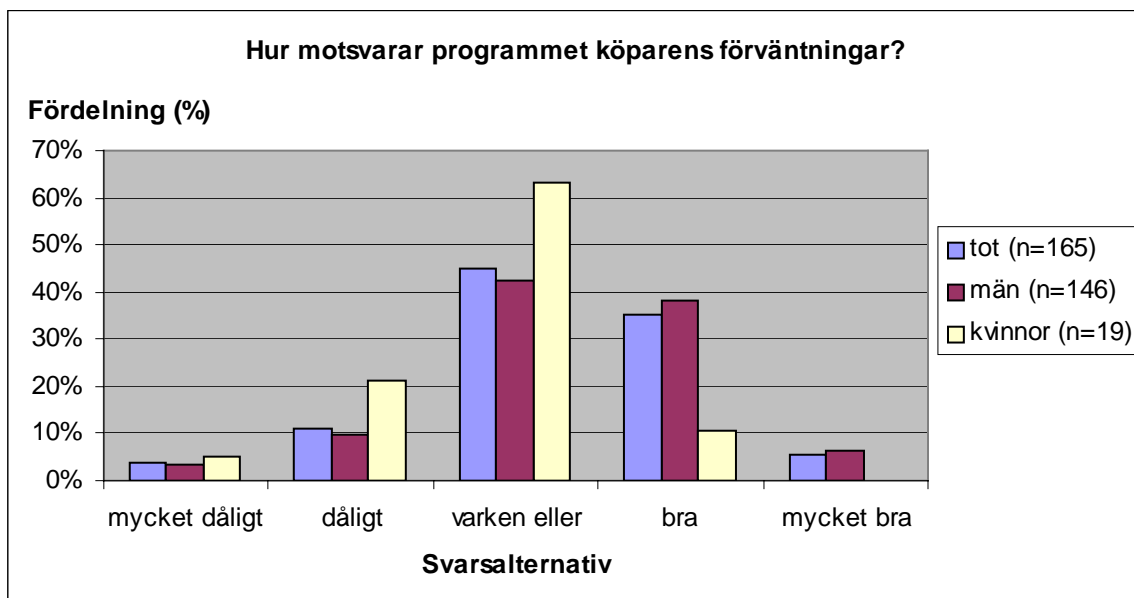
Medelvärde	1.47 år
Median	1.00 år
Standardavvikelse	±1.04
Konfidens (0.05)	0.15

Fråga 2. Hur väl behärskas programmet?

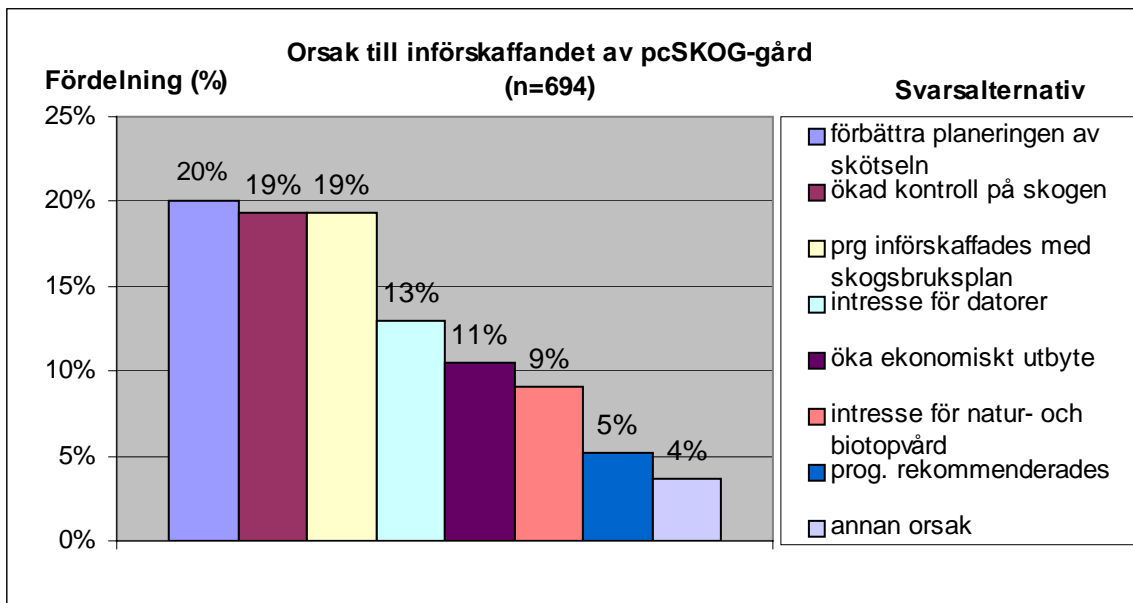
Medelvärde	2.36
Median	2.00 (dåligt)
Standardavvikelse	±0.87
Konfidens (0.05)	0.13

Fråga 3. Hur väl motsvarar programmet uppställda förväntningar?

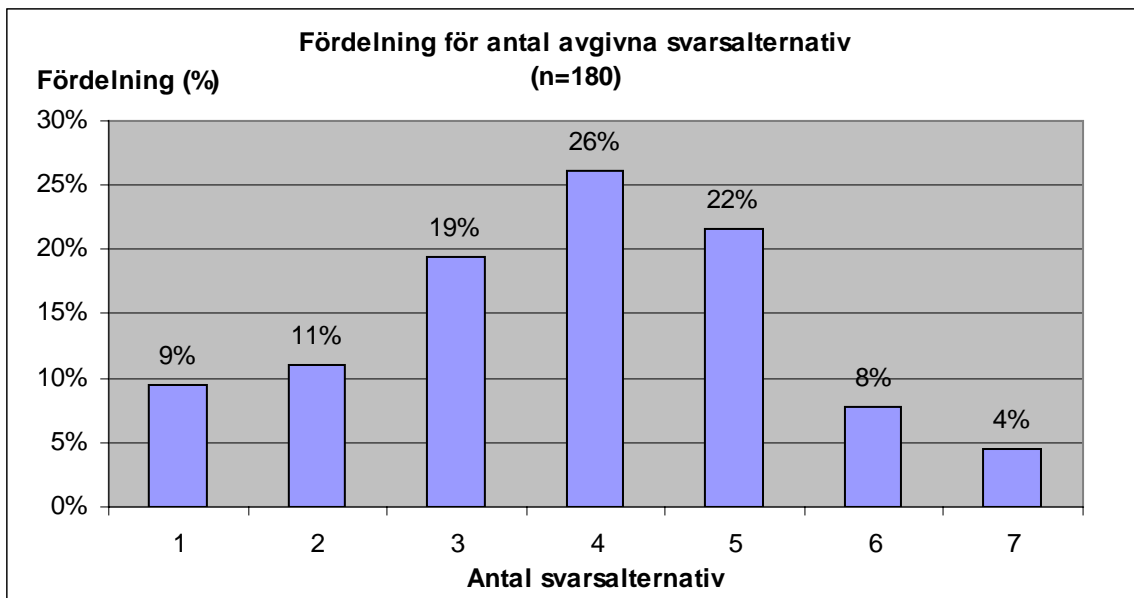

Medelvärde	3.28
Median	3.00 (varken bra eller dåligt)
Standardavvikelse	±0.87
Konfidens (0.05)	0.13

Fråga 4. Vilket var syftet med införskaffandet av pcSKOG-gård?

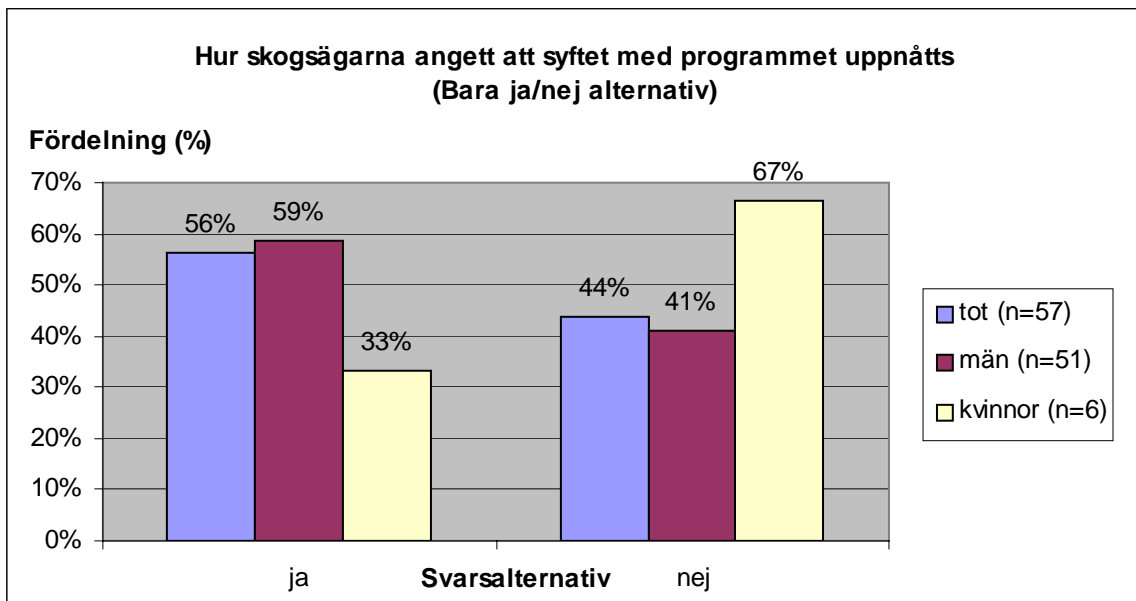

Fråga 4. Antalet svarsalternativ som skogsägarna angav

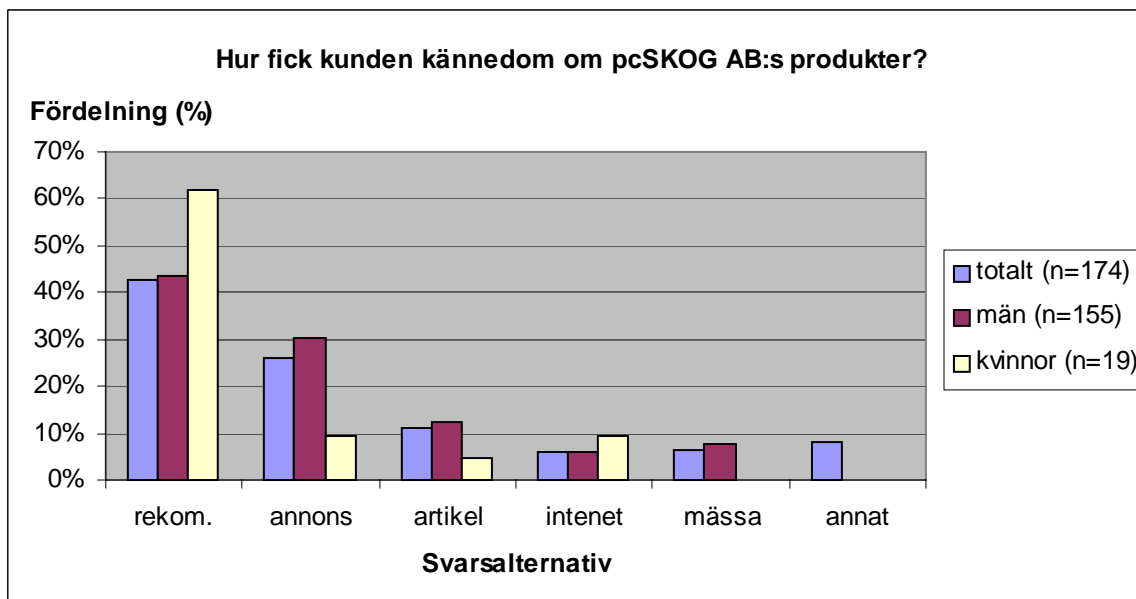

Medelvärde	3.81 svarsalternativ
Median	4.00 svarsalternativ
Standardavvikelse	±1.55
Konfidens (0.05)	0.23

Fråga 4b. Har syftet/syftena uppnåtts?

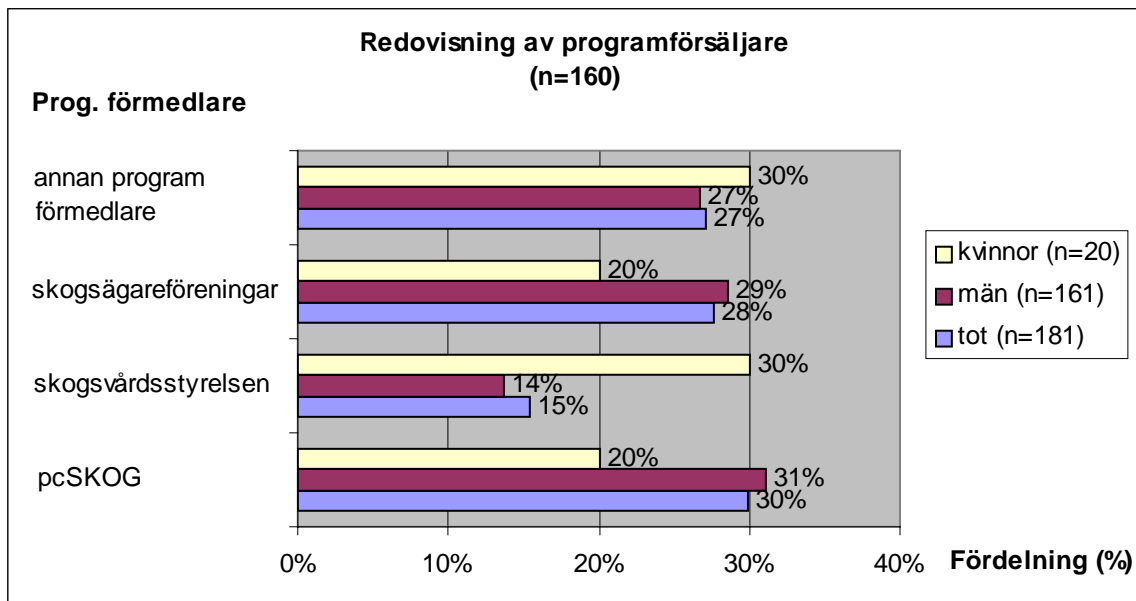

Fråga 5. Hur fick du först kunskap om pcSKOG AB:s produkter?

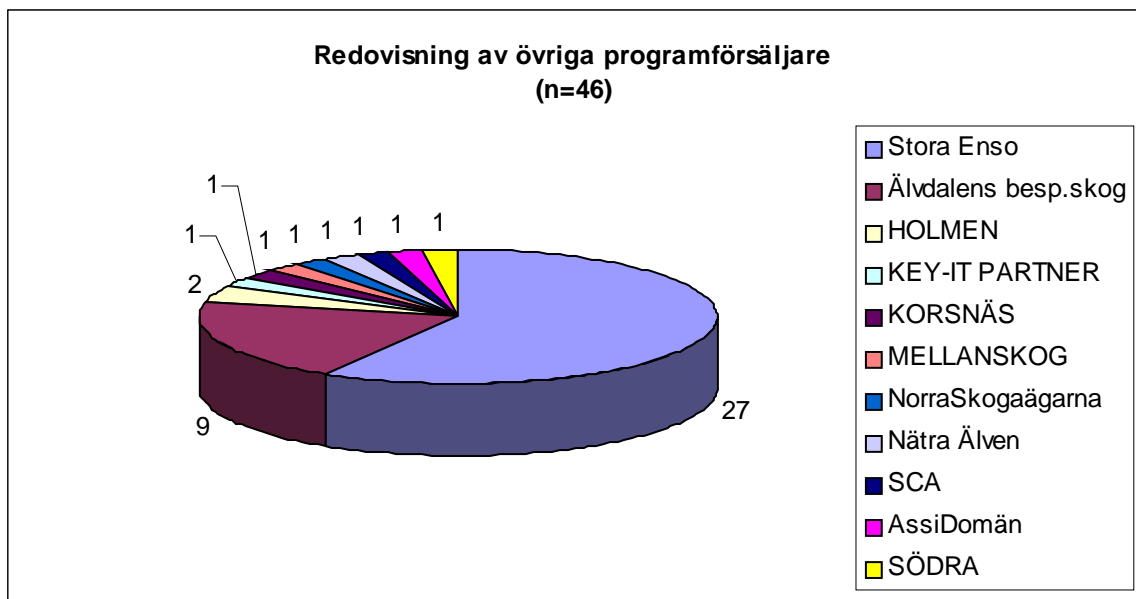

Förtydligande av svarsalternativet ”rekom.” är förkortning av rekommendation.

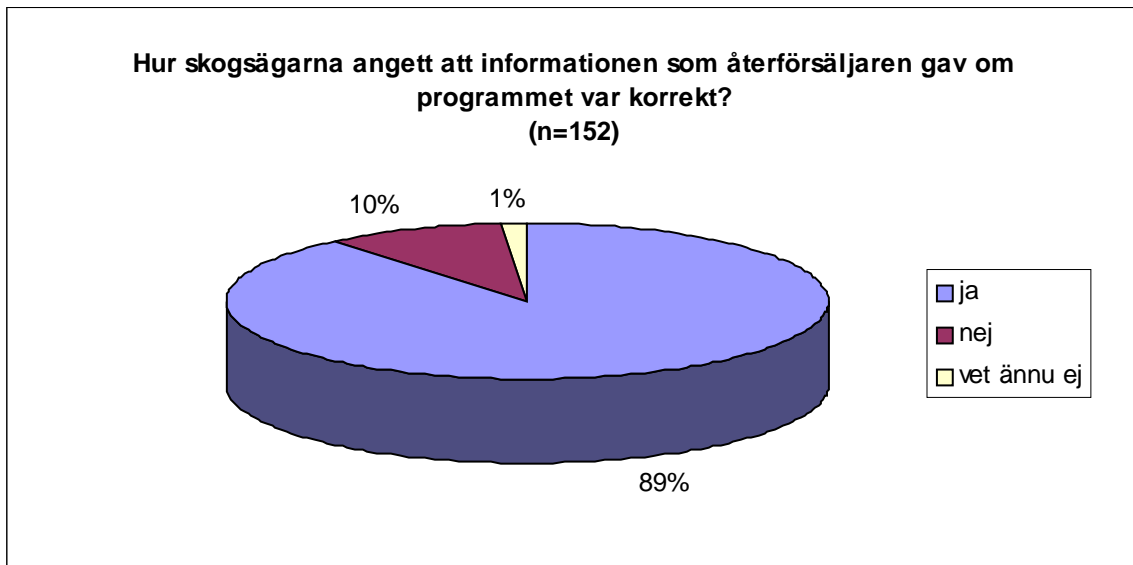
Fråga 6. Var köpte du pcSKOG-gård?

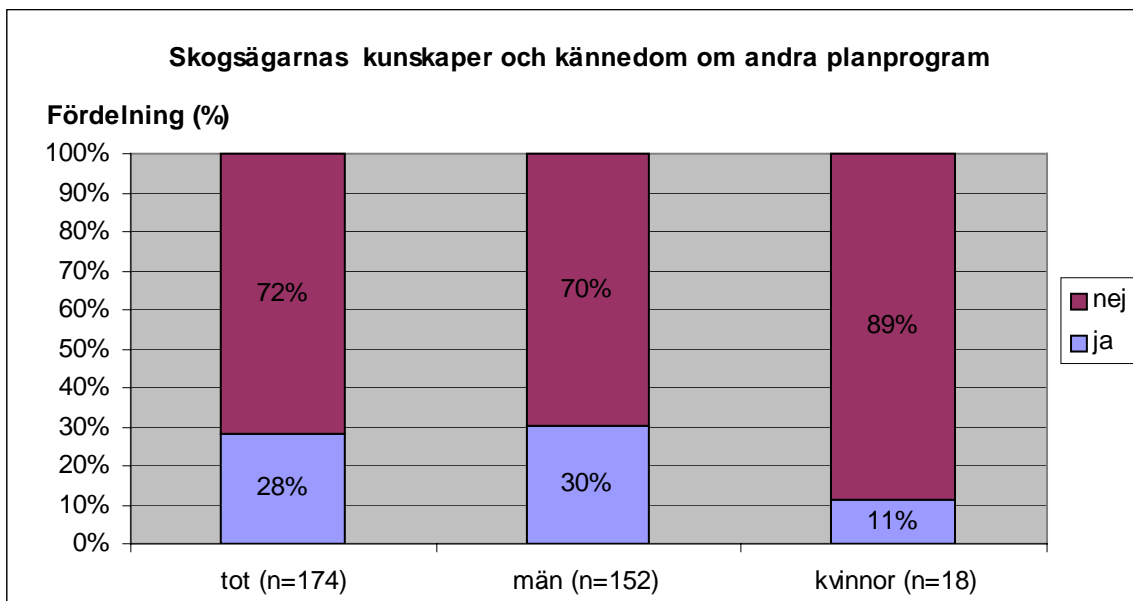
Fråga 6. Övriga programförmedlare

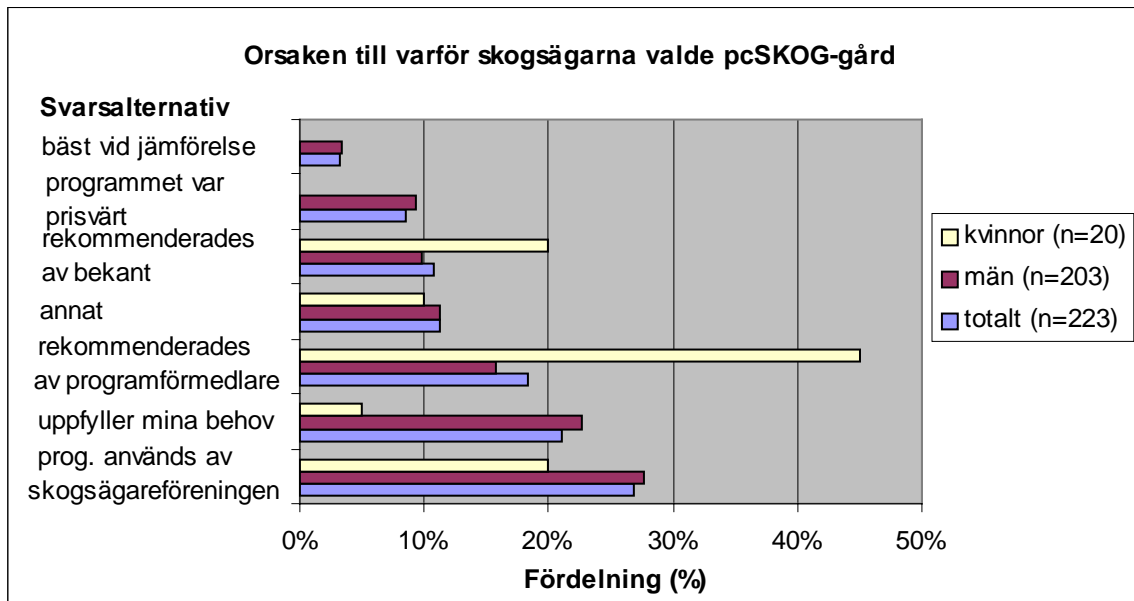
Fråga 7. Anser du att den information om programmet som säljaren gav före köpet stämde?

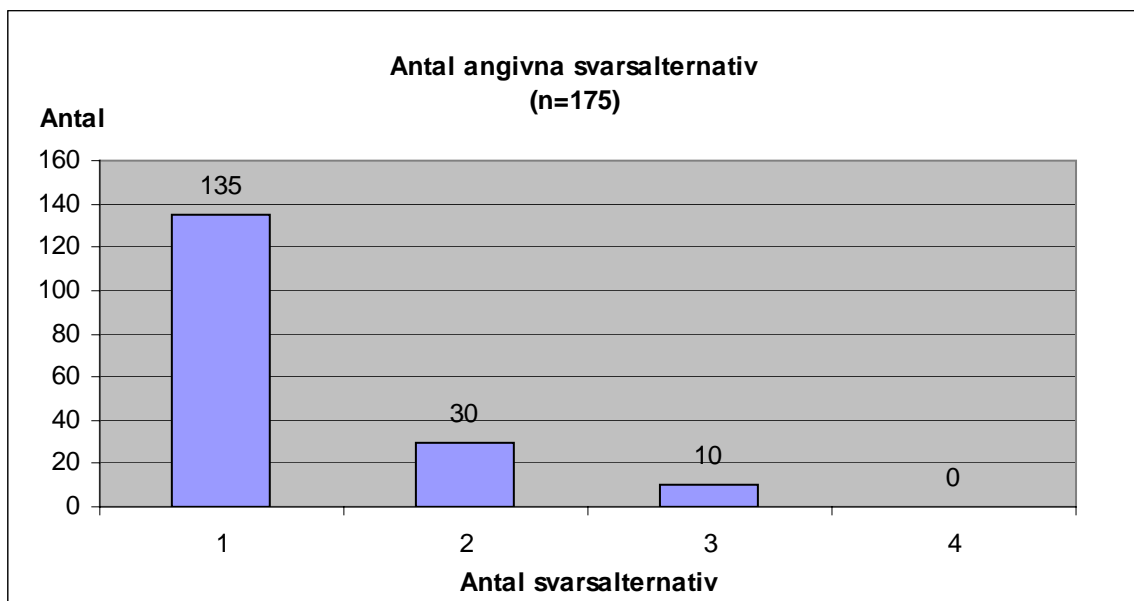
Fråga 8. Känner du till andra program för skogsbruksplaner?

Fråga 9. Varför valde du pcSKOG-gård, vid införskaffandet av skogsbruksplanprogram?

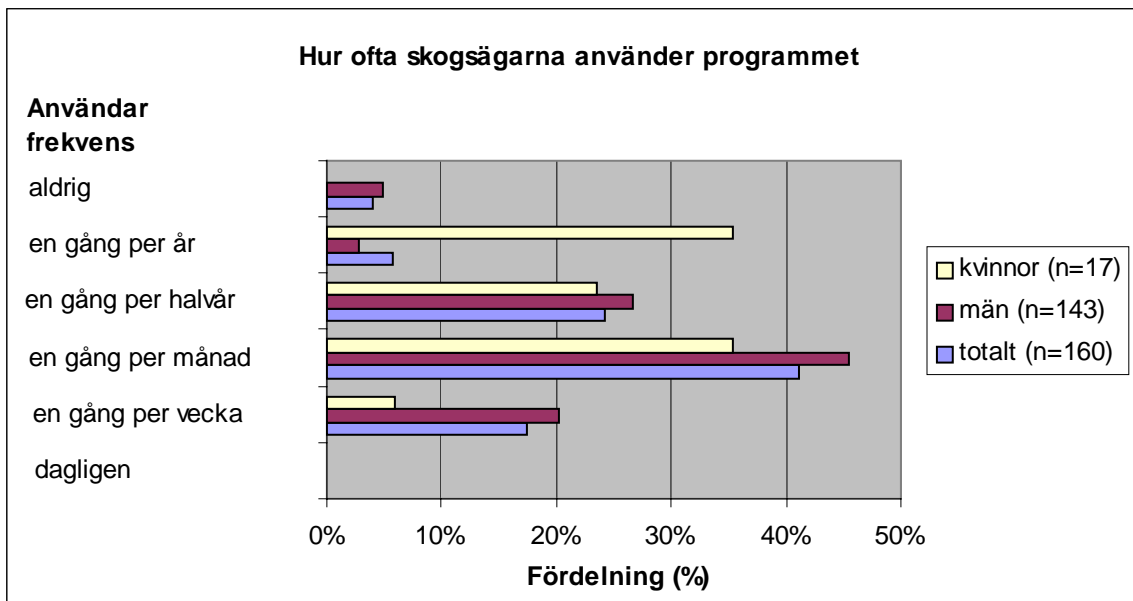

Fråga 9. Antal angivna svarsalternativ.

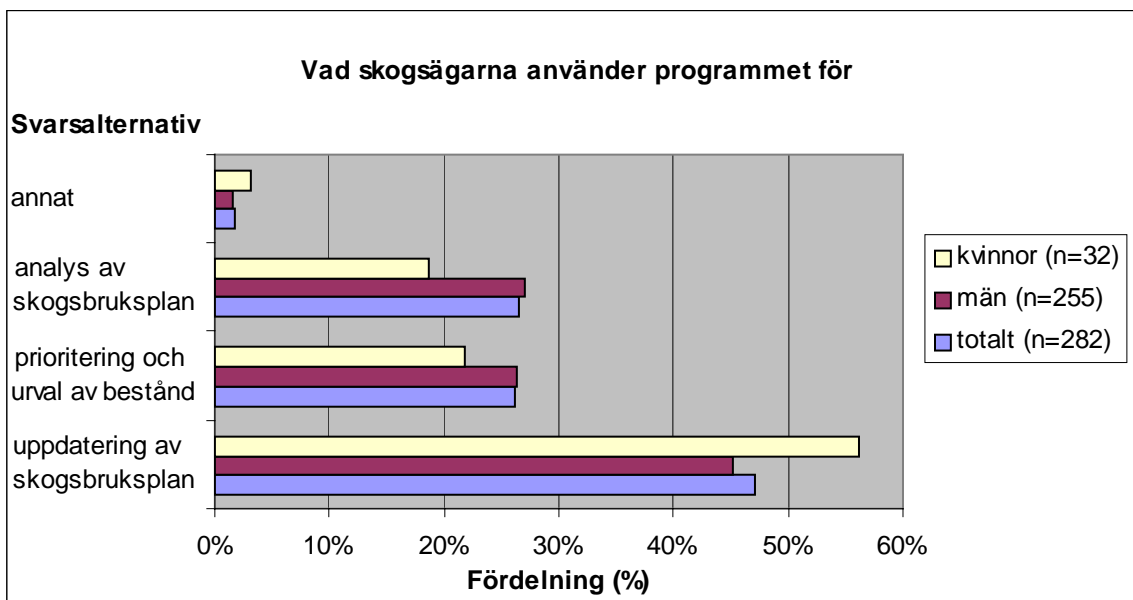
Medelvärde	1.29 svarsalternativ
Median	1.00 svarsalternativ
Standardavvikelse	±0.57
Konfidens (0.05)	0.08

Fråga 10. Hur ofta använder du pcSKOG?

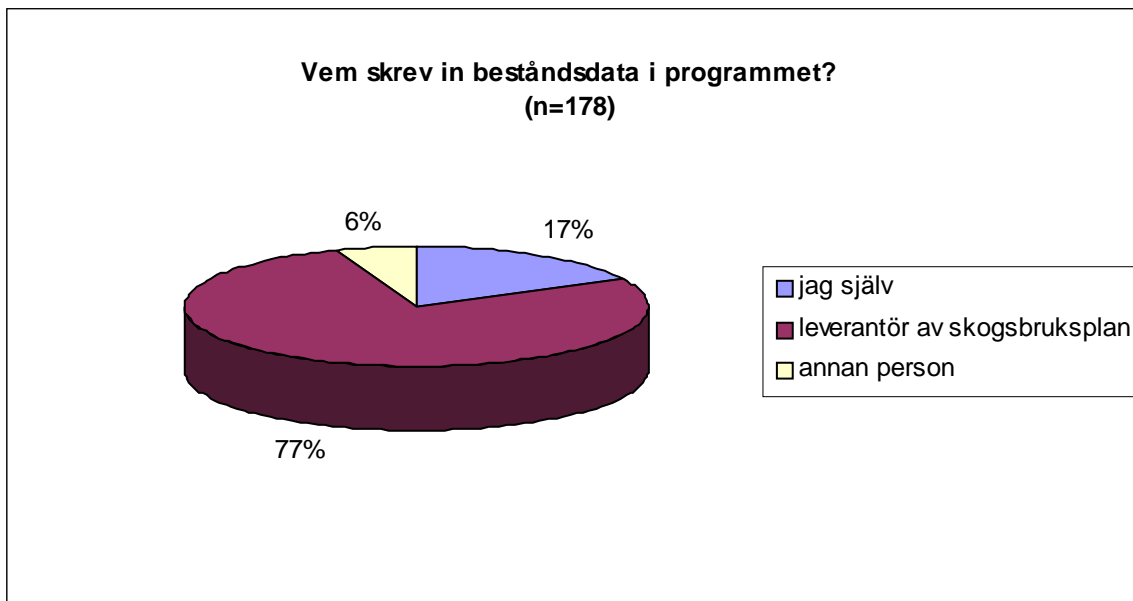

Medelvärde 3.57 (färre än en gång per månad)
 Median 3.00 (en gång per månad)
 Standardavvikelse ±1.29
 Konfidens (0.05) 0.19

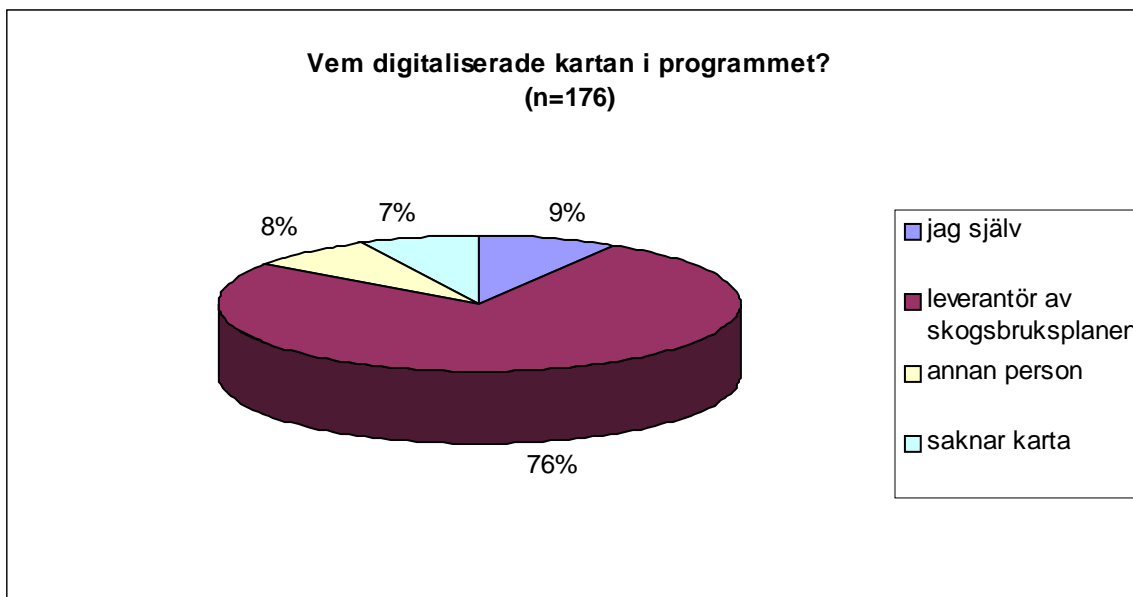
Fråga 11. Vilka uppgifter använder du programmet till?

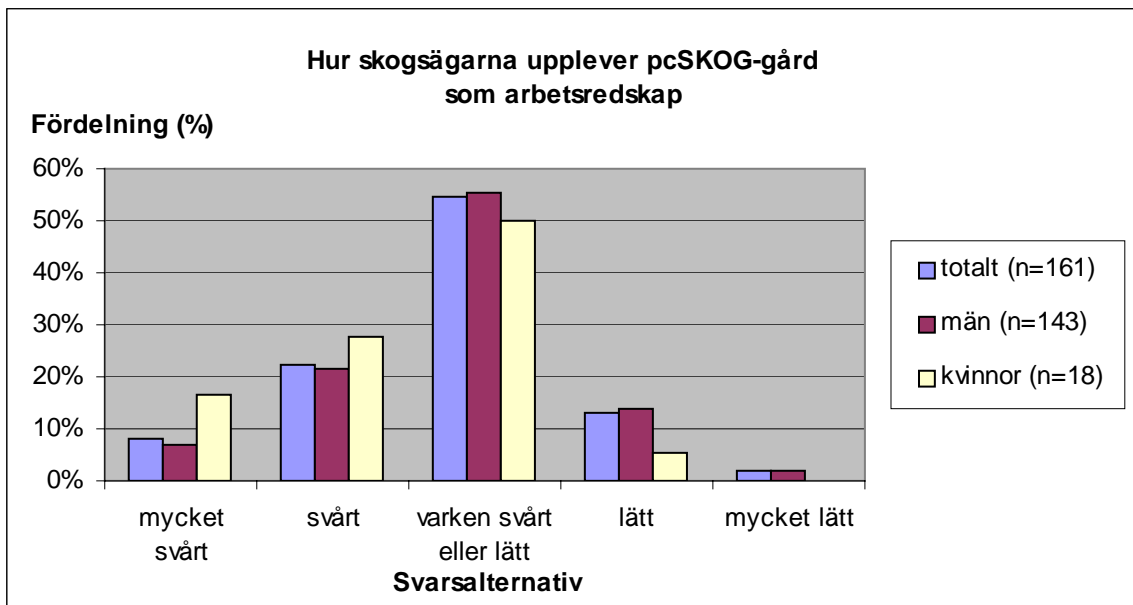
Fråga 12. Vem skrev in beståndsdata i programmet?

Fråga 13. Vem digitaliserade kartan i programmet?

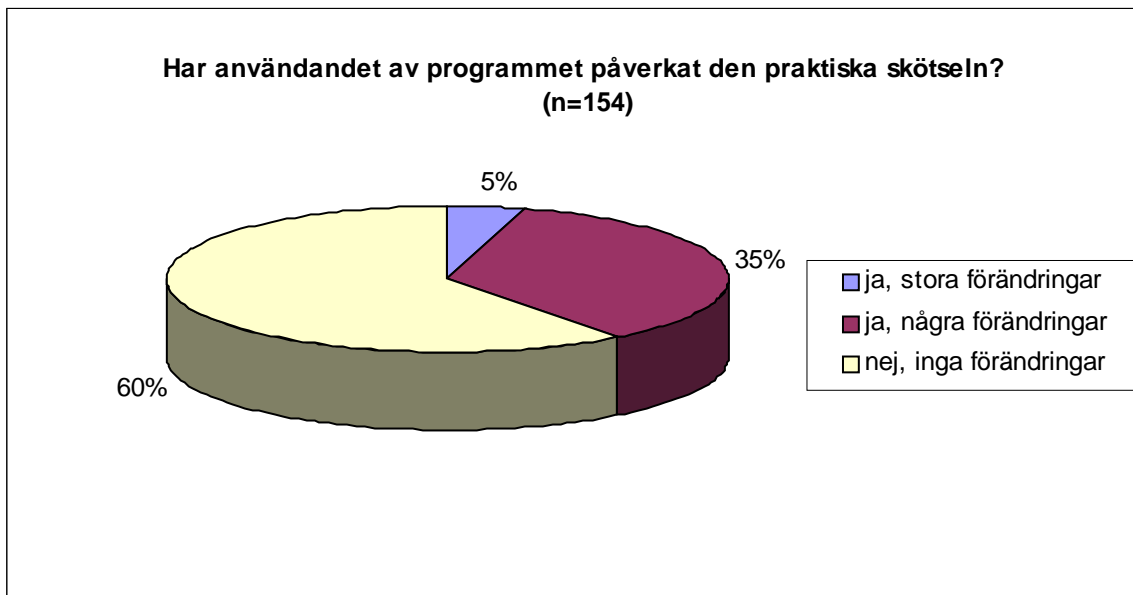

Fråga 14. Hur är programmet att arbeta med?

Medelvärde	2.78
Median	3.00 (varken lätt eller svårt)
Standardavvikelse	±0.84
Konfidens (0.05)	0.13

Fråga 15a. Har införskaffandet och brukandet av programmet inneburit förändringar av skogsskötseln? A) praktiskt.

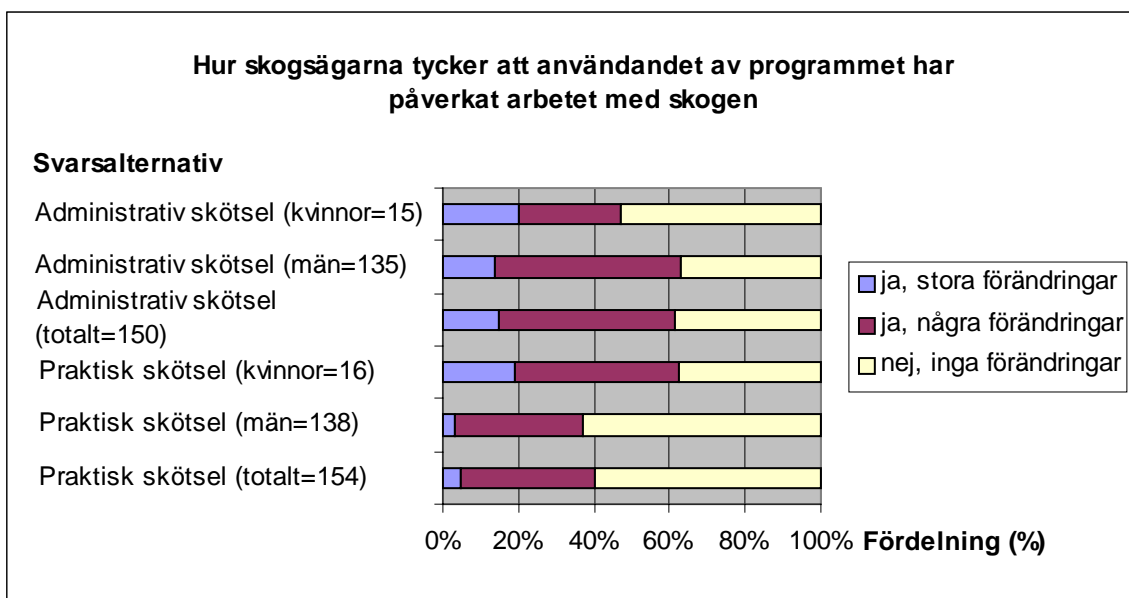
Medelvärde	2.56
Median	3.00 (nej, inga förändringar)
Standardavvikelse	±0.58
Konfidens (0.05)	0.09

Fråga 15b. Har införskaffandet och brukandet av programmet inneburit förändringar av skogsskötseln? B) administrativt.

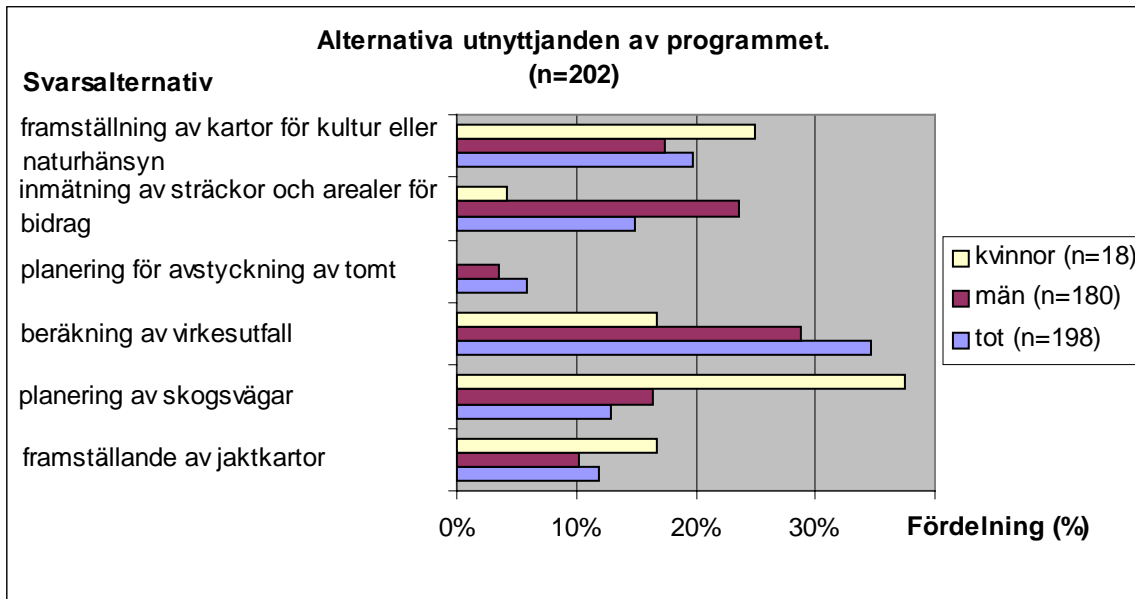

Medelvärde	2.24
Median	2.00 (ja, några förändringar)
Standardavvikelse	±0.69
Konfidens (0.05)	0.11

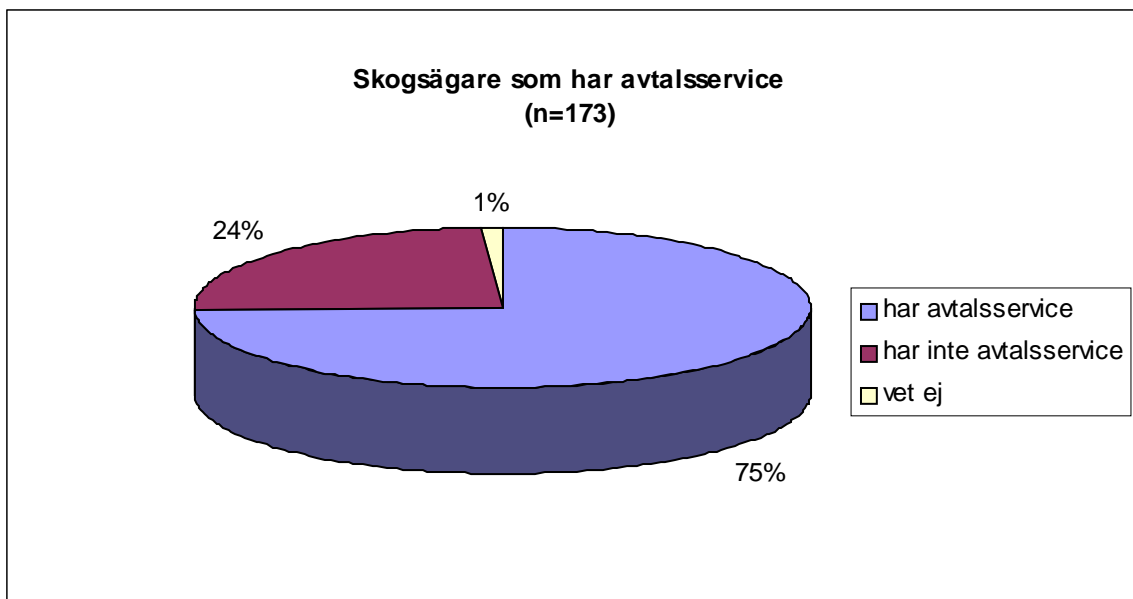
Fråga 15a och 15b. Har införskaffandet och brukandet av programmet inneburit förändringar av skogsskötseln? Administrativt och praktiskt samt jämförelse mellan kategorier av skogsägare.

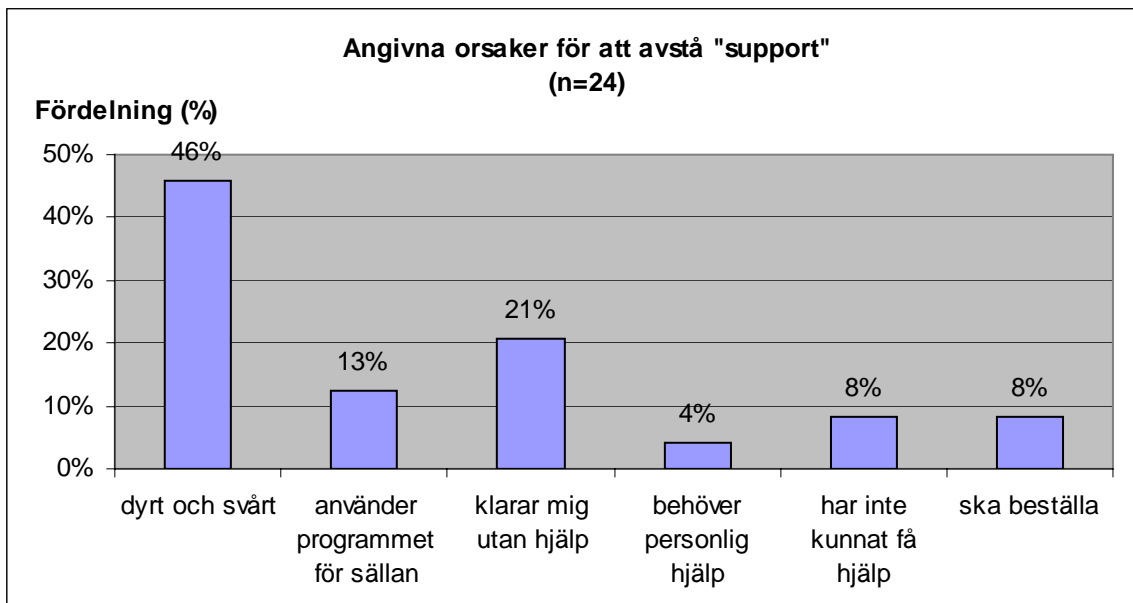
Fråga 16. Vilka ytterligare uppgifter har programmet utnyttjats för?

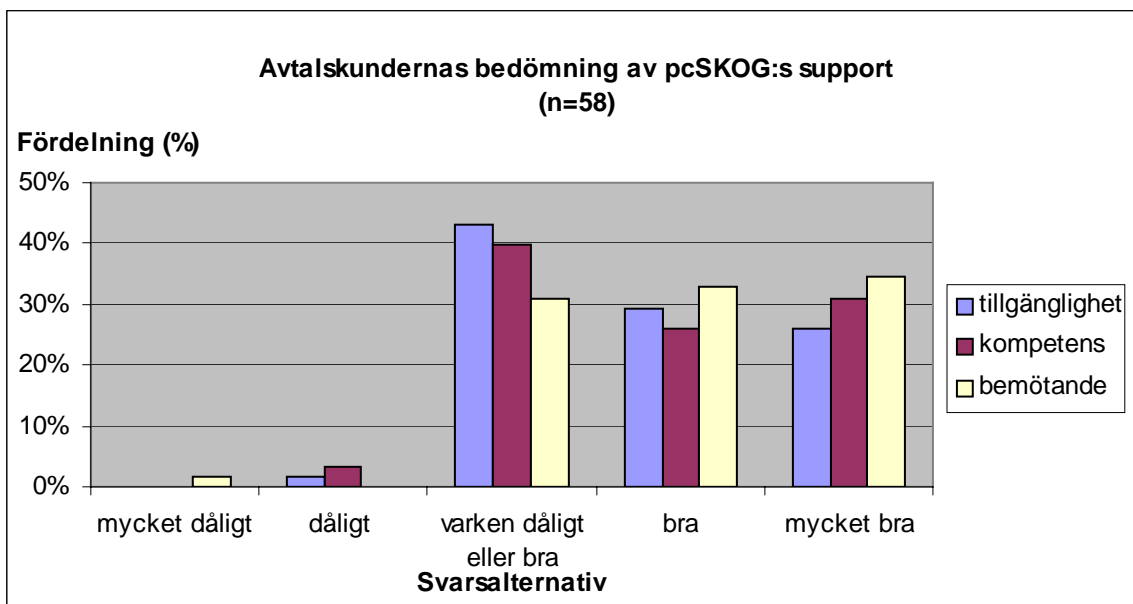
Fråga 17a. Har du avtalsservice?

Fråga 17b. Varför skogsägarna avstår från pcSKOGs support.

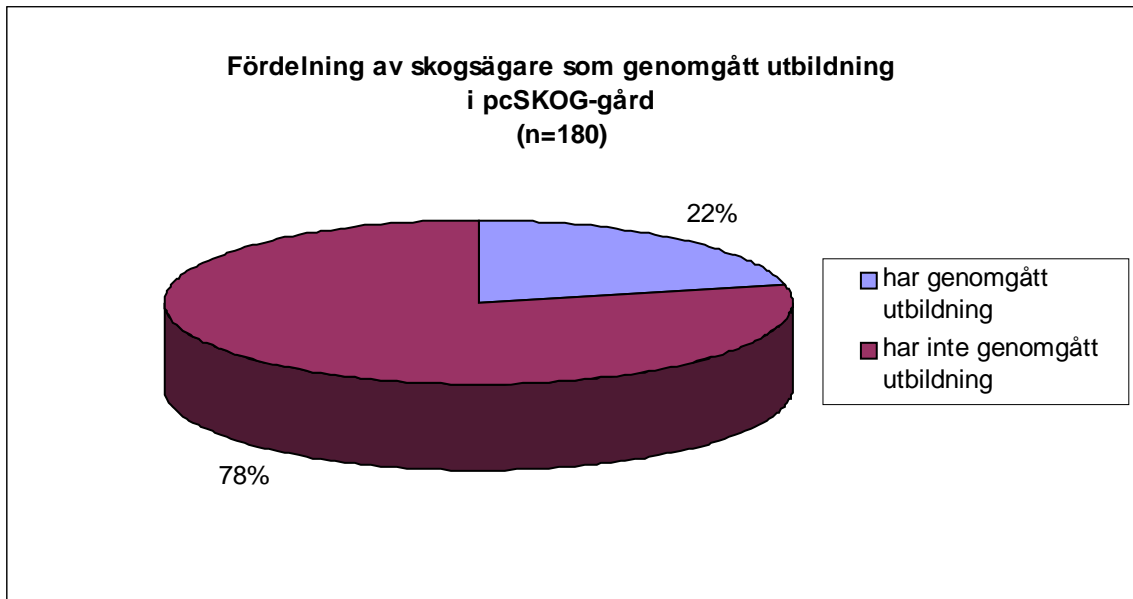

Fråga 18a. Om du har avtalservice, hur upplever du möjligheten till support via pcSKOG:s stödtelefon? A) Tillgängligheten. B) Kompetensen. C) Bemötandet.

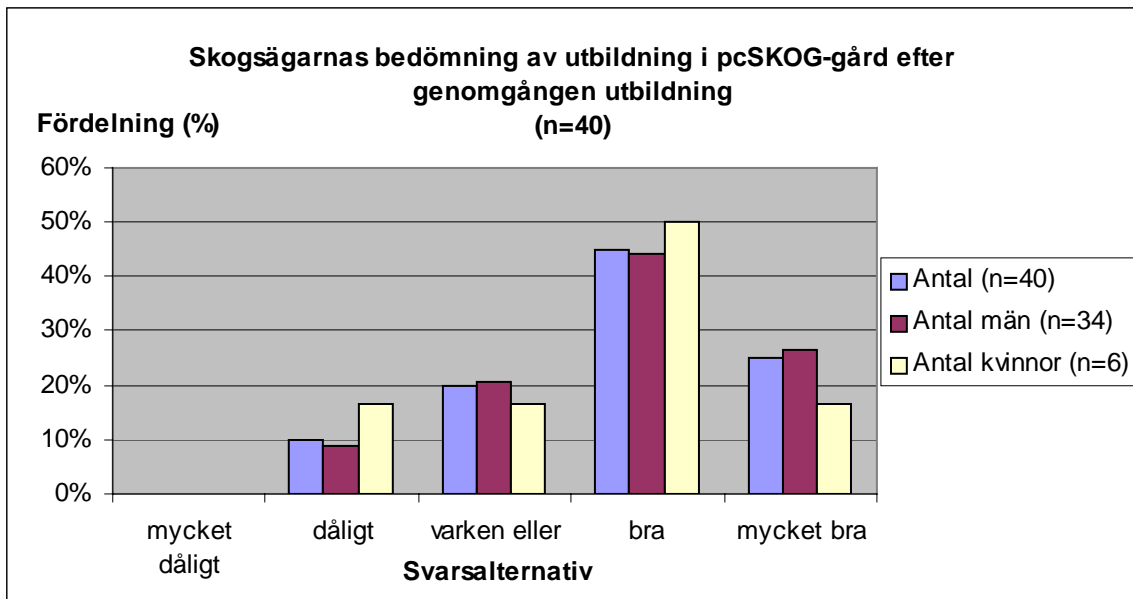

	Tillgängligheten:	Kompetensen:	Bemötandet:
Medelvärde	3.79	3.84	3.98
Median	4.00	4.00	4.00 (bra)
Standardavvikelse	±0.85	±0.91	±0.91
Konfidens (0.05)	0.22	0.24	0.23

Fråga 19. Har du genomgått någon utbildning i pcSKOG-gård?

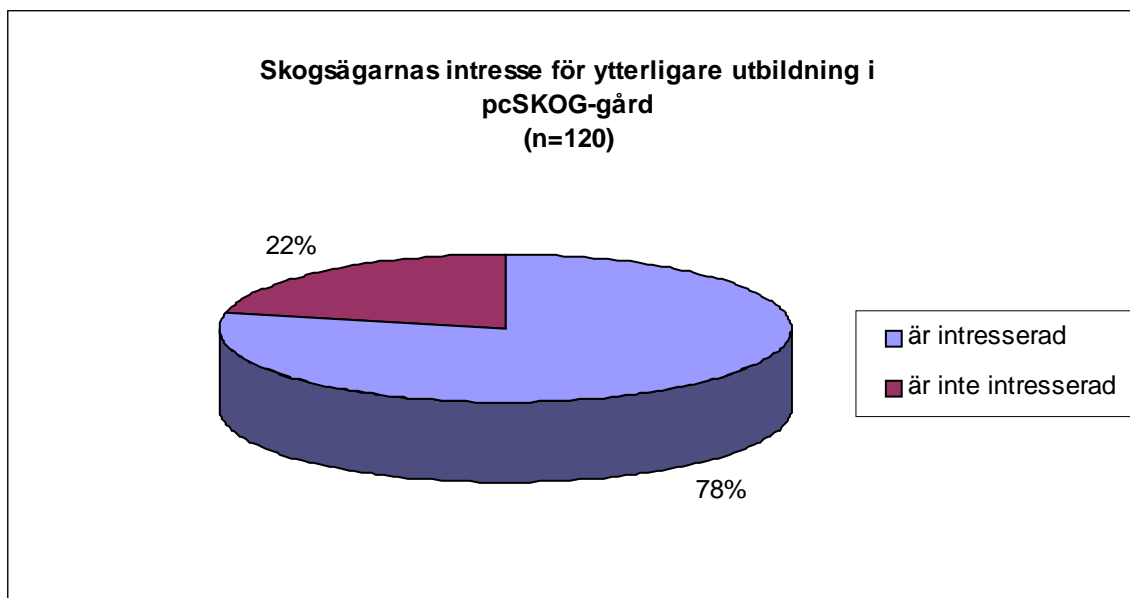

Fråga 20a. Hur upplevde du utbildningen?

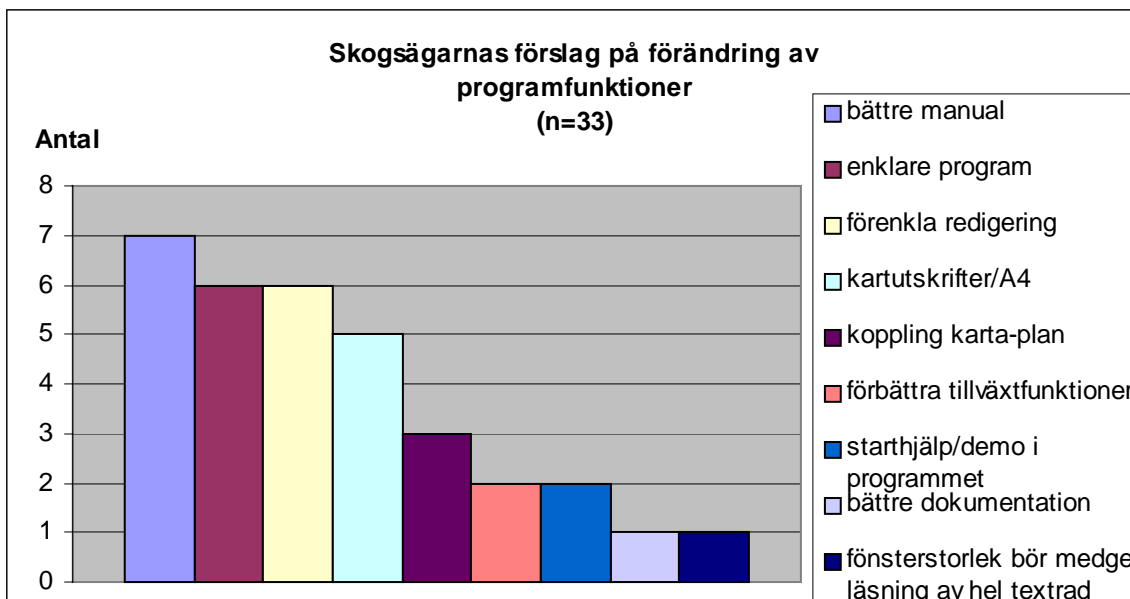

Medelvärde	3.78
Median	4.00 (bra)
Standardavvikelse	±1.01
Konfidens (0.05)	0.31

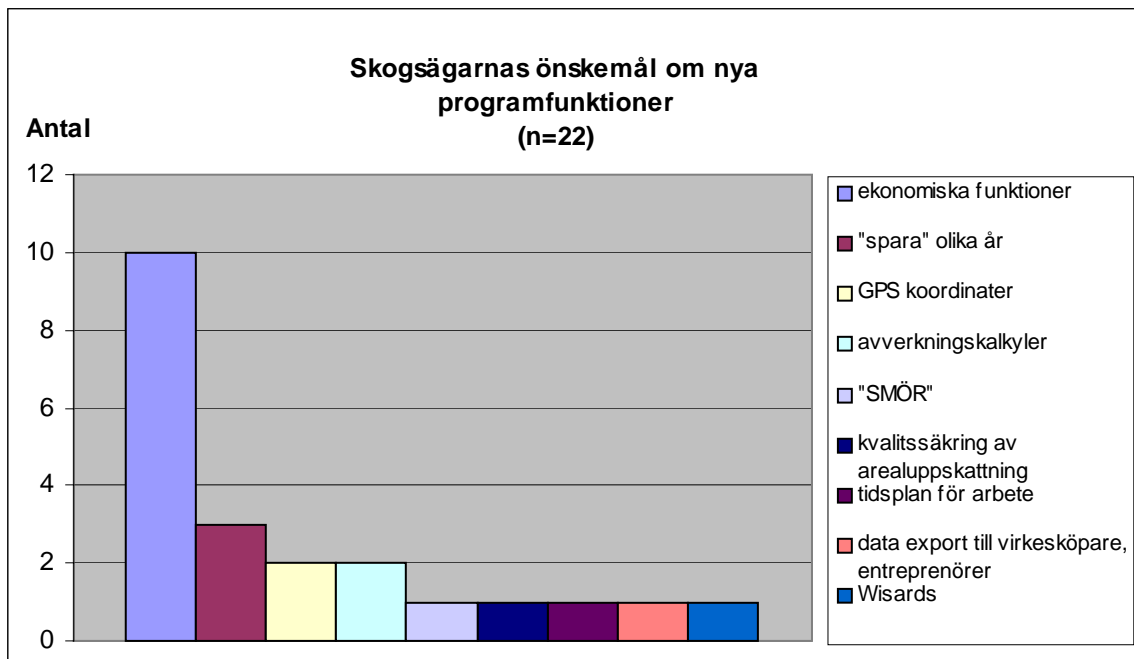
Fråga 20b. Är du intresserad av ytterligare utbildning?

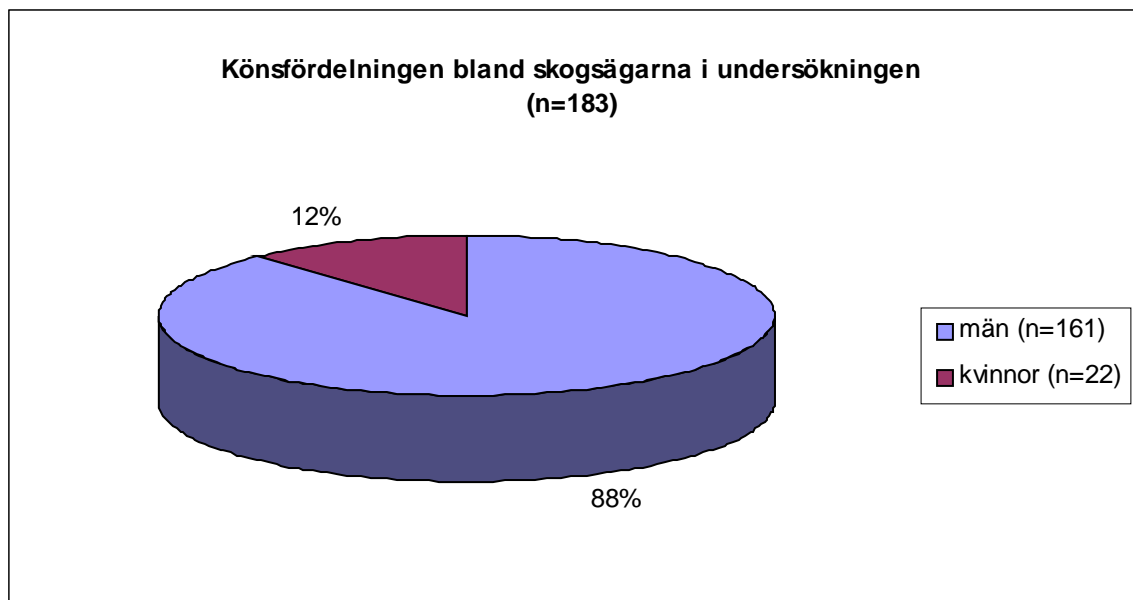
Fråga 21. Vilka programfunktioner anser du behöver förbättras i pcSKOG-gård?

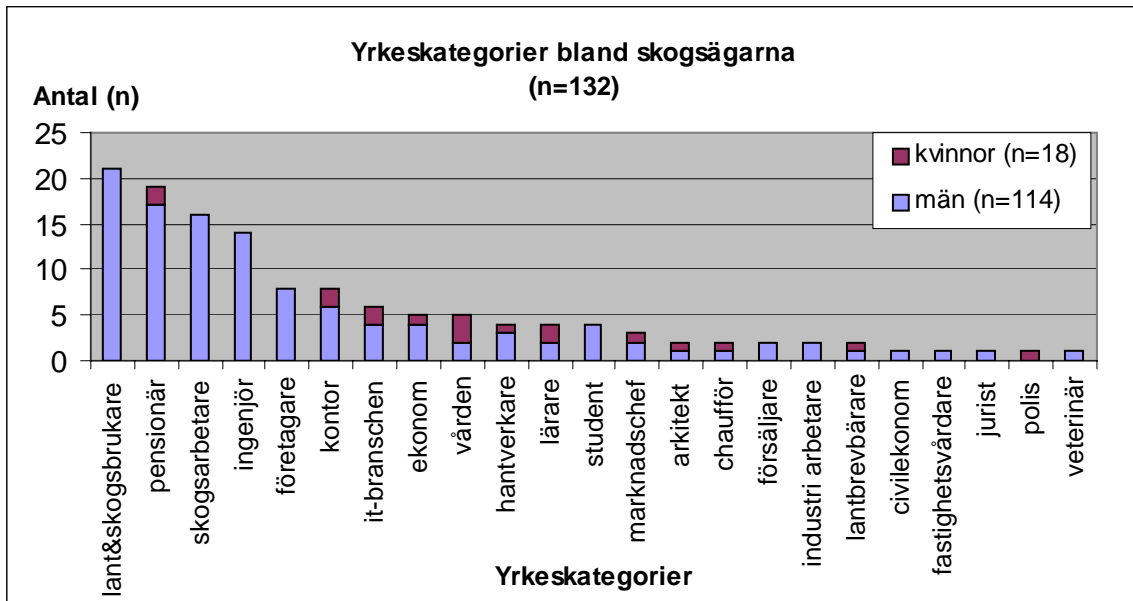
Fråga 22. Vilka programfunktioner anser du saknas i pcSKOG-gård?

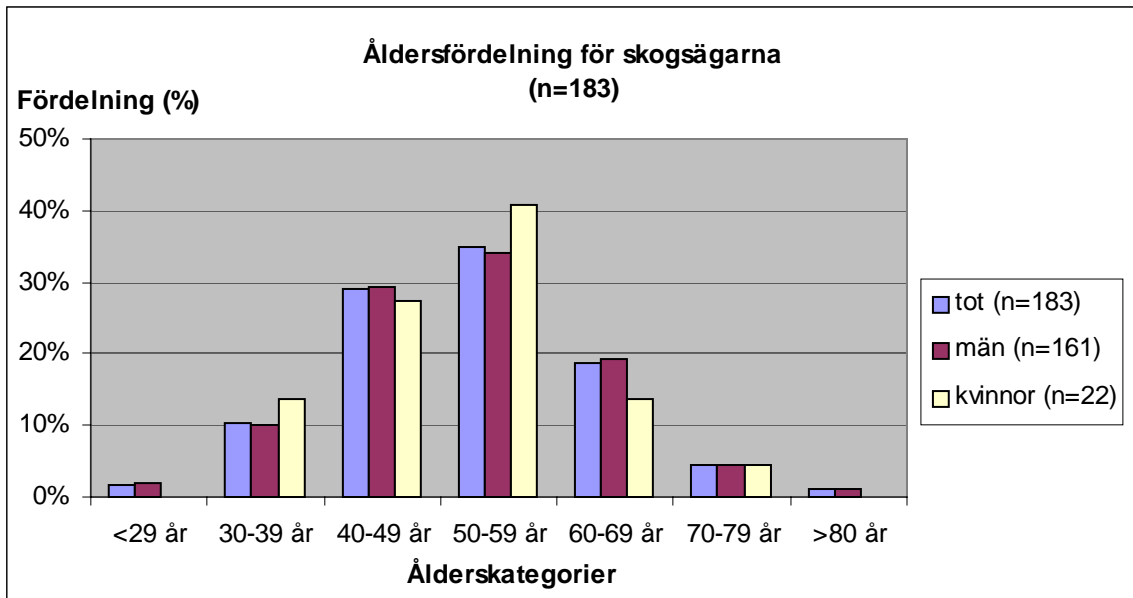
Fråga 23a. Könsfördelning bland skogsägarna.

Fråga 23b. Sysselsättning bland skogsägarna.

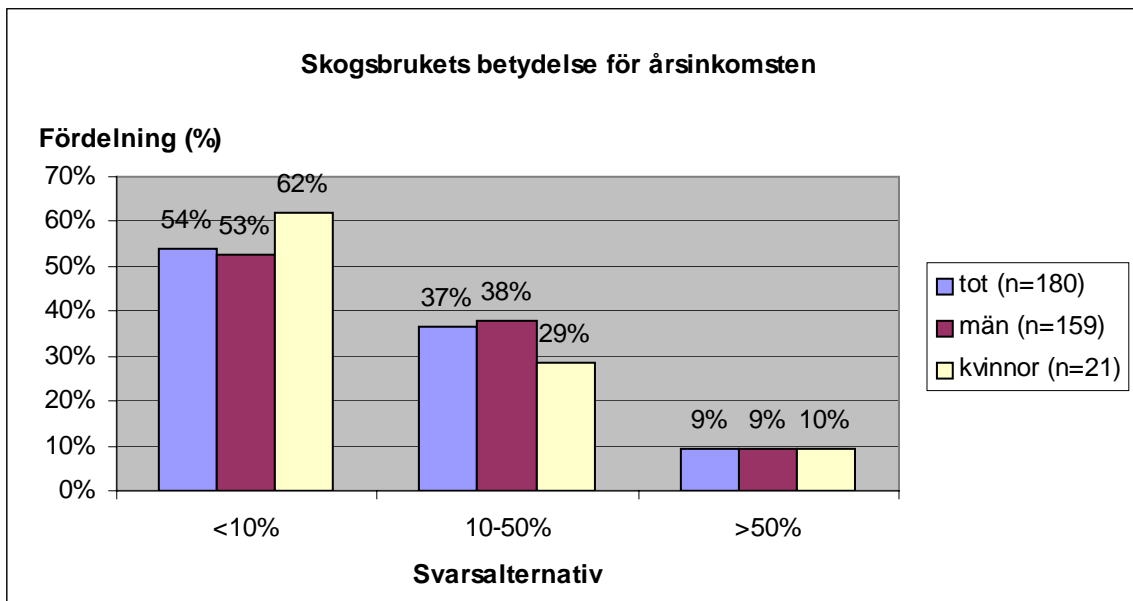

Fråga 24. Vilken ålderskategori tillhör du?

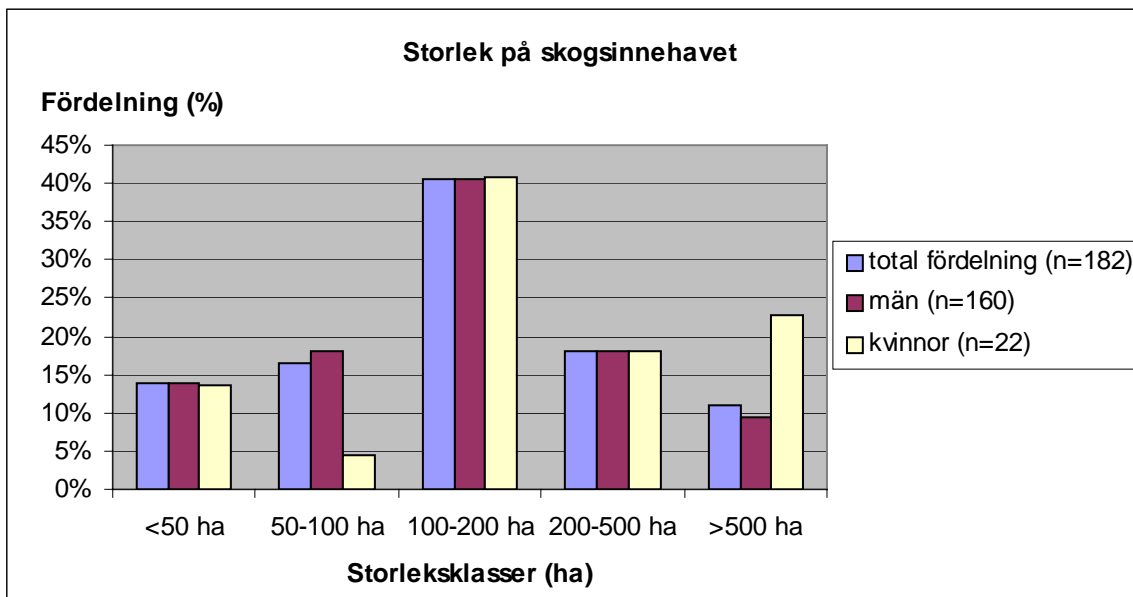
Medelvärde 3.76 (57.6 år)
 Median 4.00 (50-59 år)
 Standardavvikelse ±1.12
 Konfidens (0.05) 0.16

Fråga 25. Hur stor del av årsinkomsten kommer från skogsbruket?

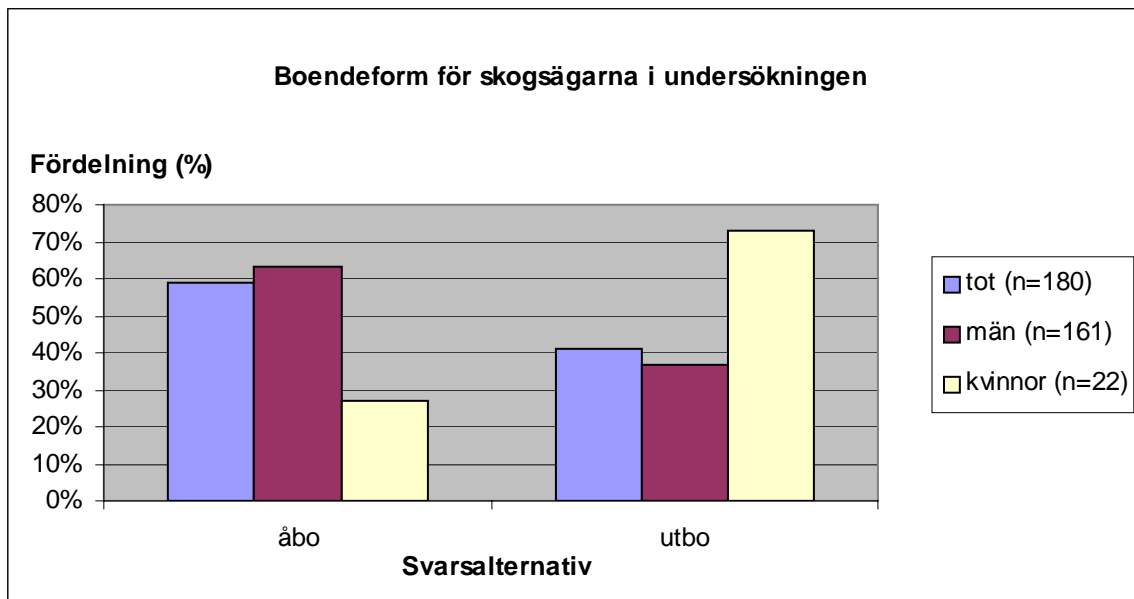
Medelvärde	1.56
Median	1.00 (<10%)
Standardavvikelse	±0.66
Konfidens (0.05)	0.10

Fråga 26. Areal skogsmark?

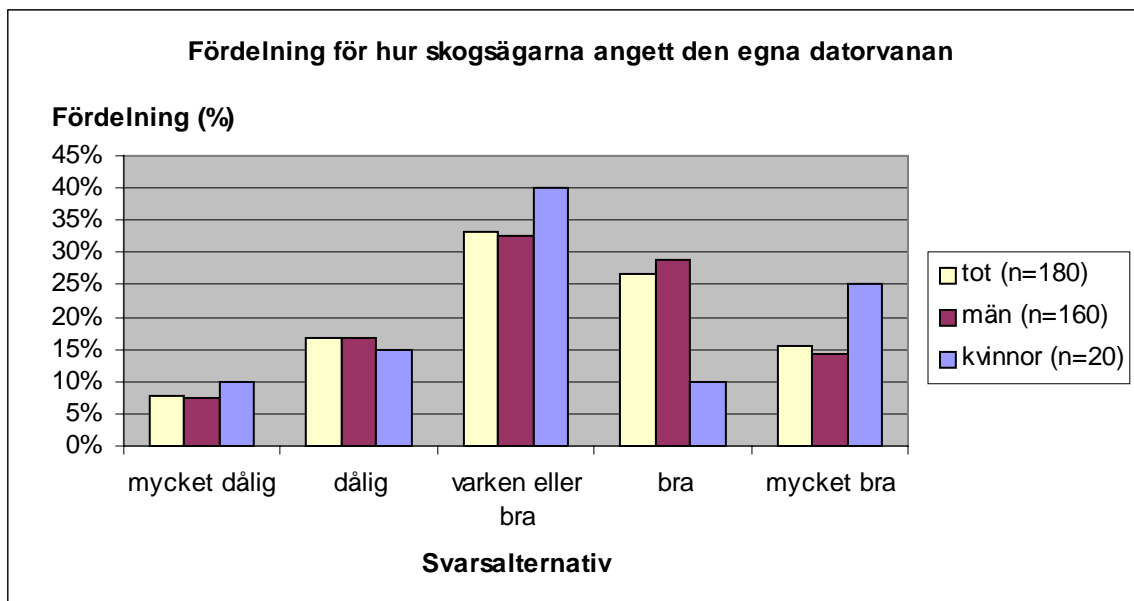

Medelvärde	2.95 (95 ha)
Median	3.00 (100-200 ha)
Standardavvikelse	±1.16
Konfidens (0.05)	0.17

Fråga 27. Bor du på fastigheten?

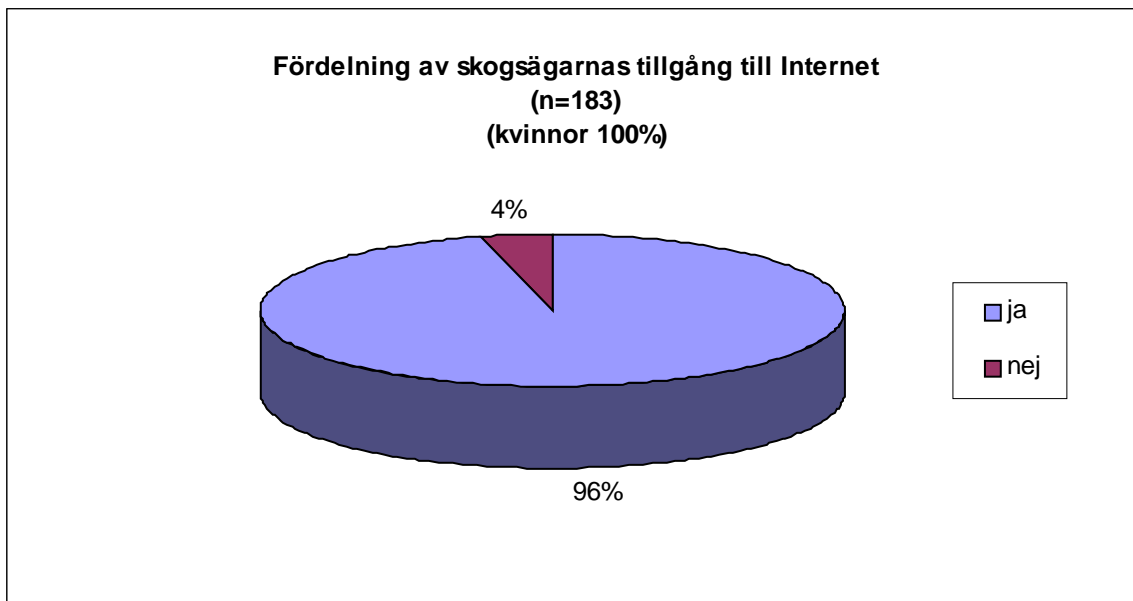

Fråga 28. Hur vill du beteckna din datorvana?

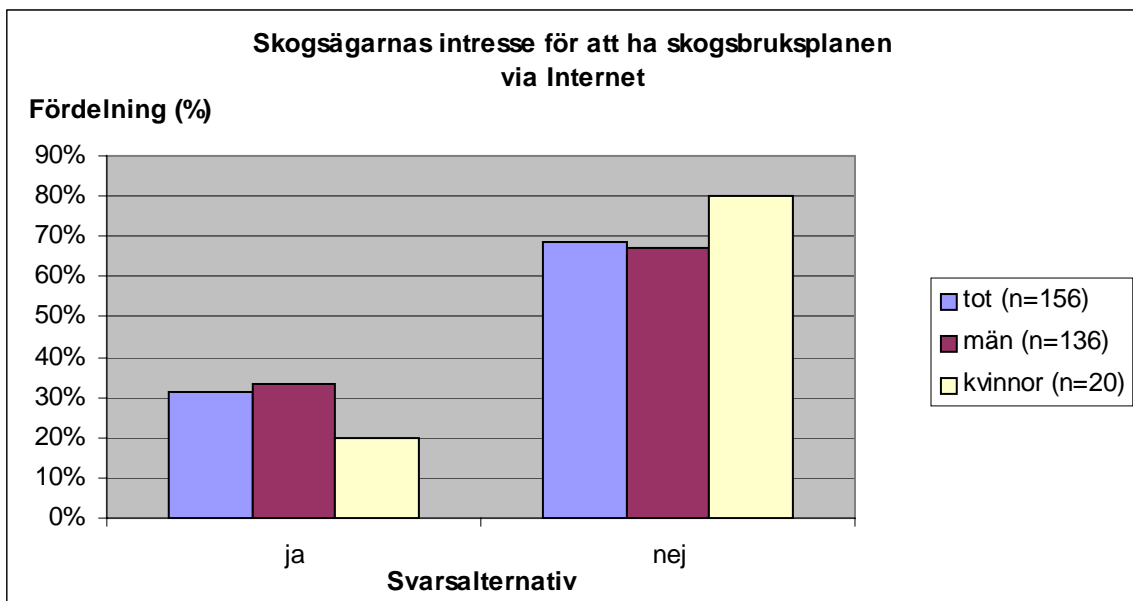

Medelvärde	3.26
Median	3.00 (varken bra eller dålig)
Standardavvikelse	±1.14
Konfidens (0.05)	0.17

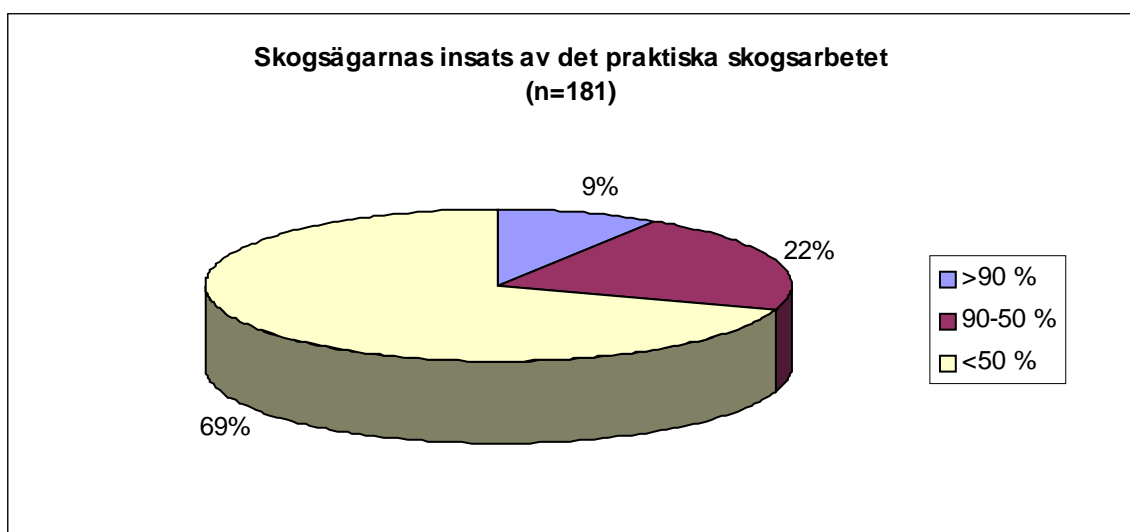
Fråga 29. Har du tillgång till Internet?

Fråga 30. Vore det av intresse att få tillgång till skogsbruksplaner via Internet?

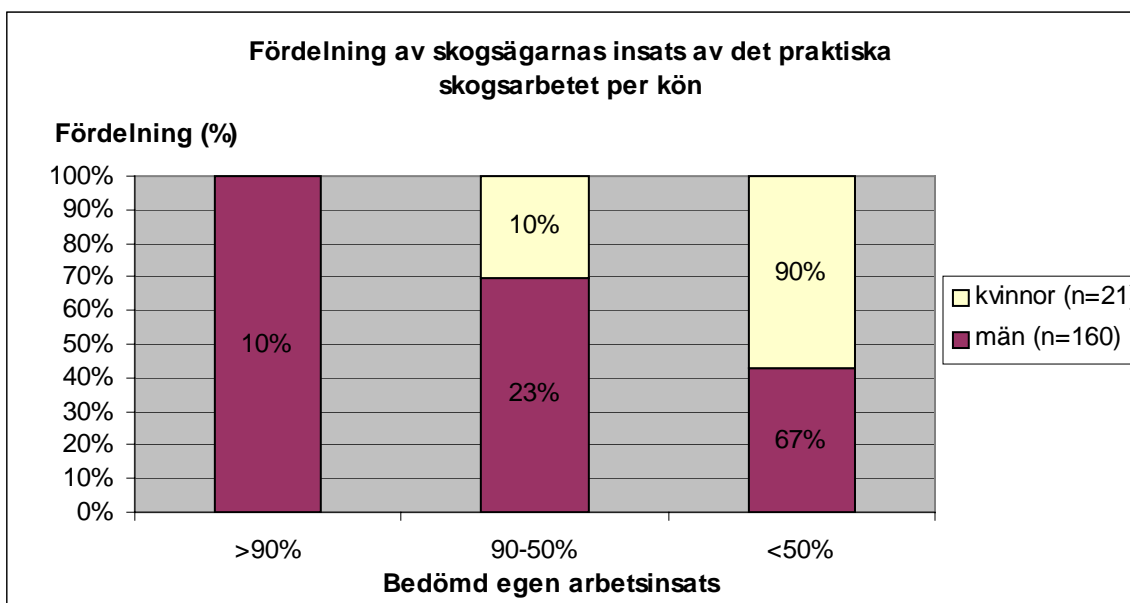

Fråga 31a. Hur stor del av arbetet med skogen utför du? A) Praktiskt.

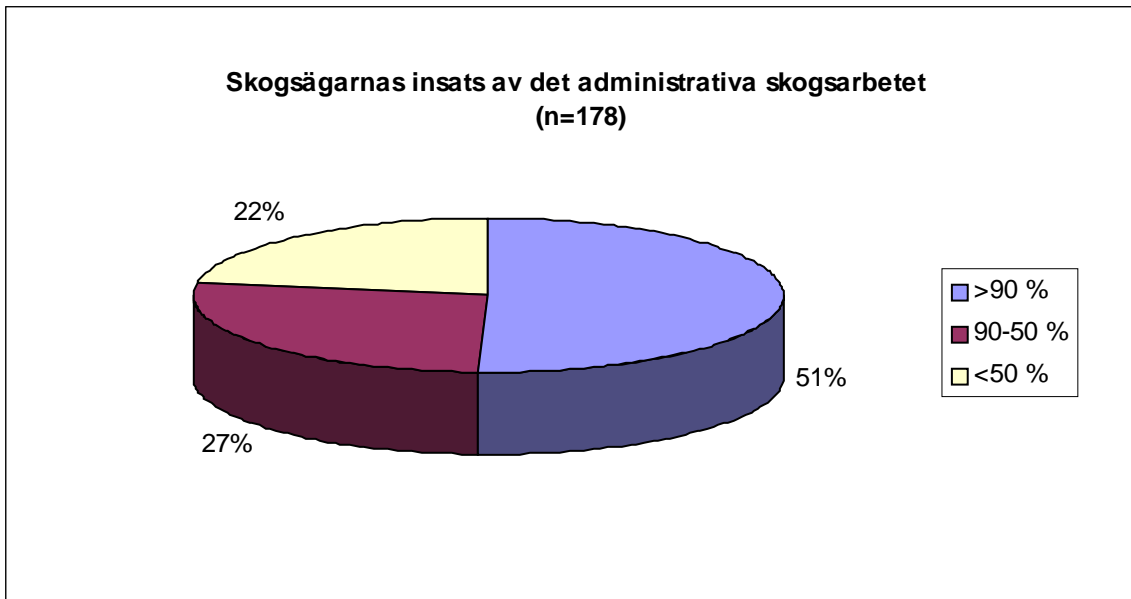

Medelvärde	2.61
Median	3.00 (<50% egen arbetsinsats)
Standardavvikelse	±0.65
Konfidens (0.05)	0.09

Fråga 31a. Jämförelse av praktiskt arbete mellan manliga och kvinnliga skogsägare.

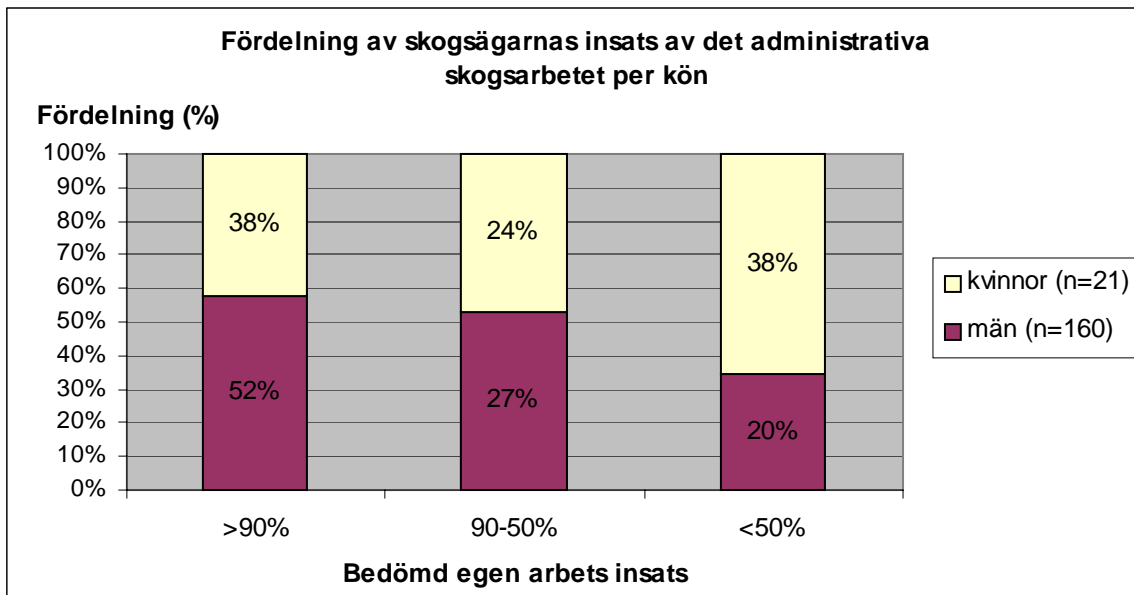

Fråga 31b. Hur stor del av arbetet med skogen utför du? B) Administrativt.

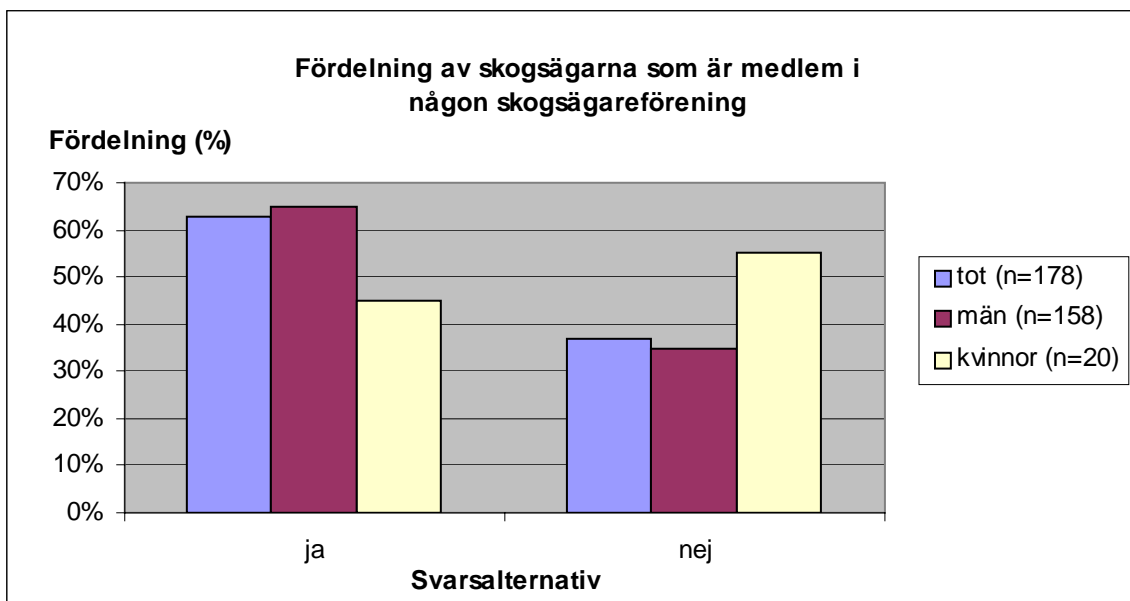

Medelvärde	1.72
Median	1.00 (>90% egen arbetsinsats)
Standardavvikelse	±0.81
Konfidens (0.05)	0.12

Fråga 31b. Jämförelse av administrativt arbete mellan manliga och kvinnliga skogsägare.

Fråga 32. Är du medlem i någon skogsägareförening?

Bilaga 6 Frågeställning inför intervjuundersökningen

Intervjuerna kommer att ske i öppen form, där jag utifrån frågeställningarna nedan försöker få intervjupersonerna att prata om sina synpunkter på och erfarenheter av programmet. Efter avslutad intervju kommer jag att försöka analysera den intervjuades synpunkter för att försöka ta fram intressanta synpunkter och erfarenheter för den kvalitativa studien.

Marknadsföring

- I vilka sammanhang har du sett reklam för pcSKOG?
- I vilka sammanhang har du saknat reklam för pcSKOG?
- Varför valde du pcSKOG?
- Pratar du skog/pcSKOG med grannar?
- Vilken är den viktigaste orsaken till att (ev.) grannar inte har köpt pcSKOG?
- Hur skulle du önska att programmet presenterades för dig?
- Har du tidigare funderat på att skaffa programmet?

Kringservice

- Har du avtalsservice (varför/varför inte)?
- Hur upplever du bemötandet och kunnandet vid kontakt med avtalsservice?
- Om du inte kommit i kontakt med avtalsservice, vad beror det på?
- Anser du att avtalsservice är en prisvärd tjänst?
- Har du genomgått någon utbildning i användning av programmet pcSKOG-gård?
- Hur upplevde du ev. utbildning?

Programanvändande

- Vad tycker du är bra och lätt med programmet?
- Vad tycker du är svårt och dåligt med programmet?
- Vad använder du programmet för?
- Har programmet påverkat den administrativa eller praktiska skogsskötseln?
- Har programmet ökat yngre generationers intresse för skogen?
- Har du önskemål om förändringar på programmet?
- Kan du rekommendera programmet till andra skogsägare?